

Màster en Arxivística i Gestió Documental

Treball Final de Màster

**DONES I PERSPECTIVA DE GÈNERE A LA COMUNITAT
ARXIVÍSTICA CATALANA: INFORME 2010-2022**

Irene Coves Tirado

Dirigit per Maria Remei Perpinyà Morera

Data: 30/08/2023

Com citar aquest article: Coves Tirado, Irene (2023). *Dones i perspectiva de gènere a la comunitat arxivística catalana: informe 2010-2022*. Treball Final de Màster del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.. [Http://...](http://...) (consultat el ...)

Es permet la reproducció total o parcial, la distribució, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original.

Resum

El present informe analitza la presència de dones professionals del sector i l'aplicació de la perspectiva de gènere en sis àrees diferents de la ciència arxivística d'ençà del 2010 i fins a l'actualitat. La descripció, anàlisi i gràfics que acompanyen cada àmbit atorguen una visió de l'evolució de la ciència en referència a certs ítems relacionats amb la representativitat de les dones i la inclusió de reflexions i accions fonamentades en la perspectiva de gènere. Finalment, es presenten unes conclusions globals d'acord amb les tendències observades a cada àrea.

Paraules clau: Perspectiva de gènere, dones, LGTBI+, paritat, representativitat, arxivística, igualtat, Catalunya

Título: Mujeres y perspectiva de género en la comunidad archivística catalana: informe 2010-2022

Resumen

El presente informe analiza la presencia de mujeres profesionales del sector y la aplicación de la perspectiva de género en seis áreas diferentes de la ciencia archivística, desde 2010 hasta la actualidad. La descripción, análisis y gráficos que acompañan cada ámbito otorgan una visión de la evolución de la ciencia en referencia a ciertos ítems relacionados con la representatividad de las mujeres y la inclusión de reflexiones y acciones fundamentadas en la perspectiva de género. Finalmente, se presentan unas conclusiones globales conforme las tendencias observadas en cada área.

Palabras clave: Perspectiva de género, mujeres, LGTBI+, paridad, representatividad, archivística, igualdad, Cataluña

Title: Women and gender perspective in the Catalan archives community: report 2010-2022

Abstract

This research paper analyzes the presence of professional women in the sector and the application of a gender perspective on six different areas of the archive science from 2010 to the actual situation. The description, analysis and graphics that go with each area show the evolution of the science according to some items that represent women and the inclusion of critical reflections and actions based on the gender perspective. To sum up, there are some global conclusions according to the data observed within each area.

Keywords: Gender perspective, women, LGTBI+, parity, representativeness, archival, equality, Catalonia

SUMARI

1	Introducció.....	8
1.1	Objectius del treball i justificació	8
1.2	Àmbit d'actuació, metodologia i estructuració	9
2	La perspectiva de gènere en els arxius	11
2.1	Un punt de partida: Anàlisi històrica de l'aïllament de les dones dels sectors de poder tradicionals.	11
2.2	Del naixement de l'arxivística i el seu adveniment com a ciència: Aliança amb el poder i monopoli dels homes.	12
2.3	L'origen de la inclusió de la perspectiva de gènere en el món dels arxius: Recorregut històric a Espanya i Catalunya.	13
3	L'àmbit legislatiu i normatiu. Camp per recórrer o manca de compromís?.....	17
3.1	Legislacions i normatives vigents en matèria d'igualtat de gènere. De l'àmbit internacional al marc català.	17
3.2	La perspectiva de gènere a les lleis marc de l'àmbit espanyol i català: La Constitució i l'Estatut d'Autonomia.	18
3.3	La perspectiva de gènere en la legislació i acords del sector cultural. Apropament a l'àmbit espanyol i català.....	19
3.4	La perspectiva de gènere en la legislació i normatives reguladores en matèria arxivística i de gestió documental. L'àmbit català.....	20
4	Anàlisi de la presència de les dones a la comunitat arxivística catalana.....	22
4.1	Associacions professionals	27
4.1.1	AAC-GD. Associació de Professionals de l'Arxivística Catalana i Gestió de Documents.....	27
4.1.2	AsF. Arxivers sense Fronteres	30
4.2	Congressos i Jornades	34
4.2.1	Congrés d'Arxivística de Catalunya.....	34
4.2.2	JEiD: Jornades d'Estudi i Debat.....	43
4.2.3	LAM: Laboratori d'Arxius Municipal	48

4.2.4	Jornades d'Imatge i Recerca o Antoni Varés.....	54
4.2.5	Seminari d'Arxius i Esport	59
4.2.6	Jornades de Museus, Gestió Documental i Arxius	63
4.3	Àmbit formatiu.....	65
4.3.1	ESAGED. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.....	65
4.3.2	AAC-GD. Associació de Professionals de l'Arxivística Catalana i Gestió de Documents.....	73
4.3.3	Generalitat de Catalunya. Plans de formació especialitzada.	76
4.4	Publicacions.....	78
4.4.1	<i>Lligall</i>	78
4.4.2	<i>La DaDa</i>	81
4.5	Organismes directors del sistema arxivístic català	83
4.5.1	La Subdirecció General d'Arxius	83
4.5.2	El Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental.....	84
4.5.3	La Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental	89
4.6	Els arxius públics catalans	93
5	Conclusions.....	108
6	Bibliografia.	112
7	Annexos.....	115

SIGLES

- **AAC-GD:** Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents
- **ANC:** Arxiu Nacional de Catalunya
- **AsF:** Arxivers sense Fronteres
- **CIA/ICA:** Consell Internacional d'Arxius/ International Council on Archives
- **CNAATD:** Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental
- **CNAGD:** Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental
- **DOGC:** Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
- **ESAGED:** Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents
- **FUAB:** Fundació Universitat Autònoma de Barcelona
- **ISAD(G):** General International Standard Archival Description/ Norma Internacional General de Descripció Arxivística.
- **ISO:** International Organization for Standardization
- **LAM:** Laboratori Municipal d'Arxius
- **MMB:** Museus Marítim de Barcelona
- **MoW:** Memory of the World Inscriptions
- **NEDA:** Norma Espanyola de Descripció Arxivística
- **NODAC:** Norma de Descripció Arxivística de Catalunya
- **SAC:** Sistema d'Arxius de Catalunya
- **UNESCO:** Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura

1 Introducció

1.1 Objectius del treball i justificació

Quan comencem a qüestionar-nos on són les dones en els arxius és quan veritablement ens adonem de la pervivència de la desigualtat. Diverses professionals del sector s'han fet ressò de com els arxius esdevenen un reflex de la societat. Terry Cook compta amb diversos articles que reflexionen sobre aquest concepte i arriba a definir als arxiviers com a 'mediator self-consciouslly shaping society's collective memory'¹.

Per tant, si la societat és definida com a heteropatriarcal, classista i hegemònicament blanca, allò que custodiem en els nostres centres –la nostra memòria col·lectiva– ens proporcionarà una visió esbiaixada. El seguiment dels paràmetres normatius duu a la invisibilització i alhora a la construcció d'una memòria parcial.

Per continuar avançant en la construcció d'una història de totes i tots, cal conèixer amb detall el nostre sector, només d'aquesta manera podrem continuar progressant en matèria d'igualtat de gènere. Aquest treball sorgeix amb la voluntat d'esdevenir una base per la formulació de noves investigacions en l'àmbit de l'arxivística catalana que contribueixin a la creació d'una ciència més justa, inclusiva i equitativa.

Fins al moment, dins el nostre sector i territori, s'han tractat temàtiques concretes que evidencien aquests biaixos. En referència a les polítiques d'adquisició dels centres amb el treball de *De polítiques i biaixos: l'adquisició de fons personals en arxius públics (2000-2018)* de Sergio Nanín Martínez. En l'àmbit de les dades obertes trobem recerques com *Un projecte per a la visibilització de la dona com a productora de fons documentals d'arxiu* de Paula Gomila Moll i *La perspectiva de gènere en les dades obertes, una eina poderosa per combatre les desigualtats* d'Àngels Vidal Juanola. En la ubicació dels fons hi ha nombrosos treballs com *Biaix de gènere als fons de l'arxiu municipal de Barcelona: anàlisi i proposta de millora* de Laia Garcia Padres, *El fons documental del "Casal de la Dona": revertint el biaix de gènere als arxius* de Montserrat Pallàs Guasch i *Dones als arxius: una presència invisible* de Remei Perpinyà Morera.

Aquest treball final de màster aborda l'arrel d'aquestes qüestions estudiant el biaix de gènere en els arxius a Catalunya.

¹ Terry Cook 'Landscapes of the Past: Archivists, Historians and the Fight for Memory' a *The Ministry of Culture for Spain and The National Historical Archives Madrid* (Madrid: Ministerio de Cultura y Deporte, 2010), 1-10. Disponible a: <https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:c15b65cd-851c-4a81-9528-6ef87984e417/conferencia-terry-cook.pdf>

Objectius:

- Conèixer dades concretes sobre la presència de dones en alts càrrecs i contraposar les xifres respecte dels homes.
- Estudiar les tipologies de participació en jornades i publicacions científiques per raó de sexe i analitzar la representativitat de les dones.
- Advertir quin ha estat el tractament de qüestions basades en el gènere i les dones en formacions universitàries i formacions contínues.
- Recollir quin és l'estat d'inclusió de perspectiva de gènere en el conjunt d'arxius públics catalans.

1.2 Àmbit d'actuació, metodologia i estructuració

Aquest treball centra el seu estudi en la geografia catalana, més concretament, en el sector públic de l'arxivística i la gestió de documents. L'establiment d'una cronologia acotada respon a la necessitat de dictaminar un punt de partida per al conjunt d'ítems a analitzar i alhora reflexionar, analitzar i relacionar les xifres recollides. La data s'ha situat a l'any 2010 per dues raons. En primera instància, era essencial poder observar l'evolució de les dades d'acord amb els canvis de paradigma, per aquesta raó, es volien examinar els resultats de com a mínim un decenni. En segon terme, és interessant fixar l'inici en aquest primer decenni del segle XXI pel sorgiment de l'anomenada quarta onada del feminisme. Aquesta nova onada feminista, iniciada en una cronologia similar a aquest informe, té entre els seus objectius l'abolició de totes les violències patriarcals –en totes les seves formes– i la paritat entre homes i dones a tots els espais². Tenint en compte com esmenta Alicia Miyares –filòsofa i escriptora feminista– que un dels reclams és la paritat i el trencament del sostre de vidre³, resulta interessant poder relacionar l'impacte del moviment feminista amb l'evolució de les dades recollides.

Per conèixer i analitzar quina és la situació actual de l'àmbit arxivístic d'acord amb la perspectiva de gènere i les dones, aquest informe combina dues tècniques de recerca. D'una banda, la revisió de la literatura i, d'altra banda, la investigació descriptiva/valorativa. La combinació d'aquestes metodologies, permet un apropament més complet de la temàtica, afavorint la complementació entre una part teòrica i una part pràctica.

La revisió bibliogràfica facilita l'establiment d'un context que dona a conèixer diversos ítems com; el sorgiment de la historiografia de les dones i de gènere, l'evolució en els estudis

² Nani Aguilar, 'Una aproximación teórica a las olas del feminismo: la cuarta ola', *FEMERIS: Revista Multidisciplinar De Estudios De Género* 5(2), (2020): 121-146. Disponible a: <https://e-revistas.uc3m.es/index.php/FEMERIS/article/view/5387>

³ Aguilar, 'Una aproximación teórica a las olas del feminismo: la cuarta ola'...

realitzats sobre aquesta temàtica en el món arxivístic, els principals ítems de reflexió i debats entre les investigadores i investigadors i el nivell d'inserció d'igualtat, paritat i perspectiva de gènere en l'àmbit legislatiu que regeix al sector públic i específicament l'arxivístic.

Altrament, per a la investigació descriptiva s'han utilitzat tècniques qualitatives que han permès recollir dades de la presència de les dones en diversos espais de l'arxivística. Per dur a terme aquesta tasca s'han fet ús de dues tècniques de recerca; les entrevistes, i les enquestes.

Finalment, el treball ha estat estructurat en dues seccions en consonància amb les dues metodologies emprades. La primera secció –configurada per l'àmbit teòric– aprofundeix envers diversos aspectes de la revisió bibliogràfica. La segona part, presenta els resultats de les enquestes realitzades per conèixer quina és la participació de les dones en diversos aspectes de l'àmbit dels arxius i la gestió documental a Catalunya.

El primer capítol recull i descriu dades sobre la presència i càrrecs de les dones en associacions, publicacions, congressos-jornades, formació i organismes directors del Sistema Arxivístic Català. En el segon capítol s'aporten dades del grau d'inserció de la perspectiva de gènere en la gestió dels centres i la visibilitat dels fons pertanyents a dones i al col·lectiu LGTBI+.

La conjunció d'aquestes dues seccions permet establir una anàlisi i conclusió dels resultats obtinguts en cadascun dels apartats anteriors. Amb aquesta estructura s'estableix un recorregut ordenat per àmbits molt diversos –alhora que afins– que acaben delineant l'evolució de l'arxivística catalana envers la perspectiva de gènere i la inclusió de les dones fins a l'actualitat.

2 La perspectiva de gènere en els arxius

2.1 Un punt de partida: Anàlisi històrica de l'aïllament de les dones dels sectors de poder tradicionals.

Podríem començar preguntant-nos, per què no hi som? Per respondre a aquesta qüestió podríem retrocedir molt en el temps. Ramos Palomo menciona que la invisibilitat de les dones al conjunt de la història ha estat el resultat d'unes relacions de poder basades en el privilegi 'd'allò masculí' en els àmbits públic i privat⁴. Si situem el nostre punt de partida al segle XIX, coincidint amb la primera onada feminista i la construcció dels règims liberals, trobem com la simbiosi entre diversos elements accentua i perpetua l'aïllament de les dones de l'esfera pública; els pensadors il·lustrats, la construcció de models ideals, els discursos legitimadors de la religió i la ciència entre altres elements.

Amb les revolucions burgeses els homes i dones van passar a ocupar llocs asimètrics en la construcció d'una nova societat que trencava amb l'Antic Règim⁵. Aquesta asimetria es va traduir en la dicotomia entre 'allò públic' –racional, igual, polític i ciutadà– vinculat a la naturalesa dels homes i 'allò privat' –irracional, domèstic, l'alteritat– atribuït a la naturalesa de les dones⁶. En la construcció de la cosa pública el patriarcat –conjuntament amb els rols de gènere– van subordinar l'esfera femenina anant en contra de la igualtat que propugnaven amb el canvi de sistema⁷. Alhora, l'exclusió de les dones del concepte de ciutadania va aïllar-les encara més de l'esfera pública excloent-les de tots els drets dels quals gaudien els homes pel fet de ser homes⁸.

Amb el temps, ja gairebé al segle XX, una minoria de dones –condicionades per la categoria de classe social– van començar a entrar als estudis universitaris i a ser presents en alguns sectors públics, com és el cas del cos d'arxivers i bibliotecaris⁹. Malgrat la presència, aquest fet no va implicar el reconeixement de les tasques intel·lectuals i d'investigació¹⁰.

⁴ María Dolores Ramos, 'Historia de las mujeres y género. Una mirada a la época contemporánea', *Revista de historiografía (RevHisto)* 22 (2015): 211-233. Disponible a: [Historia de las mujeres y género. Una mirada a la época contemporánea | REVISTA DE HISTORIOGRAFÍA \(RevHisto\) \(uc3m.es\)](https://revistaseug.ugr.es/index.php/arenal/article/view/16202)

⁵ Anna M. Aguado, 'Género y ciudadanía en la formación de la Sociedad burguesa', *Arenal: Revista de historia de las mujeres*, 10 (1) (2003): 61-79. Disponible: <https://revistaseug.ugr.es/index.php/arenal/article/view/16202>

⁶ Aguado, 'Género y ciudadanía en la formación de la Sociedad burguesa'...

⁷ Aguado, 'Género y ciudadanía en la formación de la Sociedad burguesa'...

⁸ Aguado, 'Género y ciudadanía en la formación de la Sociedad burguesa'...

⁹ Luís Martínez, 'A vueltas de nuevo con «Archivar en femenino»: ¿Inmovilismo o cambio?' en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 183-231. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-29 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>

¹⁰ Martínez, 'A vueltas de nuevo con «Archivar en femenino»: ¿Inmovilismo o cambio? ...

Aquest exemple serveix per il·lustrar la tardana incorporació de les dones a l'àmbit de la res pública i alhora com en molts casos la inserció no comportava una participació reconeguda ni la cessió d'espais 'de poder'. Aquest fet ha arribat fins a l'actualitat, un afer observable per la recent aprovació de lleis que vetllen per la igualtat i la paritat.

2.2 Del naixement de l'arxivística i el seu adveniment com a ciència: Aliança amb el poder i monopoli dels homes.

Traslladant aquest context històric i plasmant-lo en la nostra branca d'estudi constatem com l'arxivística nasqué vinculada al poder. Tanmateix, els treballs i reflexions crítiques sobre l'arxiu i el seu vincle amb el poder provenen sorgiren inicialment des d'altres disciplines¹¹. Amb posterioritat, diverses autories vinculades a la branca postmodernista de l'arxivística coincidirien en el fet que els arxius i el poder estigueren i estan –encara avui dia– vinculats al poder. A inicis del segle actual, arxivers com Terry Cook i Joan M. Schwartz, ja reflexionaven envers el vincle entre els arxius i el poder i més concretament sobre com aquests emplaçaments eren emprats per assegurar, protegir i fins i tot millorar el nivell social de certes persones¹². Més enllà d'aquesta reflexió sobre els espais, Cook i Schwartz també incideixen en com els professionals d'aquests centres, que havien estat definits com a moment neutrals, comencen a deixar de ser neutrals en el moment en què han de prendre decisions sobre la documentació –indexació, conservació, eliminació– que repercuteixen directament sobre els fons conservats¹³. Gerda Lerner, historiadora i autora, va encara més enllà i no només estableix un vincle entre el poder i els arxius, sinó que mencionà que rere la creació de la documentació escrita i els primers arxius ja hi havia el poder patriarcal a través de dos treballs *The creation of the Patriarchy* (1986) i *The Creation of Feminist Consciousness: From the Middle Ages to Eighteen-seventy* (1993) com referència Cook¹⁴.

Altrament, en el desenvolupament del cos teòric sempre han estat homes els qui han publicat els manuals amb els principis doctrinals. Seguint el plantejament que presenta Motilla Peña i Mena Mujica sobre els tres manuals més transcendents de la ciència observarem com la totalitat de les autories són masculines. En l'àmbit holandès, destaquen Samuel Müller (1848-1922), Johan Feith (1858-1913) i Robert Fruin, professionals que l'any

¹¹ Terry Cook i Joan M. Schwartz. 'Archives Records and Power: the Making of Modern Memory', *Archives and Museum informatics* 8, n. 2(1) (2002): 1-19. Disponible a: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF02435628>

¹² Cook i Schwartz. 'Archives Records and Power: the Making of Modern Memory'...

¹³ Cook i Schwartz. 'Archives Records and Power: the Making of Modern Memory'...

¹⁴ Terry Cook 'Fashionable Nonsense or Professional Rebirth: Postmodernism and the Practice of Archives', *Archivaria* 51, (2001): 14-35. Disponible a: <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/12792>.

1898 presentaren un dels primers manuals teòrics¹⁵. En l'àmbit anglosaxó, Sir Charles Hilary Jenkinson va presentar el 1922 un manual que esdevindria cabdal en el desenvolupament de la ciència. Finalment, els autors destaquen l'aportació feta per Eugenio Casanova, un teòric italià que el 1928 va presenta l'obre *Archivística* que esdevindria fonamental pels nous enfocaments i aportacions a la ciència¹⁶.

Si cerquem manuals més recents en la cronologia i en el territori, observem com en el llistat que presenta el Ministeri de Cultura i Esport de l'Estat¹⁷ hi ha un predomini d'autories masculines en les diverses publicacions específiques; tant en manuals, com manuals especialitzats, història i terminologia dels arxius que van des dels anys vuitanta a l'actualitat.

Malgrat aquest predomini masculí que es posa en relleu en diverses publicacions sobre els primers manuals i teoritzacions de la ciència, també hi hagué arxiveres amb publicacions. Aquest és el cas d'Antonia Heredia qui realitzà nombrosos estudis i manuals com *Archivística general: teoria y práctica* (1986) i treballs com *Qué es un archivo?* (2007). També de l'arxivera Olga Gallego amb nombroses publicacions i manuals centrats majoritàriament en els arxius de l'àmbit gallec.

2.3 L'origen de la inclusió de la perspectiva de gènere en el món dels arxius: Recorregut històric a Espanya i Catalunya.

Com apunten Paula Caldo, Jacqueline Vassallo i Yolanda de Paz Trueba 'La historia de o con mujeres en perspectiva de género no deja de abrirse en profuses ramas'¹⁸. Però on situem l'inici d'aquests estudis? Quines motivacions varen sorgir per cercar a les dones en una historiografia que les havia mantingut al marge?

Les dones comencen a ser subjecte d'estudi a partir de la dècada del setanta del segle passat –en consonància amb la segona onada del feminisme–¹⁹. El context espanyol i català, aquests estudis s'inicien més tardanament en comparació amb altres països per la

¹⁵ Leomar José Montilla i Mayra Mena. 'Development Status of classical archivistics to the 30s of XX century: Three archivistics manuals of universal significance', *Biblios Journal of Librarianship and Information Science*, (2013): 43-58. Disponible: <https://doi.org/10.5195/biblios.2013.122>

¹⁶ Montilla i Mena. 'Development Status of classical archivistics to the 30s of XX century: Three archivistics manuals of universal significance'...

¹⁷ Ministerio de Cultura y Deporte 'Monografías y manuales de archivos y archivística' Disponible a: [Monografías y manuales de archivos y archivística | Ministerio de Cultura y Deporte](#)

¹⁸ Paula Caldo, Jaqueline Vassallo i Yolanda de Paz Trueba (coords.) 'Introducció' en Actes de IV Jornadas de investigación y reflexión sobre historia, mujeres y archivos , 7-10. Tandil, 20-21 de setembre de 2018. Disponible a: Actas de las IV Jornadas de investigación, reflexión sobre hist (conicet.gov.ar)

¹⁹ Ramos, 'Historia de las mujeres y género. Una mirada a la época contemporánea'...

pervivència del règim dictatorial²⁰, una situació totalment anòmala a la resta d'estats europeus. Tanmateix, no és fins als anys vuitanta, com diu Verónica Sierra²¹, que es trenca aquest silenci i s'inicien treballs entorn algunes dones, aquelles qui havien trencat amb estàndards del moment. Nash²² també es fa ressò d'aquesta primera època centrada en relats de dones transgressores i de la invisibilització que comportava aquest fet respecte de la resta de dones. Aquests primers treballs, coincidents amb el trencament amb el franquisme i inici de la transició començaran a posar en relleu algunes experiències i històries amb rostre de dona.

A finals dels setanta, i ja entrant a la dècada dels vuitanta, els estudis van presentar noves metodologies i narratives fruit del contacte amb historiadores internacionals Nash²³. Això no obstant, l'element més trencador fou la inclusió del gènere com a element de reflexió i anàlisi. Ramos²⁴ presenta com aquest element va esfondrar tesis anteriors amb base patriarcal i va afavorir la reflexió envers la relació entre els homes i les dones. Des d'aquest moment, i fins a l'actualitat, els estudis han anat introduint altres categoritzacions conjuntament al gènere que han donat com a resultat reflexions més complexes.

Si parlem exclusivament dels estudis efectuats en el camp dels arxius, trobem com aquests han comptat amb un desenvolupament més tardà, ja que les publicacions s'inicien en segle XXI amb Terry Cook²⁵. Això no obstant, el gruix de les publicacions data de mitjans de la primera dècada del segle XXI. De fet, les publicacions disponibles són més nombroses a partir de l'any 2017. En l'àmbit internacional, com puntualitza Olímpia López²⁶, destaquen les aportacions efectuades per Stacy Wood i Marika Cifor. Aquestes dues professionals han efectuat treballs com *Mobilizing records: re-framing archival description to support human rights* (2014) i *Critical Feminism in the Archive* (2017).

²⁰ Natividad Ortiz, 'Las mujeres durante la Restauración' en *Historia de las mujeres en España : siglo XX*, vol. 1 dir. per Josefina Cuesta. (Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Instituto de la Mujer, 2003), 185-256.

²¹ Verónica Sierra, '¿El final de una Historia a medias?' en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 19-22. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-19 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>

²² Mary Nash, *Rojas: Las mujeres republicanas en la Guerra Civil* (Barcelona: Taurus, 1999)

²³ Nash, *Rojas: Las mujeres republicanas en la Guerra Civil ...*

²⁴ María Dolores Ramos, 'Sobre feminismo, historia y modernidad. Perspectivas genealógicas' en *Sufragismo i sufragistes: reivindicant la ciutadania política de les dones*, ed. Josep Lluís Martín i Berbois i Susanna Tavera (Barcelona: Generalitat de Catalunya. Memorial Democràtic, 2019) 577-605.

²⁵ Olímpia López, 'Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente' en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 75-98. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-19 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>

²⁶ López, 'Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente'...

Al conjunt de l'estat espanyol, i a Catalunya en particular, aquestes reflexions i estudis han estat encara més reduïts i si observem amb deteniment la cronologia, podem situar el gruix dels estudis al 2020 –existint estudis anteriors–. López Rodríguez²⁷ es fa ressò de com la perspectiva de gènere no ha estat un ítem de reflexió central entre els interessos de la professió. Si bé s'han celebrat jornades arxivístiques centrades en les dones i la perspectiva de gènere, *Mujeres Espacios y Tiempo* (2019) a Castella la Manxa i les diverses edicions de *Xénero e Documentación* a Galícia, fora d'aquests espais no és una temàtica tractada amb profunditat. Això no obstant, són uns estudis a l'alça i en els darrers temps han anat augmentant de manera sostinguda, sobretot des dels territoris on s'han celebrat aquestes jornades.

Els principals temes de debat han estat, l'àmbit legislatiu i la representativitat de les dones als fons dels arxius institucionals amb la seva identificació, uns elements que en certa manera acabarien topant amb el rígid cos teòric i metodològic de la ciència. Aquests dos afers engloben alhora altres qüestions amplament debatudes.

El primer d'aquests aspectes és la neutralitat i l'objectivitat als arxius, unes categories falsament construïdes al voltant 'd'allò masculí'²⁸. Autories com Remei Perpinyà²⁹ s'han fet ressò de la dificultat que comporta aquest fet per remodelacions i reinterpretacions constants i apel·la a la responsabilitat dels professionals a 'conservar una memoria más igualitaria en términos de género'.

En segon terme trobem les polítiques d'ingrés, unes pautes on participen els professionals que acaben influïnt en la configuració i reproducció d'una memòria desigual³⁰. Diverses professionals han reflexionat sobre com podria construir-se una història –uns arxius– que pertanyi al conjunt de la població. Perpinyà Morera³¹ apunta a la necessitat de dur a terme una valoració conscient d'allò que s'hauria de conservar amb la relació de polítiques arxivística respectuoses amb la igualtat de gènere.

Finalment, una altra temàtica és l'ús del llenguatge. Des d'aquest àmbit es presenten deliberacions i propostes molt plurals i alhora interconnectades per una mateixa finalitat; identificar per existir. S'ha debatut sobre l'ús o no d'etiquetes i terminologies –temàtica central de la jornada 'Desviant l'Arxiu. Trobada sobre dissidències sexogenèriques a la

²⁷ López, 'Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente'...

²⁸ López, 'Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente'...

²⁹ Remei Perpinyà 'La brecha de género también existe en los archivos', *ESAGED wordpress* (blog), 8 de març de 2018. Disponible a: <https://esaged.wordpress.com/2018/03/08/la-brecha-de-genero-tambien-existe-en-los-archivos/>

³⁰ Dolores Pereira, Olímpia López i Mariám Mariño. *Informe sobre os arquivos públicos en Galicia. Unha perspectiva de xénero e feminista*. (A Coruña: Consello da Cultura Galega, 2019). Disponible a: [PRIMEIRAS PAXINAS d&i](http://primeiraspaxinas.dai.consellodacultura.gal) (consellodacultura.gal)

³¹ Perpinyà 'La brecha de género también existe en los archivos'...

pràctica arxivística’, s’ha parlat de la inclusió les dones en els llenguatges i vocabularis controlats³² i també de l’ús no sexista i la perspectiva de gènere en la indexació³³. En definitiva, el llenguatge és cabdal perquè acaba configurant un gran problema, la dificultat en la troballa de dones pel tractament androcèntric que se’n fa de la documentació (Martínez Garcia, 2019 p.223).

³² Rafael de Lucas, Luis Martínez i Alicia Payo ‘La presencia y visibilidad de las mujeres en los sistema de información archivística de la Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha’. en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 27-74. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-19 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>

³³ Perpinyà ‘La brecha de género también existe en los archivos’...

3 L'àmbit legislatiu i normatiu. Camp per recórrer o manca de compromís?

3.1 Legislacions i normatives vigents en matèria d'igualtat de gènere. De l'àmbit internacional al marc català.

Des de Nacions Unides s'ha definit la igualtat de gènere com un dret fonamental³⁴ (Nacions Unides, s.d). Aquest ha estat recollit a l'article 1.3 de la carta fundacional amb les paraules '(...) *sin hacer distinción por motivos de raza, sexo, idioma o religión*'³⁵ i forma part de la Declaració Universal de Drets Humans del 1948. Aquesta organització comença a celebrar a la dècada dels setanta diverses convencions i conferències que tenen com a eix central la reivindicació dels drets de les dones i l'erradicació de les discriminacions. En endavant –sobretot en la dècada dels vuitanta i noranta del segle XX– la participació en aquestes trobades va augmentar al mateix ritme que les reivindicacions. En aquests reclams destaca la Conferència de Nairobi (1985) i la Conferència de Beijing (1995).

En apropar-nos a l'àmbit cultural d'aquest mateix organisme, trobem com s'estableixen unes bases que interpel·len al món arxivístic. L'any 2005, en una convenció envers la protecció i promoció de la diversitat de les expressions culturals, es va fer palesa la necessitat de procurar la creació i difusió d'expressions fetes per les dones, minories i pobles autòctons³⁶. Des d'aquell moment, aquesta mateixa organització, va impulsar publicacions centrades en exclusiva en el gènere i la seva relació amb l'àmbit cultural i memorístic. El 2014 amb *Gender Equality-Heritage and Creativity* s'estableix la necessitat de garantir una participació igualitària en la cultura i de l'escolta de totes les veus³⁷. Aquesta publicació ja tingué impacte en el món arxivístic, ja que trobem autores com Jenna Ashton³⁸ que fent-se eco d'aquest text reivindiquen la preservació de la memòria de les dones i les nenes com a dret humà. Més recentment, el 2020, es dugué a terme una nova publicació *Gender equality baseline study of Memory of the World in Asia-Pacific* on s'indica la necessitat i prioritat d'identificar

³⁴ Nacions Unides, 'Objetivos de desarrollo sostenible', *Nacions Unides*, s.d. Disponible a: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/gender-equality/>

³⁵ Nacions Unides, 'Carta de las Naciones Unidas', *Nacions Unides*, s.d. Disponible a: <https://www.un.org/es/about-us/un-charter/chapter-1>

³⁶ Detallat a l'article 7 de UNESCO, 'Convención sobre la protección y la promoción de la diversidad de las expresiones culturales' UNESCO, 20 d'octubre de 2005. Disponible a: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000142919_spa

³⁷ UNESCO, *Gender Equality-Heritage and Creativity* (França: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2014). Disponible a: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000229418>

³⁸ Jenna Ashton, 'Feminist Archiving [a manifesto continued]: Skilling for Activism and Organising', *Australian Feminist Studies*, 32, n. 91-92 (2017): 126-149. Disponible a: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08164649.2017>.

les dones als documents i la necessitat d'efectuar accions per assolir la igualtat de gènere³⁹. Amb tot, la part més interessant d'aquesta publicació és l'apartat on s'estableixen quatre estadis/nivell que permeten avaluar la inclusió de la igualtat de gènere en els processos de descripció a The Memory of the World Inscriptions –MoW– un repositori digital de documentació d'arreu del món impulsat per la UNESCO .

Centrant-nos ara en l'àmbit nacional, quina és la traducció que ha donat l'estat a aquests drets establerts des de Nacions Unides? A Espanya trobem un cos normatiu que defensa la igualtat entre homes i dones. La *Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de Mujeres y Hombres* neix amb la finalitat de combatre les discriminacions directes i indirectes sofertes per les dones. Un element interessant d'aquest preàmbul és que menciona que 'són els poders públics els que han de vetllar per fer efectiva la igualtat – a l'article 14 punt 1–. És un apunt important tenint en compte que els arxius públics estan vinculats a aquests poders. Altrament, també es referència l'ús d'un llenguatge no sexista i a la inclusió de la variable de sexe en els estudis i estadístiques impulsades des de l'administració.

Vuit anys més tard, es va aprovar a Catalunya la *Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes*. Aquesta, sorgida de la Carta Europea per la Igualtat entre Homes i Dones, esmenta en el seu preàmbul com la igualtat encara no és efectiva –gairebé un decenni més tard de la primera regulació–. Alguns dels elements que s'esmenten són la paritat entre homes i dones en òrgans de presa de decisions i la integració del gènere en les activitats i polítiques. La normativa també indica la necessitat de dissenyar un sistema d'estadístiques i indicadors per la planificació, execució i avaluació de les polítiques d'igualtat.

3.2 La perspectiva de gènere a les lleis marc de l'àmbit espanyol i català: La Constitució i l'Estatut d'Autonomia.

Més enllà de lleis específiques, quines referències relacionades amb la igualtat i la perspectiva de gènere trobem en les lleis marc?

Centrant-nos inicialment en la Constitució espanyola trobem com només l'article 14 fa referència a la igualtat entre homes i dones davant la llei –emprant en la redacció de l'entrada el masculí genèric–. L'article esmenta '*Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, sexe, religió, opinió o circumstància personal o social*'. No hi ha cap àmbit, més enllà dels articles referents al

³⁹ UNESCO, Gender equality baseline study of Memory of the World in Asia-Pacific (França: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020) Disponible a: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000372840>

matrimoni i la successió a la corona, on es reculli la paraula 'dona' o 'dones' i la paraula gènere és inexistent.

Pel que fa a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya podem observar com les referències són més abundants. El text fa al·lusió a la igualtat entre homes i dones i es recullen a l'article 19 als drets de les dones en particular. Altrament, l'article 41 recull com s'ha de dur a terme un reconeixement del paper de les dones en tots els àmbits per promoure la participació de grups i associacions de dones. Aquest és un element que interpel·la directament als professionals a l'arxivística, ja que forma part les seves funcions la preservació de la memòria col·lectiva –article 1.5 del Codi Deontològic–. Un aspecte innovador respecte de la Carta Magna –probablement per la distància cronològica entre els dos textos– és la introducció de la paraula gènere. L'article 153, menciona la responsabilitat que té la Generalitat a l'hora d'aplicar polítiques de gènere i com s'ha d'incloure –des dels mateixos poders públics– aquesta visió o perspectiva al conjunt de polítiques públiques –article 41–.

3.3 La perspectiva de gènere en la legislació i acords del sector cultural. Apropament a l'àmbit espanyol i català.

Actualment, els arxius depenen del Departament de Cultura, per aquesta raó esdevé interessant conèixer quines regulacions es fan ressò de la igualtat i la perspectiva de gènere en aquest sector. Cap de les dues lleis que regeixen el patrimoni històric/cultural –tant en l'àmbit estatal com autonòmic– presenten cap referència a la igualtat o perspectiva de gènere.

La *Ley 16/1985 del Patrimonio Histórico Español* no menciona en cap cas la inclusió de perspectiva de gènere. Alhora els criteris per considerar patrimoni històric no faciliten en cap cas la preservació fons privats ni d'associacions. La llei catalana –*Llei 9/1993 de 30 de setembre de patrimoni cultural català*– segueix aquesta mateixa línia, i malgrat certes diferències en els criteris per esdevenir patrimoni cultural, en cas es fa menció a la inclusió de mesures recollides a la llei d'igualtat.

En el món cultural català, sí que trobem la inclusió d'aquesta perspectiva amb l'Acord Nacional per la Cultura de 2015 sí que s'esmenta en un apartat la perspectiva de gènere 'les institucions culturals públiques i les seves polítiques han d'actuar d'acord amb el principi d'equitat i accessibilitat i, per tant, han d'adoptar mesures positives per a totes les persones amb disfuncions sensorials, físiques i també des de la perspectiva de gènere'⁴⁰.

⁴⁰ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura 'Acord Nacional per a la Cultura' (Document de síntesi del grup de treball, Barcelona, 2015). Disponible a: [ACORD NACIONAL PER A LA CULTURA \(gencat.cat\)](http://gencat.cat).

3.4 La perspectiva de gènere en la legislació i normatives reguladores en matèria arxivística i de gestió documental. L'àmbit català.

Descendent ara a la legislació i normativa que regulen l'àmbit arxivístic en particular, quina incorporació se'n fa de la perspectiva de gènere? I de la igualtat? La resposta és cap.

La *Llei 10/2001 de 13 de juliol, arxiu i gestió de documents*, que és la normativa de màxim rang en matèria de gestió i preservació de la documentació a Catalunya, no menciona en cap dels articles la inclusió de les mesures desenvolupades a les lleis d'igualtat que s'han referenciat amb anterioritat. Això no obstant, és interessant analitzar alguns elements concrets de la llei, com la definició que es fa de 'document'. Aquest és descrit com el 'testimoni de les funcions i les activitats socials de l'home i dels grups humans' fent ús en primer terme de la terminologia home com a sinònim de persona. Alguns articles que podrien haver donat sortida a temàtiques tractades a les lleis d'igualtat, com és el cas del personal, només s'esmenta que ha de ser 'personal tècnic i qualificat per cobrir les necessitats de l'arxiu' –article 22–.

Continuant ara amb les polítiques d'adquisició, trobem un altre element cabdal en la perpetuació dels biaixos, un fet que s'ha demostrat amb treballs com *De polítiques i biaixos: l'adquisició de fons personal en arxius públics (2000-2018)* de Sergio Nanín. Aquestes polítiques impulsades des dels arxius pauten uns criteris de valoració per a l'acceptació o no de fons privats. En fer cerca entre les polítiques dels centres trobem com aquestes són diferents per cada arxiu, amb tot, tenen un element en comú, la subjectivitat. La política de l'ANC directament vinculada a la Llei 10/2001, fa palès el condicionament de l'ingrés al valor testimonial, rellevància i interès educatiu o de recerca. Des de l'Arxiu Comarcal de la Noguera també hi ha un suport en la llei d'arxius i es menciona que l'adquisició dependrà de l'interès històric o cultural de la documentació. La política de l'Arxiu Històric de Lleida també es recolza en la Llei 10/2001 amb l'interès històric o cultural. Com esmenta Nanín a les conclusions de la seva cerca 'la manca d'una política d'adquisició de fons privats clara i definida ha comportat la generació d'una dinàmica que consolida silencis i biaixos en detriment dels col·lectius de població que tenen menys visibilitat en termes de gènere, socioeconòmics i geogràfics'⁴¹.

En aquesta mateixa línia, trobem com el Pla d'Arxius 2030 també es fa ressò de la inexistència d'una política estandarditzada entre els centres i estableix entre els objectius l'assoliment d'aquest consens. Tanmateix, no esclareix ni repensa les bases subjectives

⁴¹ Sergio Nanín, 'De polítiques i biaixos: l'adquisició de fons personals en arxius públics (2000-2018)', *Lligall* 43 (2019): 202-223. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370218>.

emprades fins a moment com la 'rellevància' o 'importància', ja que continua prevalent la subjectivitat traduïda amb el nom de 'motivació de l'ingrés'.

En tots els casos, els arxius es fan ressò de la llei vigent, però el problema prové de què cap de les lleis que es referencien, ni la Llei 10/2001 ni la Llei 9/1993, mencionen un criteri objectiu on s'inclouguin mesures per garantir la preservació d'una memòria veritablement col·lectiva amb la que tothom s'hi senti interpel·lat. Perquè com esmenta Olímpia López '¿Acaso en nuestros colapsados archivos, con graves problemas de espacio no privilegiamos el ingreso de unos documentos sobre otros?'⁴².

Pel que fa a la normativa de descripció arxivística –o NODAC–, derivada de la ISAD (G), trobem com en la descripció no es contempla cap camp destinat a la visibilització de les dones, només es podria filtrar en el cas de trobar un element distintiu als camps de Productor, títol i abast. Tanmateix, en l'àmbit descriptiu s'obre una nova oportunitat amb el Ric-O. Olímpia López⁴³ també es fa ressò de com el model teòric que inclouria la categoria de gènere com una metadada descriptiva, permetria recuperar la informació d'acord amb aquest paràmetre.

Finalment, és interessant fer referència a les diverses ISO existents en el món dels arxius i la gestió de documents. Aquestes certificacions garanteixen l'existència d'unes condicions en referència a un afer concret. Amb tot, cap de les ISO aplicables als centres –ISO 30300, ISO 30301, ISO 23801 entre d'altres– introdueixen de la perspectiva de gènere com a barem. Així i tot, és interessant mencionar que darrerament s'està desenvolupant la ISO 53800 que certificarà en exclusiva la inclusió de la perspectiva de gènere a les organitzacions⁴⁴. Malgrat que sembla ser una bona notícia, sorgeix de nou com una mesura aïllada de la resta de certificacions.

⁴² López, 'Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente'...

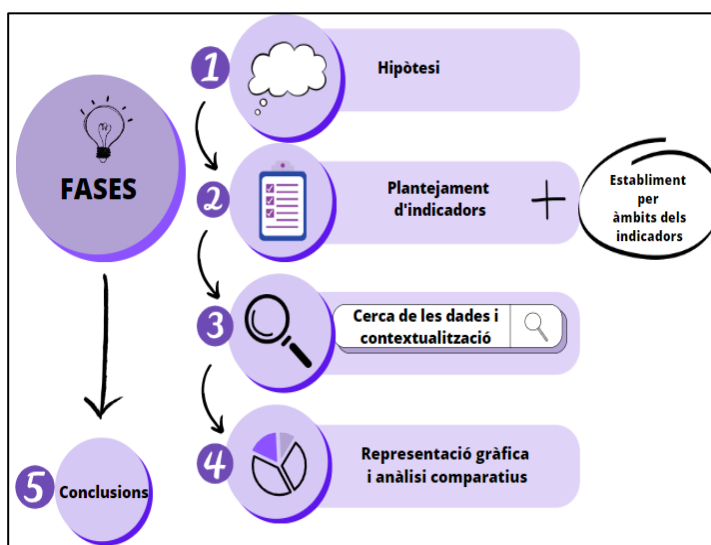
⁴³ López, 'Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente' ...

⁴⁴ Elena Ordozgoiti, 'Primera norma ISO de igualdad de género en las organizaciones', *UNE: La revista de la normalización española* 49 (2022). Disponible a: <https://revista.une.org/49/primera-norma-iso-de-igualdad-de-genero-en-las-organizaciones.html#:~:text=Julio%2DAgosto%20%7C%202022-.Primera%20norma%20ISO%20de%20igualdad%20de%20g%C3%A9nero%20en%20las%20organizaciones,%20actividad%20tama%C3%B1o%20o%20localizaci%C3%B3n>.

4 Anàlisi de la presència de les dones a la comunitat arxivística catalana

Reconèixer l'evolució de la ciència arxivística i el seu vincle amb el sistema patriarcal, permet reflexionar entorn la situació de les dones i la perspectiva de gènere en el nostre àmbit. En aquesta part pràctica l'objectiu és conèixer la posició que ocupen les dones en l'arxivística catalana i el nivell d'inclusió de perspectiva de gènere. Per conèixer aquestes dades s'han establert una sèrie d'indicadors que mesuren, tant la presència de les dones, com la presència de mesures vinculades amb la implantació de la perspectiva de gènere.

En aquest apartat es presenten sis àmbits de reflexió estructurats a partir d'indicadors i preguntes: les associacions professionals, els congressos i jornades, les publicacions, la formació, els òrgans directors del Sistema d'Arxius de Catalunya i els centres d'arxius del país. Les dades recollides pertanyen a la geografia

catalana en la cronologia del 2010 al 2023. **Il·lustració 1.** Fases del treball (Font: Elaboració pròpia)

El primer bloc recull i analitza les associacions professionals, en tant que sectors que representen la professió en l'àmbit català i que tenen reflex i incidència més enllà d'aquesta geografia. En aquest àmbit s'analitzen variables quantificables de les dues associacions de professionals de l'arxivística catalana; l'Associació de Professional de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya, representant del col·lectiu arxiver català, i l'Associació d'Arxivers sense Fronteres, entitat sense ànim de lucre que promou projectes en matèria arxivística. La recopilació i posterior anàlisi d'aquestes dades cerca atorgar una visió sobre la paritat i la representació de les dones en el sector de defensa de la professió.

Hauria estat interessant poder incloure i comptabilitzar dins l'estudi la presència dels professionals catalans al Consell Internacional d'Arxius per sexe. Tot i no poder dur a terme un recompte d'aquestes xifres, hi ha articles que s'han fet ressò d'aquesta presència com *La petjada catalana a l'ICA* (2022) de Fina Solà.

El segon bloc compila informació dels congressos i jornades impulsades per institucions, organismes culturals i ens centrats en l'arxivística i gestió de documents. En aquest cas, s'han aplegat dades sobre la participació, la composició dels organismes d'experts que hi ha rere la convocatòria i les temàtiques de les intervencions. La raó d'aquesta recollida respon a la necessitat de conèixer de quin mode convergeix l'àmbit científic i d'innovació amb la perspectiva de gènere i les dones, d'acord amb els paràmetres de paritat i d'inclusió de la perspectiva de gènere en els discursos.

La tercera secció analitza les principals publicacions arxivístiques del sector català recollint dades de les revistes *Lligall: revista catalana d'arxivística* i *La DaDa: El diari digital de l'Associació de Professional de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya*, produccions impulsades per l'AAC-GD. La revisió de les autories i de les tipologies de participació –tant des de la individualitat com des de la col·lectivitat– esdevé una via per conèixer el grau de paritat en el món editorial i la presència de dones en el sector.

El quart bloc d'anàlisi és l'àmbit formatiu, en aquest sector s'han cercat dades relatives a la formació universitària i formació continuada impulsada des de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED), l'AAC-GD i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. La recollida de dades d'aquesta branca és fonamental per advertir la presència de temes de gènere en l'àmbit formatiu, per constatar l'existència de paritat entre el professorat i per apercebre quins són els percentatges de dones i homes que cursen els estudis. Amb aquesta informació, sobretot amb la relacionada amb l'alumnat, es pot reflexionar sobre la paritat, representativitat i ocupació d'alts càrrecs que trobem amb posterioritat en el sector públic. Per tant, conèixer dades de l'àmbit formatiu ens ajuda a comprendre –en part– la realitat del nostre present.

La cinquena àrea de recollida de dades, cerca conèixer l'estructura organitzativa dels organismes directors del Sistema Arxivístic Català analitzant fonamentalment la seva composició i càrrecs i la distribució d'aquests per raó de sexe. S'ha optat per recollir tres estructures dependents de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni: la Subdirecció General d'Arxius, el Consell Nacional d'Arxius i Gestió de Documents i la Comissió Nacional d'Accés Avaluació i Tria Documental⁴⁵.

Finalment, la darrera secció recull quina és la realitat dels arxius públics catalans respecte de la incorporació de la perspectiva de gènere i la presència de les dones. Malgrat que en els darrers anys s'han iniciat reflexions i reivindicacions envers aquestes dues temàtiques, conèixer el context vigent és fonamental per encetar canvis en aquesta matèria. Per poder

⁴⁵ En aquest estudi ha quedat fora d'anàlisi la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la informació Pública -GAIP- malgrat la connexió amb el món dels arxius, perquè s'ha limitat als organismes directors dependents del Departament de Cultura.

conèixer aspectes relacionats amb la presència de dones, del moviment feminista i LGTBI+, així com la incorporació de la perspectiva de gènere en els centres s'ha dut a terme una enquesta. La compilació d'aquest conjunt de dades, la seva estructuració visual i la seva anàlisi comparativa, configura aquest últim punt de l'estudi.

Metodologia

Per confeccionar aquesta secció pràctica de cerca i anàlisis de les dades s'han emprat dos procediments. Per l'estudi de les primeres cinc seccions –associacions professionals, congressos i jornades, publicacions científiques, àmbit formatiu i organismes rectors– s'han confeccionat uns indicadors quantitius a través de la consulta de les xifres disponibles⁴⁶. Eventualment, en el cas que alguna de les dades no estigués disponible en aquests recursos s'ha contactat directament amb l'entitat per sol·licitar la informació. Amb tot s'han treballat vint-i-un indicadors de cinc àrees diferents.

PRIMERA ÀREA. ASSOCIACIONS PROFESSIONALS	SEGONA ÀREA. CONGRESSOS I JORNADES
<p><u>INDICADOR 1.</u> Presidència de l'associació</p> <p><u>INDICADOR 2.</u> Vicepresidència de l'associació</p> <p><u>INDICADOR 3.</u> Membres de la Junta Directiva de l'associació</p>	<p><u>INDICADOR 4.</u> Composició del Comitè Científic</p> <p><u>INDICADOR 5.</u> Participants del congrés i/o jornades</p> <p><u>INDICADOR 6.</u> Persones ponents</p> <p><u>INDICADOR 7.</u> Participació en taules rodones, diàlegs compartits i moderacions</p> <p><u>INDICADOR 8.</u> Intervenció amb comunicacions</p> <p><u>INDICADOR 9.</u> Ponents d'experiències i taules d'experiències</p> <p><u>INDICADOR 10.</u> Temàtica de les intervencions</p>
TERCERA ÀREA. Formació	QUARTA ÀREA. Publicacions
<p><u>INDICADOR 11.</u> Direcció dels estudis universitaris</p> <p><u>INDICADOR 12.</u> Professorat</p>	<p><u>INDICADOR 16.</u> Autoria dels articles</p> <p><u>INDICADOR 17.</u> Primera autoria dels articles col·lectius</p>

⁴⁶ En el cas dels indicadors on es valoren les temàtiques de diverses àrees -indicador 10, 14 i 15- s'ha establert una metodologia concreta. Com la perspectiva de gènere és difícil de mesurar i davant la impossibilitat de realitzar una lectura de tots els treballs i formacions per constatar la seva inclusió, s'ha pautat com a criteri qualificador els títols. S'entén que existeix la possibilitat que hi hagi altres treballs que contemplin aquesta perspectiva en alguna de les seccions, però es vol fer palès que el nombre d'estudis que centren la seva reflexió en com incloure la perspectiva de gènere dins la ciència arxivística són minoritaris.

<u>INDICADOR 13.</u> Alumnat <u>INDICADOR 14.</u> Temàtica dels Treballs de Fi de Màster i guardons <u>INDICADOR 15.</u> Temàtica de la formació contínua	
CINQUENA ÀREA. Organismes rectors del SAC	
<u>INDICADOR 18.</u> Presidència i/o cap dels organismes rectors del sistema arxivístic <u>INDICADOR 19.</u> Vicepresidència i vicepresidència segona dels organismes rectors del sistema arxivístic <u>INDICADOR 20.</u> Persones expertes dels organismes rectors del sistema arxivístic <u>INDICADOR 21.</u> Membres dels organismes rectors del sistema arxivístic	

S'han recollit dades del període 2010-2023. Amb tot, la disponibilitat de la informació ha estat un condicionant. En els casos en què les dades eren accessibles en un període més tardà a la cronologia de l'informe o no es disposava de les dades més recents, s'ha acotat la data límit –inicial i final– a la informació disponible.

Finalment, per la confecció de la sisena secció de l'informe –els arxius públics catalans– s'ha elaborat una enquesta amb indicadors quantitius i qualitius per conèixer amb més detall la situació d'algunes qüestions en els centres. Aquesta enquesta fou enviada per correu electrònic als diversos arxius i només en un cas concret es van efectuar per trucada telefònica. S'han treballat quinze qüestions de quatre àmbits diferents.

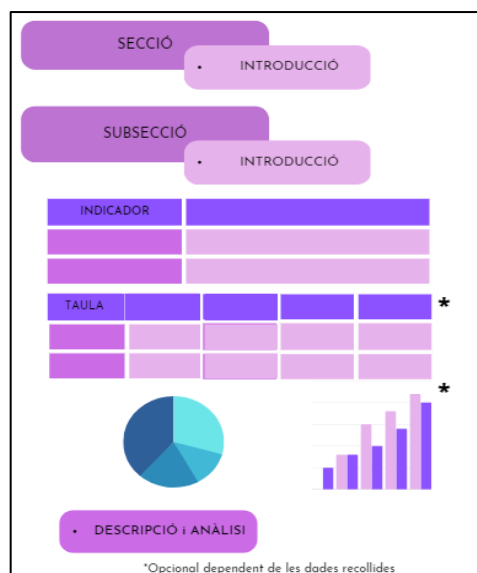
PRIMERA ÀREA. Plans d'igualtat i infraestructures
<ol style="list-style-type: none"> 1. L'arxiu compta amb un pla d'igualtat? Si heu respost no, l'arxiu ha previst confeccionar un pla d'igualtat a curt o mig termini? 2. La institució on s'ubica el centre disposa d'un pla d'igualtat? [Exemple: Ajuntament/Departament/Diputació] 3. Destineu una part del pressupost de l'arxiu al desenvolupament del pla d'igualtat? 4. S'ha plantejat realitzar una revisió de les infraestructures des de la perspectiva de gènere? [Exemple: Espai de cures/Lavabos]
SEGONA ÀREA. Custòdia de fons i tractament arxivístic
<ol style="list-style-type: none"> 5. Custodieu fons privats de dones? Si heu respost afirmativament, quants? 6. Custodieu fons del moviment feminista i/o del moviment LGTBI+? Si heu respost afirmativament, quants? 7. Compteu amb fons d'institucions o associacions que aporten coneixement per l'estudi de la història de les dones? [Exemple: Escola de la Dona, Casa de la Caritat, Associació de dones de Sant Boi de Llobregat]. Si heu respost afirmativament, quants? 8. Teniu incorporada la metadada descriptiva Home/Dona, Home/Dona/No binari o Home/Dona/No identificat en el tractament dels vostres fons?
TERCERA ÀREA. Accions del centre i tasques internes
<ol style="list-style-type: none"> 9. L'arxiu rep donatius habitualment? Si heu respost afirmativament a la pregunta anterior, recolliu la metadada Home/Dona/ o Home/Dona/No binari de les persones donadores de

<p>fons?</p> <p>10. Incorporeu la perspectiva de gènere en la política d'adquisicions de l'arxiu?</p> <p>11. Realitzeu una disgregació de les dades recollides per realitzar estadístiques internes d'acord amb les variables Home/Dona/ o Home/Dona/No Binari? [Exemple: Comptabilització o registre dels usuaris/usuàries que consulten els fons o Assistència a activitats o formacions]</p> <p>12. Empreu activament un llenguatge inclusiu en les comunicacions internes i externes de l'arxiu?</p>
<p>QUARTA ÀREA. Activitats formatives i de divulgació</p>
<p>13. Incorporeu la perspectiva de gènere en la confecció d'exposicions dins el vostre centre?</p> <p>14. Incorporeu la perspectiva de gènere en la realització de tallers, conferències o cursos dins el vostre centre?</p> <p>15. Si heu respost afirmativament alguna de les dues qüestions anteriors, quines mesures i/o accions desenvolupeu?</p>

Estructura

L'estudi, compta amb un total de sis apartats estructurats internament a partir de subdivisions d'acord amb l'objecte a analitzar. Internament, cada secció presenta diversos ítems que il·lustren la informació recollida.

Inicialment, hi ha un requadre amb una definició de l'indicador, l'objectiu d'aquest i les fonts d'informació d'on han estat extretes les dades⁴⁷. Amb posterioritat trobem una taula amb els valors numèrics comptabilitzats. Aquest element ha estat suprimit en les seccions on la informació era redundant. Cada apartat compta amb gràfics circulars que permeten visualitzar les xifres en percentatge, i gràfics de barres que presenten l'evolució cronològica de la informació recollida. Novament, els gràfics de barres no hi són presents a les seccions on la variant no era representativa o la lectura cronològica no era necessària. Finalment, per tancar cada apartat s'ha efectuat una descripció i anàlisi de les dades recollides i en alguns casos s'han realitzat comparacions entre seccions intrínsecament relacionades⁴⁸.

Il·lustració 2. Estructura interna de les seccions. (Font: Elaboració pròpia)

⁴⁷Per la confecció d'alguns indicadors i l'estructura dels apartats s'ha pres com a referència la publicació *Estadístiques sota sospita. Proposta de nous indicadors des de l'experiència femenina* (2006) efectuat sota la responsabilitat de Cristina Carrasco Bengoa i editat per l'Institut Català de les Dones.

⁴⁸ A annexos s'ha adjuntat un últim apartat amb informació més específica d'alguns apartat que valora la tipologia de participació per sexe – individual o col·lectiva- en ponències, comunicacions, experiències i autories.

4.1 Associacions professionals

4.1.1 AAC-GD. Associació de Professionals de l'Arxivística Catalana i Gestió de Documents

L'Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents a Catalunya va néixer el 1985 fruit de l'impuls d'un conjunt de professionals de l'àmbit dels arxius que volgué encetar una organització en defensa de la professió⁴⁹. D'ençà de la seva constitució ha esdevingut la representant dels interessos de la professió, un altaveu en l'àmbit institucional –col·laborant obertament amb diverses institucions i organismes de govern–, un espai de trobada per al debat i reflexió en matèria arxivística i un ens de foment i promoció del sector formatiu i de publicacions científico-tècniques. Després de trenta-vuit anys de trajectòria l'entitat compta avui dia amb un total de 820 sòcies i sòcies⁵⁰.

L'associació renovà els seus estatuts l'any 2021 per canviar el nom *Associació d'Arxivers de Catalunya*, a la denominació actual. Aquest canvi es donà perquè fins al moment s'emprava el masculí genèric, i volien 'resoldre qualsevol discriminació en matèria de gènere que pugui suscitar un nom'⁵¹. Interessa fer palesa aquesta dada, ja que el present treball recull aquelles iniciatives preses per revertir la discriminació en favor de la igualtat de gènere.

Per recopilar les dades relacionades amb l'AAC-GD s'ha cercat la informació a les actes realitzades per la Junta disponibles a la pàgina web. Això no obstant, les actes anteriors al mes juny de 2013, no són accessibles digitalment, raó per la qual, ha calgut consultar la informació disponible a la secció de *Butlletins*, publicats del 1989 fins al 2017.

INDICADOR 1. Presidència de l'associació

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la presidència dins de l'associació. El càrrec de la Presidència és una de les figures vertebradores de la Junta Directiva de l'associació i la màxima representant de l'entitat. Compta amb les funcions de convocatòria i presidència de les sessions i reunions celebrades per la Junta i per l'Assemblea General. Alhora s'encarrega de la signatura de les actes de les reunions i la documentació legal i econòmica, del desempat en les votacions i del procés de renovació de la Junta ⁵² .
------------------	--

⁴⁹ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents 'Presentació de l' Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents' *Arxivers*, s.d. Disponible a: arxivers.com/lassociacio/presentacio-associacio-arxivers/

⁵⁰ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents 'Presentació de l' Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents'...

⁵¹ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents 'Estatuts de l'associació de professionals de l'arxivística i la gestió de documents de Catalunya', *Arxivers*, 22 d'abril de 2021. Disponible a: [AAC estatuts 2021 \(arxivers.com\)](https://aac.estatuts.2021(arxivers.com))

⁵² Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents 'Estatuts de l'associació de professionals de l'arxivística i la gestió de documents de Catalunya'...

Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	Actes de Junta de l'AAC-GG i Butlletins

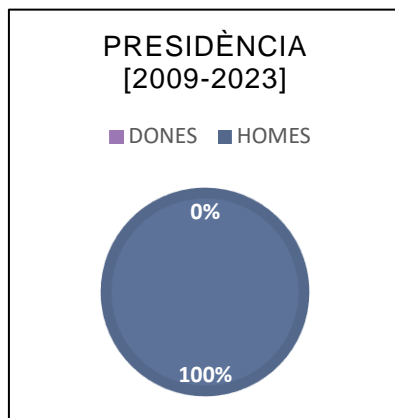

Figura 1. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la presidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Com mostra el gràfic, dins l'associació el càrrec de la Presidència ha estat assumit per homes en els darrers catorze anys. Durant aquest període hi ha hagut una continuïtat evident per raó de sexe en la posició de màxima representació de l'associació i del col·lectiu de professionals. Retrocedint més enllà de la cronologia de l'estudi, l'entitat només ha comptat amb una presidència al capdavant de la qual hi havia una dona –Mariona Corominas– entre el 1997 i el 2001. D'ençà de la creació de l'associació l'any 1985 fins a l'actualitat hi ha hagut un total de deu Juntes amb les seves presidències i només una d'aquestes ha estat encapçalada per una dona. Traduint aquesta xifra en anys observem com en trenta-vuit anys, només quatre han comptat amb una dona al capdavant. Aquestes xifres evidencien la nul·litat representativa de dones en aquesta esfera.

INDICADOR 2. Vicepresidència de l'associació

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la vicepresidència dins de l'associació. La vicepresidència és un dels càrrecs de la Junta Directiva. Aquest compta amb les atribucions atorgades des de la Presidència i s'encarrega de substituir a la mateixa en els supòsits d'absència o vacant ⁵³ .
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències

⁵³ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents 'Estatuts de l'associació de professionals de l'arxivística i la gestió de documents de Catalunya', *Arxivers*, 22 d'abril de 2021. Disponible a: [AAC_estatuts_2021 \(arxiv.org\)](https://arxiv.org/ftp/estatuts/2021/04/aac_estatuts_2021.pdf)

Fonts d'informació Actes de Junta de l'AAC-GG i Butlletins

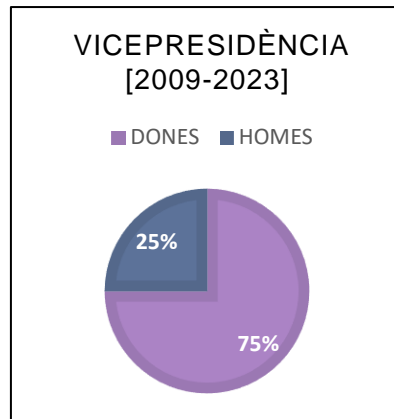

Figura 2. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la vicepresidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les dades presenten com el càrrec de Vicepresidència és una responsabilitat encapçalada per dones. Aquest càrrec, amb un vincle evident amb la figura de la presidència, ha comptat amb una representació majoritàriament femenina, amb un 75% dels nomenaments en els darrers tretze anys. Tanmateix, en observar quina ha estat la tendència en anys anteriors, constatem que aquesta figura ha estat ocupada per dones. La Vicepresidència ha estat el posicionament de màxima responsabilitat on han pogut accedir les dones tenint en compte les dades de Presidència.

INDICADOR 3. Membres de la Junta Directiva de l'associació

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat membres de la Junta, un òrgan amb poder decisor dins l'associació. D'acord amb els Estatuts vigents, la Junta Directiva és un dels òrgans de govern de l'associació. Aquest òrgan, de caràcter col·legiat i de renovació quadriennal, està format pels càrrecs de; Presidència, Vicepresidència, Secretaria, Tresoreria i un nombre indefinit de Vocalies. Cada membre posseeix una funció específica destinada a assolir els objectius pactats i resoldre els acords de la Junta i de l'Assemblea ⁵⁴ .
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Actes de Junta de l'AAC-GG i Butlletins

⁵⁴ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents 'Estatuts de l'associació de professionals de l'arxivística i la gestió de documents de Catalunya', *Arxivers*, 22 d'abril de 2021. Disponible a: [AAC_estatuts_2021 \(arxiv.org\)](https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/2021/202104/aac-estatuts-2021.pdf)

CRONOLOGIA	TOTAL MEMBRES	DONES	HOMES
2021-2023	14	8	6
2017-2021	14	8	6
2013-2017	14	7	7
2009-2013	11	5	6
TOTAL	53	28	25

Taula 1. Distribució per sexe dels membres de la Junta durant els darrers quatre mandats. (Font: Elaboració pròpia)

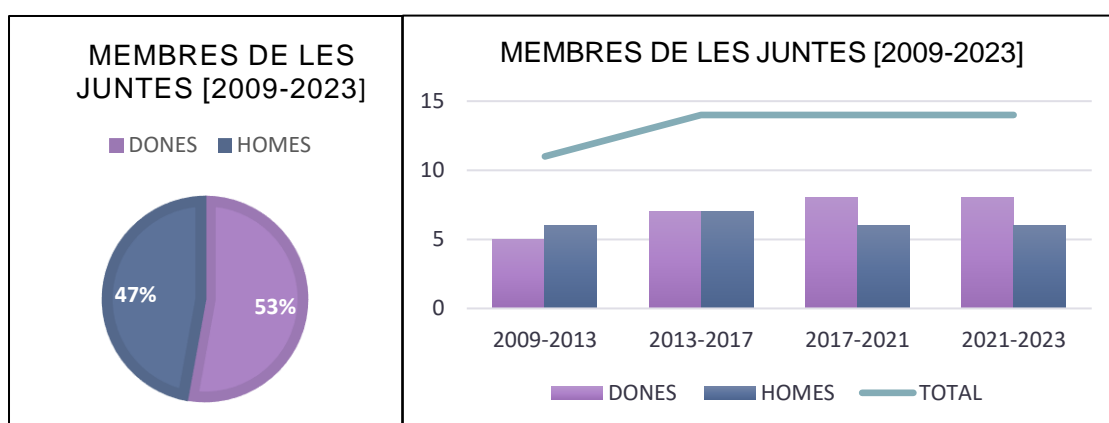

Figura 3. Gràfic percentual del total de membres per sexe de la Junta Directiva i gràfic de barres de l'evolució dels membres de la Junta Directiva distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula presenta el sumatori total dels membres de la Junta en els darrers quatre mandats. Tot i que el present estudi centra la recollida de dades a partir de l'any 2010, el fet és que la Junta Directiva vigent l'any 2010 s'elegí el 2009, raó per la qual excepcionalment es comptabilitzen els membres des d'aquesta data. Considerant les dades que ens atorga aquesta taula podem observar com el nombre de membres és una xifra força estable, essent la suma de catorze persones la predominant. La representació d'homes i de dones és equilibrada, tot i que les dones superen lleugerament el 50%, amb la xifra del 53%. Per tant, englobant amb les conclusions dels càrrecs anteriorment analitzats, tot i que essencialment l'associació ha comptat amb unes Juntes amb una presència lleugerament superior de dones, la posició de màxima representació de l'entitat ha restat sota manament masculí.

4.1.2 AsF. Arxivers sense Fronteres

L'Associació d'Arxivers sense Fronteres és una organització sorgida l'any 1998 fruit de la voluntat d'un conjunt de professionals de l'arxivística vinculats a projectes solidaris en aquesta matèria. L'entitat constituïda com a organització no governamental d'interès general està conformada per voluntaris i voluntàries i duu a terme projectes de cooperació en l'àmbit

dels arxius a diversos països de la geografia mundial⁵⁵. D'acord amb els valors de la solidaritat, la cooperació, la preservació dels drets humans i la memòria històrica, l'entitat compta amb una xarxa de correlació entre la defensa dels arxius i la democràcia⁵⁶ (Arxivers sense Fronteres, s.d).

Tot i que la creació de l'organisme data del 1998, els estatuts vigents són del 2008 i aquests pauten l'actual estructura organitzativa i funcional de l'entitat. En aquest sentit, AsF compta amb tres òrgans fonamentals l'Assemblea General, la Junta Directiva i l'Assemblea de Socis⁵⁷. Aquest darrer organisme conformat actualment per 9 socis institucionals, 72 dones i 58 homes⁵⁸.

Per recopilar les dades d'aquesta entitat s'han consultat les memòries anuals de l'associació i els butlletins –per recollir la informació relacionada amb la cronologia del 2010 al 2017–. Finalment, la informació no present a la pàgina web va ser resolta per mitjà d'una comunicació directa amb l'associació.

INDICADOR 1. Presidència de l'associació

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la presidència dins de l'associació. La Presidència esdevé una de les figures centrals de l'entitat. La persona en possessió d'aquest títol exerceix la direcció i representació legal de l'associació. Tal com es recull en diverses seccions dels estatuts d'AsF, aquesta desenvolupa les tasques de; convocatòria de la Junta Directiva i de l'Assemblea General, signatura dels acords i direcció dels debats dels dos organismes col·legiats.
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències. Alhora, interès per si els resultats seran diferents de l'AAC-GD pel fet de tractar-se d'una organització amb fins humanitaris i drets, un sector sovint amb molta més presència de dones.
Fonts d'informació	Memòries anuals i Butlletins

⁵⁵ Estatuts de l'associació d'Arxivers Sense Fronteres aprovats el 21 de gener de 2008 i rebuts a través d'una comunicació per correu electrònic amb l'entitat l'11 de maig de 2023.

⁵⁶ Arxivers sense Fronteres 'AsF. Presentación' *Arxivers sense Fronteres*, s.d. Disponible a: [Quiénes somos - AsF \(arxiv.org\)](https://www.arxiv.org/)

⁵⁷ Estatuts de l'associació d'Arxivers Sense Fronteres...

⁵⁸ Vocalies de Feminsime AsF, comunicació per correu electrònic, 17 d'abril 2023.

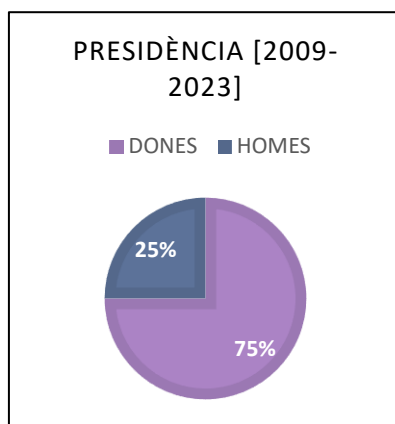

Figura 4. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la presidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

El gràfic ens presenta unes dades totalment oposades als resultats recollits a l'AAC-GD. Aquesta entitat compta un percentatge de dones al capdavant de la presidència del 75%, dades que es tradueixen en el fet que en les darreres quatre legislatures, tres han comptat amb una presidenta. En retrocedir més enllà de la cronologia de l'estudi, trobem com aquestes dades no foren sempre així. Tanmateix, d'ençà del 2005, amb la presidència de Mariona Corominas Noguera –qui fou la primera i única dona presidenta de l'AAC-GD– gairebé la totalitat de les Juntes de l'AsF foren presidides per dones.

INDICADOR 2. Vicepresidència de l'associació

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la vicepresidència dins de l'associació. La vicepresidència és un dels càrrecs centrals de la Junta Directiva. La persona que exerceix aquesta ocupació disposa de les funcions pròpies de la Presidència i treballa en col·laboració amb aquesta per garantir el bon funcionament de l'entitat ⁵⁹ .
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències. Alhora, interès per si els resultats seran diferents de l'AAC-GD pel fet de tractar-se d'una organització amb fins humanitaris i drets, un sector sovint amb molta més presència de dones.
Fonts d'informació	Memòries anuals i Butlletins

⁵⁹ Estatuts de l'associació d'Arxivers Sense Fronteres aprovats el 21 de gener de 2008 i rebuts a través d'una comunicació per correu electrònic amb l'entitat l'11 de maig de 2023.

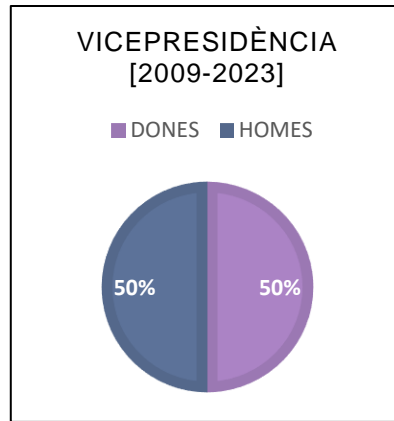

Figura 5. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la vicepresidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La gràfica presenta un percentatge totalment paritari amb una representació equilibrada del 50% entre dones i homes. Per tant, durant la cronologia que engloba les darreres quatre juntes, la figura de la vicepresidència ha tingut al capdavant el mateix nombre de dones que d'homes un tret diferencial respecte de l'AAC-GD. Una anàlisi retrospectiva ens permet observar que des de 1998 hi va haver una alternança equilibrada d'aquesta posició entre dones i homes.

INDICADOR 3. Membres de la Junta Directiva de l'associació

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat membres de la Junta, un òrgan amb poder decisor dins l'associació. Aquest és un organisme col·legiat que està conformat per sis càrrecs; Presidència, Vicepresidència, Tresorer, Secretari general, Sotssecretari general i Vocalies. Les persones elegides per desenvolupar aquestes funcions són designades per votació a l'Assemblea General i ocupen el càrrec per un període de quatre anys amb possibilitat de reelecció ⁶⁰ .
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències. Alhora, interès per si els resultats seran diferents de l'AAC-GD pel fet de tractar-se d'una organització amb fins humanitaris i drets, un sector sovint amb molta més presència de dones.
Fonts d'informació	Memòries anuals i Butlletins

CRONOLOGIA	TOTAL MEMBRES	DONES	HOMES
2021-2023	12	8	4

⁶⁰ Estatuts de l'associació d'Arxivers Sense Fronteres aprovats el 21 de gener de 2008 i rebuts a través d'una comunicació per correu electrònic amb l'entitat l'11 de maig de 2023.

2017-2021	12	7	5
2013-2017	11	6	5
2009-2013	11	8	3
TOTAL	46	29	17

Taula 2. Distribució per sexe dels membres de la Junta durant els darrers quatre mandats. (Font: Elaboració pròpia)

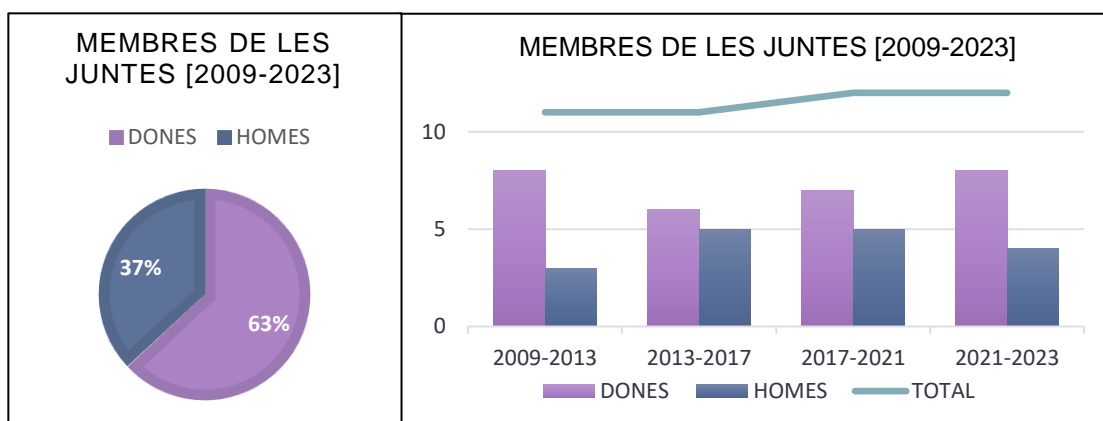

Figura 6. Gràfic percentual del total de membres per sexe de la Junta Directiva i gràfic de barres de l'evolució dels membres de la Junta Directiva distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula presenta la distribució del total d'homes i dones membres de la Junta Directiva durant les darreres quatre legislatures. La comptabilització de les dades s'ha efectuat en funció del mandat de cada Junta Directiva, com aquesta canvia el mes de juny cada quatre anys, l'any de tancament d'una legislatura és repetit com a any d'inici de la següent. Com es pot observar el sumatori global del total de membres per mandat és estàtic i situem el total entre dotze i onze persones. La distribució per anys mostra com el nombre de dones a les Juntes ha estat majoritària, essent la Junta del 2009-2013 la legislatura amb major decalatge entre dones –amb un 72,72%– i homes –amb un 27'27%–. Globalment, podem veure com el conjunt de persones voluntàries al capdavant de l'associació són dones.

4.2 Congressos i Jornades

4.2.1 Congrés d'Arxivística de Catalunya

El Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents és un esdeveniment impulsat i organitzat per l'AAC-GD amb la finalitat de compartir coneixement entre professionals i debatre entorn aquest⁶¹. Aquestes jornades celebraren la seva primera edició l'any 1987 i continuaren

⁶¹ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya 'Congrés d'Arxivística de Catalunya' Arxivers, sd. Disponible a: arxivers.com/congressos-i-jornades/congres-darxivistica-de-catalunya/

celebrant-se bianualment fins a l'actualitat. Amb una temàtica distinta en cada trobada i una localització itinerant, aquest esdeveniment és un escenari central de la professió.

Per a la recopilació de les dades s'han consultat els programes –amb el seu índex global, fulletons o vídeos– disponibles a la pàgina web de l'associació i les memòries anuals. Alhora, s'han buidat les ponències i taules rodones de les edicions celebrades entre 2011 i 2021. A partir del 2019 les memòries indiquen el percentatge de ponents segons si la persona és home i dona. En aquest sentit, els dos últims congressos celebrats presenten les següents xifres. El 2019 amb un total de 35 ponents el 28'57% eren dones, i el 2021 amb un total de 51 el 50'98% eren dones.

Això no obstant, en la recollida d'informació no s'ha pogut accedir als programes de les diverses edicions i s'ha aplegat la informació directament de la secció web. L'ús d'aquesta font ha derivat en certes mancances per no restar disponible certa informació sobre els ponents. Amb l'extracció de dades s'ha cercat l'objectivitat, per aquesta raó, només s'han comptabilitzat les participacions amb nom i cognom dels interventors. Això no obstant, cal remarcar que el nombre d'intervencions no comptabilitzades són una minoria respecte del total.

INDICADOR 4. Composició del Comitè Científic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat escollits membres dels Comitès Científics. Aquest organisme, encapçalat per la Vocalia de Recerca i Innovació de l'AAC-GD, escull les persones participants de les jornades.
Objectiu	Obtenir dades sobre els nomenaments d'aquestes agrupacions d'experts per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Programes dels congressos i pàgina web de l'associació d'AAC-GD

CONGRÉS	TOTAL MEMBRES	DONES	HOMES
XIX Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2023.	8	3	5
XVIII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2021.	8	5	3
XVII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2019.	7	2	5
XVI Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2017.	8	2	6
XV Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2015.	8	2	6
XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2013.	9	4	5
XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2011.	14	3	11
TOTAL	62	21	41

Taula 3. Distribució per sexe dels membres del Comitè Científic durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

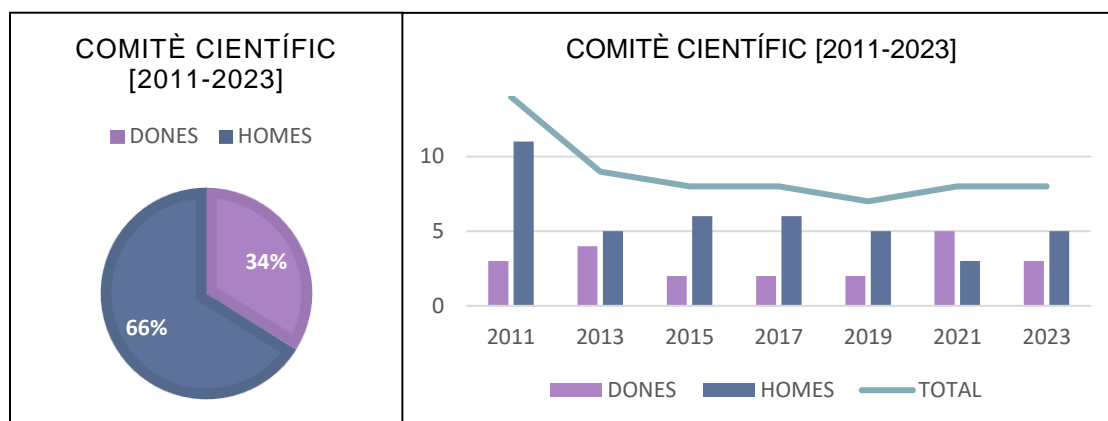

Figura 7. Gràfic percentual del total de membres per sexe del Comitè Científic i gràfic de barres de l'evolució dels membres del Comitè Científic distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula, i les gràfiques resultants d'aquesta, presenten l'evolució i el total de membres dels Comitès Científics de cada edició. El nombre ha estat fluctuant, això no obstant, a partir de 2015 es va establir al voltant de set o vuit membres. Cada any, exceptuant el 2013 on les dones suposaren el 44% del total, els comitès han tingut una desproporció de dones respecte d'homes evident i perceptible. L'any on hi va haver una presència ínfima de dones fou el 2011 amb un percentatge del 21'43%. En la resta d'edicions les xifres s'han situat entre el 25% i el 28'57%. L'única excepció fou l'any 2021 on les dones superaren en proporció als homes amb un 62'5%. És interessant mencionar que en aquesta edició –la celebrada el 2021– les ponents suposaren un 50,98% del total de participants⁶², evidenciant un vincle entre la presència de dones al comitè i a les ponències. Amb tot les dades, ens indiquen aquesta tendència a la minorització de dones com a membres d'aquests grups d'expertes.

INDICADOR 5. Participants del congrés i/o jornades	
Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en els successius congressos amb independència de la seva tipologia intervenció en l'àmbit científic .
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Programes dels congressos i pàgina web de l'associació d'AAC-GD

⁶² Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya 'Memòries Anuals: Memòria 2021'. Arxivers, s.d. Disponible a: [Memoria_2021.pdf \(arxiv.org\)](https://arxiv.org/2021)

CONGRÉS	TOTAL PARTICIPANTS	DONES	HOMES
XIX Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, Sant Cugat, 2023.	55	19	36
XVIII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, ANC 2021.	46	29	17
XVII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, Sant Feliu de Guíxols, 2019.	45	16	29
XVI Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, Reus, 2017.	33	13	19
XV Congrés d'Arxivística de Catalunya, Lleida, 2015.	36	9	25
XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya, Barcelona 2013.	22	7	15
XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya, Lloret de Mar, 2011.	17	3	14
TOTAL	254	96	155

Taula 4. Distribució per sexe dels membres participants en el global del congrés durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

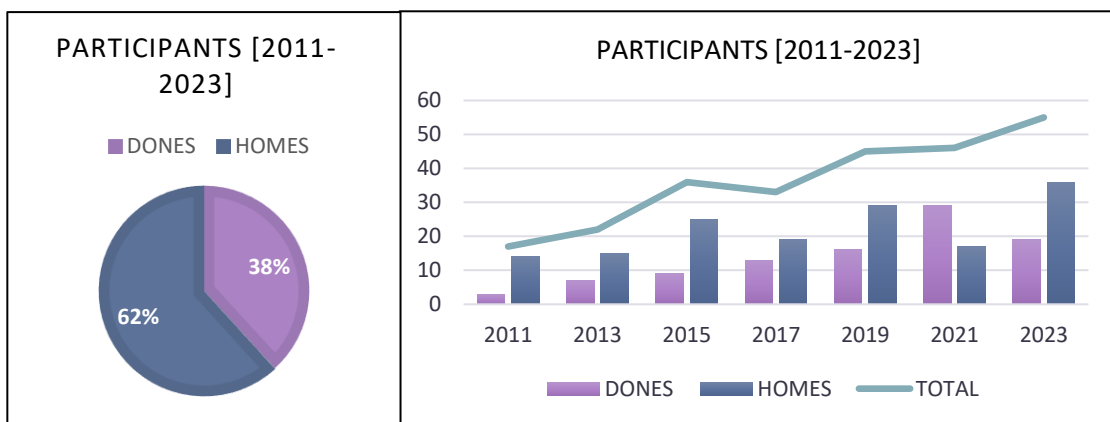

Figura 8. Gràfic percentual del total de personalitats participants per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Observant els dos gràfics podem extreure dues conclusions. D'una banda, el nombre de participants dels congressos ha anat a l'alça en les darreres set edicions, un element vinculat a la creixent varietat de participacions. D'altra banda, si els gràfics anteriors proporcionaven una presència superior d'homes que de dones, aquest gràfic va en la mateixa línia. El 62% de les participacions efectuades al congrés són dutes a terme per homes, mentre que el 38% restant per dones. Analitzant les xifres per edició observem com totes les edicions, exceptuant l'any 2021, hi ha una majoria d'homes. Tanmateix, és

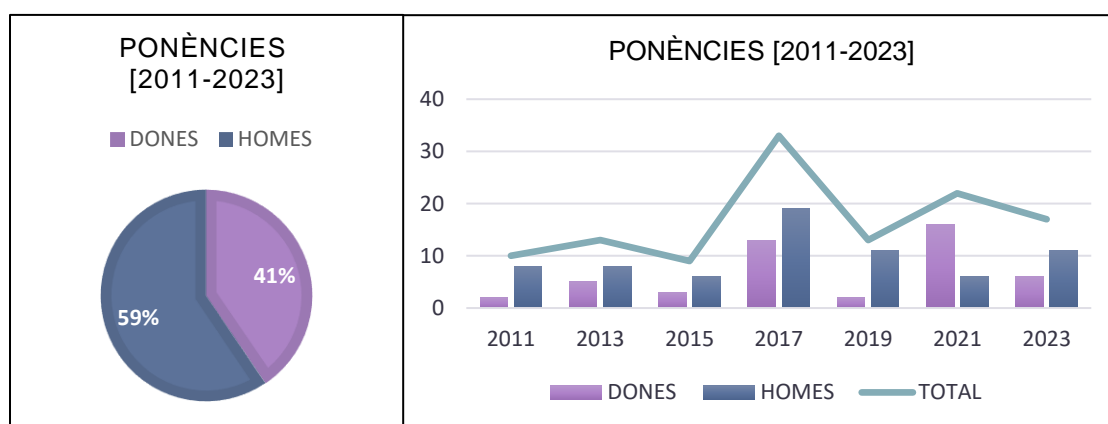
interessant constatar que malgrat aquesta superioritat, en les edicions de 2017 i 2019 aquesta distància s'escurça. Malauradament, aquesta és una tendència que no ha perdurat la darrera edició on la representació femenina s'ha vist novament reduïda.

INDICADOR 6. Persones ponents

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat contactats per exercir de ponents durant els successius congressos
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d'informació	Programes dels congressos, pàgina web de l'AAC-GD i portal web del Grup d'Arxivers de Lleida.

CONGRÉS	TOTAL PONÈNCIES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
XIX Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2023.	15	17	6	11
XVIII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2021.	17	22	16	6
XVII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2019.	12	13	2	11
XVI Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2017.	18	33 ⁶³	13	19
XV Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2015.	8	9	3	6
XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2013.	10	13	5	8
XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2011.	8	10	2	8
TOTAL	88	117	47	69

Taula 5. Distribució per sexe de les persones ponents durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

⁶³ En el sumatori del global de ponents hi ha una empresa on no s'especifica el nom de les persones ponents. S'ha comptabilitzat com a ponent, però sense dades relatives a homes i dones per aquesta raó el sumatori és superior al total de dones i homes.

Figura 9. Gràfic percentual del total de membres per sexe del les personalitats ponents i gràfic de barres de l'evolució dels ponents distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La gràfica presenta com el nombre total de ponències ha anat fluctuant cada edició. Malgrat que aquestes fluctuacions aquesta tipologia d'intervenció ha estat la més nombrosa en la celebració dels congressos, per davant de les taules rodones i experiències. En observar les xifres podem constatar com l'any amb més intervencions fou el 2017, tot i això, aquest fet no es va traduir en una major paritat. Si considerem la gràfica circular, podem constatar com els ponents tenen gairebé un 10% més de representació que no pas les ponents. Edició rere edició, exceptuant l'any 2021, el nombre de dones ha estat sempre per sota dels homes. Amb tot, no s'albira una tendència a l'estabilització i un compromís amb la representació de les dones, ja que edició rere edició es mostren unes xifres oscil·lants.

INDICADOR 7. Participació en taules rodones, diàlegs compartits i moderacions	
Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les taules rodones en els successius congressos
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències. Alhora, analitzar el repartiment per sexe de les moderacions d'aquestes taules
Fonts d'informació	Programes dels congressos i pàgina web de l'associació d'AAC-GD

CONGRÉS	TOTAL TAULES	DONES EN TAULES	HOMES EN TAULES	MODERADORES	MODERADORS
XIX Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2023.	4	9	9	3	1
XVIII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2021.	5	8	5	3	2
XVII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2019.	7	8	12	5	2
XVI Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2017.	0	0	0	0	0
XV Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2015.	7	6	14	0	5 ⁶⁴

⁶⁴ Hi ha una moderació no comptabilitzada que es duta a terme per un organisme col·lectiu, l'Assemblea de l'AAC-GD, no s'especifica el sexe de les persones interventores.

XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2013.	2	2	7	0	2
XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya, 2011.	2	1	4	0	2
TOTAL	27	34	51	11	14

Taula 6. Distribució per sexe dels membres participants en taules rodones del congrés durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

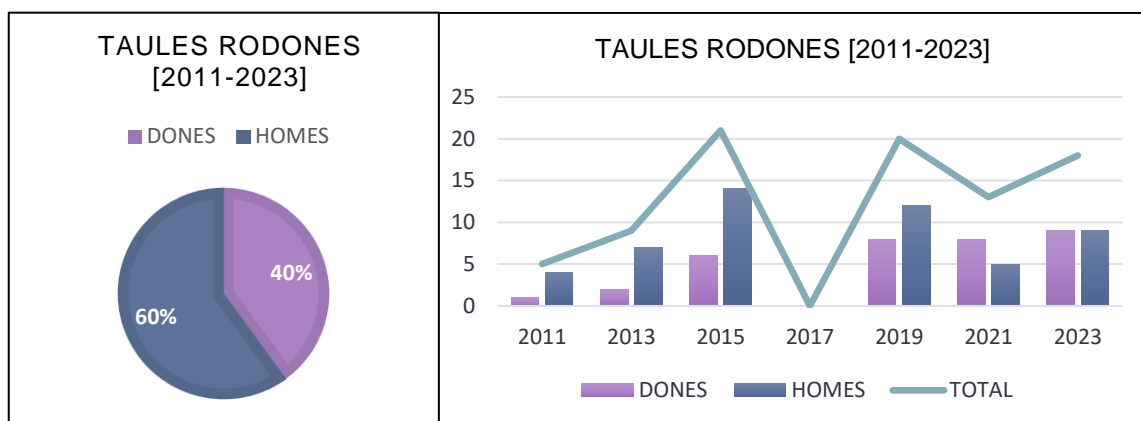

Figura 11. Gràfic percentual del total de personalitats participants en taules rodones per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants en taules per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

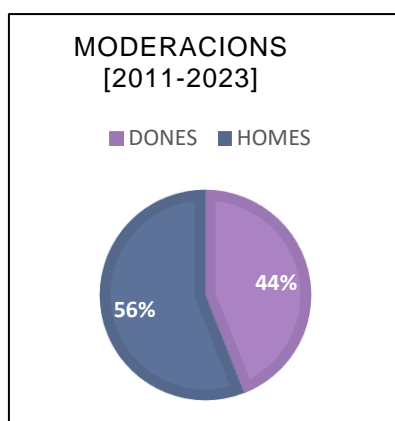

Figura 10. Gràfic percentual del total de moderacions en taules rodones per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les taules rodones són un tipus d'intervenció sostinguda en el temps i amb una tendència a l'alça. Si bé és cert que no comptem amb dades del 2017, perquè als programes no s'especificava la presència de taules ni de moderacions, podem imaginar que sí que hi hagué. Fent una lectura de la resta de dades, podem observar com novament els homes tenen més presència en aquesta categoria i superen en un 10% a les dones. Analitzant individualment cada edició, podem evidenciar que les diferències per sexe s'han anat retallant i en les darreres edicions hi ha hagut més paritat, sent el congrés de 2023 el màxim exponent d'aquesta tendència.

Altrament, en analitzar les moderacions d'aquestes taules podem exposar un apunt interessant. Tot i que el percentatge global entraria en les xifres de paritat, ja que la diferència per sexe és només de 8%, cal mencionar que fins al 2019 cap dona exercí de moderadora. És a dir, tot i que les xifres globals són similars, aquest fet és deu únicament a un augment molt significatiu de moderadores en els darrers anys.

INDICADOR 9. Ponents d'experiències i taules d'experiències

Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat amb la modalitat d'experiències, amb un diàleg més impersonal fruit de vivències pròpies.
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències.
Fonts d'informació	Programes dels congressos i pàgina web de l'associació d'AAC-GD

CONGRÉS	TOTAL EXPERIÈNCIES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
XIX Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2023.	12	20	4	16
XVIII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2021.	2	6	2	4
XVII Congrés d'Arxivística i Gestió de Documents, 2019.	1	5	1	4
TOTAL	15	31	7	24

Taula 7. Distribució per sexe dels membres participants en experiències i taules d'experiències del congrés durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

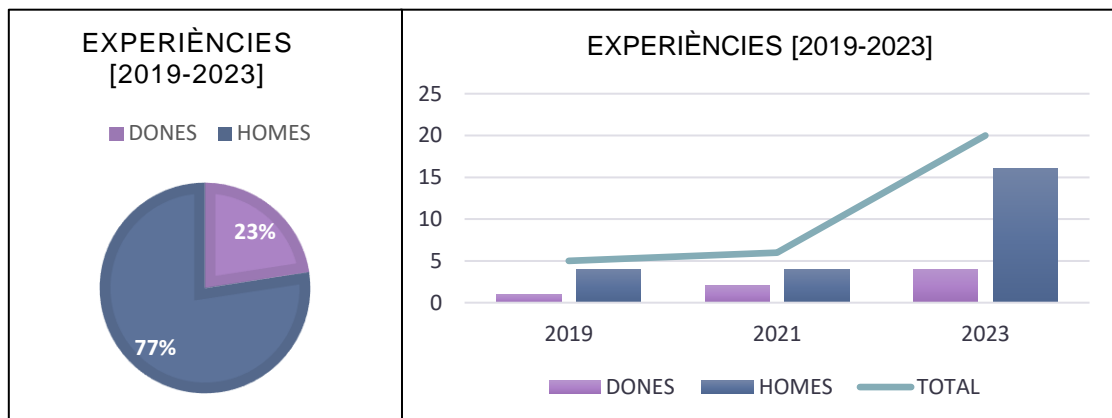

Figura 12. Gràfic percentual del total de personalitats participants en experiències i taules d'experiències per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants en experiències i taules d'experiències per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les experiències es consoliden com una intervenció a l'alça després del seu sorgiment l'any 2019. En aquest sentit, el gràfic només recull el període amb dades per fer més representatives les xifres globals. Podem dur a terme dues observacions al respecte. D'una banda, les experiències s'estan consolidant com una pràctica en augment i la presència d'aquestes arriba a ser similar a la presència de ponències. D'altra banda, aquest augment no ha comportat en cap cas un augment de la presència de dones en aquestes intervencions. Observant el gràfic circular constatem com gairebé el 80% dels exponents d'experiències són homes i només el 23% són dones. Tanmateix, aquests percentatges no evolucionen positivament amb el transcurs de les edicions, ja que en el darrer congrés la diferència percentual s'aguditza en detriment de les dones.

INDICADOR 10. Temàtica de les intervencions	
Definició	Comptabilització de les intervencions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius congressos.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les intervencions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit científic i comparar el global d'intervencions en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.
Fonts d'informació	Programes dels congressos i pàgina web de l'associació d'AAC-GD

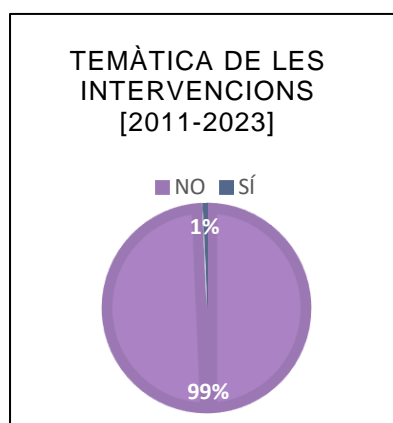

Figura 13. Gràfic percentual de les temàtiques dels congressos. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La gràfica presenta un escenari clar, la perspectiva de gènere no és un tema de debat i exposició en aquesta gran trobada científica. Només una de les ponències de l'any 2021 *Feminist Data Manifest No* realitzada per T.L. Cowan, Tonia Sutherland i Jasmine Rault esmenta clarament la paraula feminisme. Si bé és cert que hi ha diversos títols en les edicions de 2013 i 2019 que podrien reflexionar entorn les dones, col·lectiu LGTBI+ i la perspectiva de gènere, la reflexió no està garantida i en cap cas és l'eix central. Aquestes

ponències serien *Arxiu, cooperació i moviments socials* d'Albano Dante Fachin, Eduard Martín-Borregón, Enric Prat i Joan, *Memòria i identitat* de Toni Soler, *Construint una memòria plural del present* d'Aniol Maria, Feliu Serra i Pablo A. Morales Henry o *Reparació jurídica i social* d'Anna Bel Cañabate, Núria Carreras, Concha Catalán i Jaume Vila. És important que les reflexions entorn aquests afers comencin a efectuar-se en aquestes grans trobades.

4.2.2 JEiD: Jornades d'Estudi i Debat

Les Jornades d'Estudi i Debat són un esdeveniment bianual organitzat per l'AAC-GD. En aquestes jornades els ponents presenten novetats, experiències i duen a terme debats envers diverses temàtiques⁶⁵. Aquestes se celebraren per primera vegada l'any 1992, i tingueren com a eix central de debat la reivindicació d'uns estudis universitaris reglats en l'àmbit català i espanyol⁶⁶. En endavant les Jornades han anat tenint altres temes de debat d'acord amb les necessitats i contextos del present.

Les dades d'aquest apartat han estat extretes dels programes disponibles a la pàgina web de l'associació. Cal mencionar que aquestes jornades no compten amb un Comitè Científic, raó per la qual aquest apartat no encapçala el recompte de dades. Un altre element a destacar és la inexistència de l'edició de l'any 2020, ja que aquesta trobada fou cancel·lada fruit del context sanitari del moment.

INDICADOR 5. Participants del congrés i/o jornades

Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les successives jornades amb independència de la seva tipologia intervenció en l'àmbit científic
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Programes de les Jornades

JEiD	TOTAL PARTICIPANTS	DONES	HOMES
XIV Jornada d'Estudi i Debat 2022	13	8	5
XIII Jornada d'Estudi i Debat 2018	12	3	9
XII Jornada d'Estudi i Debat 2016	18	7	11
XI Jornada d'Estudi i Debat 2014	10	1	9

⁶⁵ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya 'Jornades d'Estudi i Debat', *Arxivers*, sd. Disponible a: arxivers.com/congressos-i-jornades/jornades-destudi-i-debat/

⁶⁶ Associació d'Arxivers de Catalunya 'Jornada d'estudi i debat sobre els estudis en arxivística a l'Europa comunitària' Barcelona (1992). Disponible a: [I-JEiD-1992.pdf \(arxivers.com\)](http://arxivers.com/I-JEiD-1992.pdf)

X Jornada d'Estudi i Debat 2012	15	6	9
IX Jornada d'Estudi i Debat 2010	11	4	7
TOTAL	79	29	50

Taula 8. Distribució per sexe dels membres participants en les darreres sis edicions de les jornades. (Font: Elaboració pròpia)

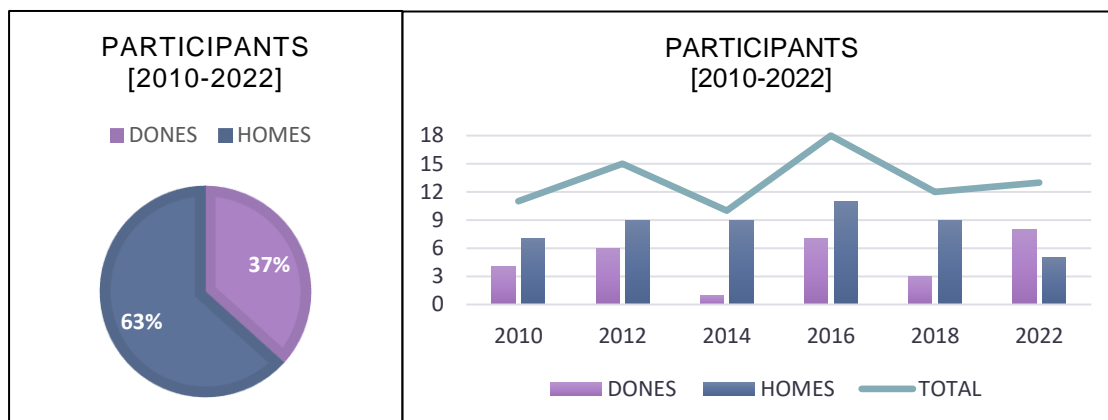

Figura 14. Gràfic percentual del total de les personalitats participants en els congressos per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Observant en xifres generals les jornades constatem que aquestes presenten un biaix entre homes i dones amb un 63% i un 37% respectivament. Si bé és cert que en algunes edicions la presència de dones és destacable, en fer el recompte general veiem la tendència a la minorització. Analitzant acuradament la situació per cada edició es fa palès que els homes han tingut una presència superior a les dones, sent la jornada del 2014 el màxim exponent d'aquesta desproporció amb només un 10% de dones. Cal esmentar, que aquesta tendència global s'ha capgirat en la darrera edició on el nombre de dones representa un 61,54% del global. Caldrà esperar a la celebració de pròximes edicions per constatar si el 2022 fou un punt d'inflexió o una excepcionalitat.

INDICADOR 6. Persones ponents	
Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exercit de ponents durant les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fons d'informació	Programes de les Jornades

JEiD	TOTAL PONÈNCIES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
XIV Jornada d'Estudi i Debat 2022	2	3	2	1
XIII Jornada d'Estudi i Debat 2018	2	2	0	2
XII Jornada d'Estudi i	1	5	2	3

Debat 2016				
XI Jornada d'Estudi i Debat 2014	4	5	1	4
Debat 2012				
X Jornada d'Estudi i Debat 2012	7	7	1	6
Debat 2010				
IX Jornada d'Estudi i Debat 2010	4	4	1	3
TOTAL	20	26	7	19

Taula 9. Distribució per sexe de les persones ponents durant les darreres sis edicions. (Font: Elaboració pròpia)

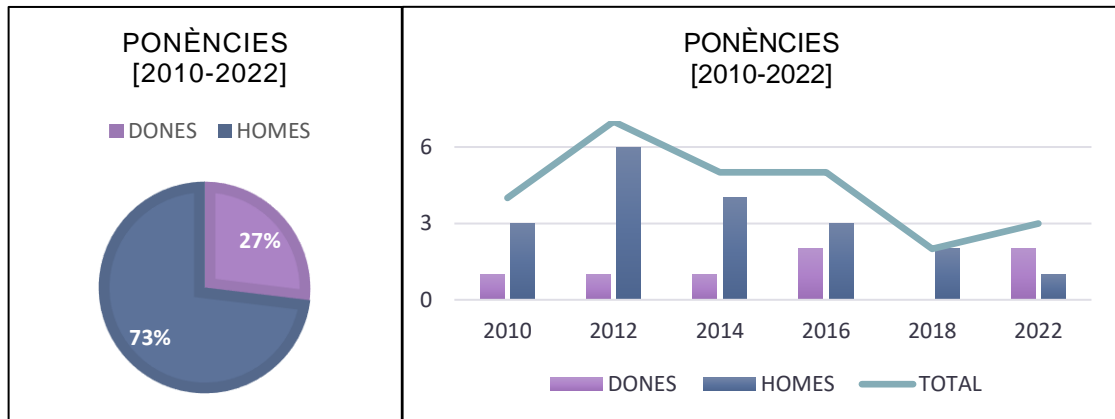

Figura 15. Gràfic percentual del total de membres per sexe del les personalitats ponents i gràfic de barres de l'evolució dels ponents distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula mostra com les ponències són intervencions fluctuants, uns anys tenen una presència destacada i d'altres gairebé inexistent. Malgrat que aquestes fluctuacions hi ha una tendència que es manté; els homes tenen una presència major que les dones. La gràfica circular presenta com en termes globals els homes ocupen un 73% de les intervencions, mentre que les dones representen únicament el 27%. En analitzar cada edició individualment veiem com les dones intervenen en menys ocasions sent l'edició de 2014 el màxim exponent d'aquesta diferència. L'última edició capgira els percentatges per primera vegada i situa les dones –amb un marge reduït– al capdavant.

INDICADOR 7. Participació en taules rodones, diàlegs compartits i moderacions

Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les taules rodones en les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències. Alhora, analitzar el repartiment per sexe de les moderacions d'aquestes taules
Fonts d'informació	Programes de les Jornades

JEiD	TOTAL TAULES	DONES EN TAULES	HOMES EN TAULES	MODERADORES	MODERADORS
XIV Jornada	2	6	4	2	0

d'Estudi i Debat 2022					
XIII Jornada d'Estudi i Debat 2018	2	3	7	1	1
XII Jornada d'Estudi i Debat 2016	3	5	8	2	1
XI Jornada d'Estudi i Debat 2014	1	0	5	0	1
X Jornada d'Estudi i Debat 2012	1	4	3	1	0
IX Jornada d'Estudi i Debat 2010	1	3	4	0	1
TOTAL	10	21	31	6	4

Taula 10. Distribució per sexe dels membres participants en taules rodones de les jornades durant les darreres sis edicions. (Font: Elaboració pròpia)

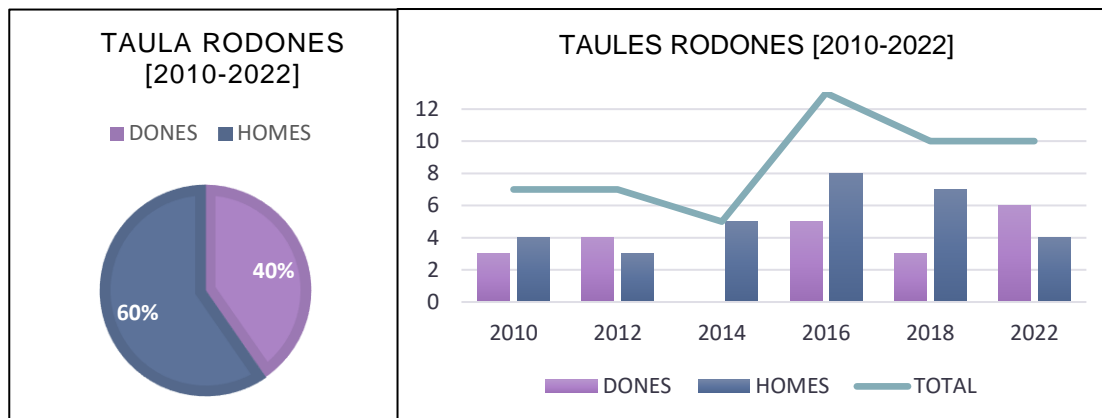

Figura 17. Gràfic percentual del total de personalitats participants en taules rodones per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants en taules per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

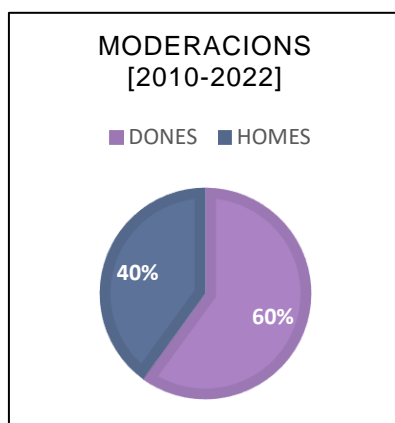

Figura 16. Gràfic percentual del total de moderacions en taules rodones per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les taules rodones són una tipologia d'intervenció present a totes les edicions. El nombre de taules ha anat augmentat lleugerament, així com el nombre de participants en aquestes. Aquestes intervencions han comptat amb una participació majoritària d'homes amb un 60% del global de participants. Analitzant quina ha estat la tendència per edicions constatem que en quatre de les sis jornades els homes han superat en nombre a les dones. Amb tot, aquesta diferència entre sexes és reduïda, però es veu agreujada per la jornada celebrada el 2014 on no hi hagué cap dona en taules de debat.

Pel que fa a les moderacions observem un canvi de les xifres en favor de les dones. El gràfic mostra com un 60% de les moderacions de les taules són dutes a terme per dones enfront del 40% d'homes.

INDICADOR 10. Temàtica de les intervencions	
Definició	Comptabilització de les intervencions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius congressos.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les intervencions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit científic i comparar el global d'intervencions en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.
Fonts d'informació	Programes de les Jornades

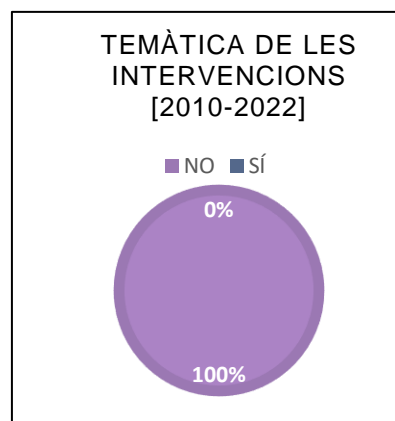

Figura 18. Gràfic percentual de les temàtiques dels congressos. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les JEiD són unes trobades amb una participació relativament reduïda, tant és així, que la mitjana d'intervencions per edició és de cinc. Malgrat tot, cap de les ponències, taules, experiències o comunicacions han reflexionat sobre el gènere i els dones. Els diversos títols –que sumen 30 d'ençà del 2010– tampoc mencionen cap element vinculat amb l'àmbit més humanista de la ciència com la memòria i els drets humans.

4.2.3 LAM: Laboratori d'Arxius Municipal

El Laboratori Municipal d'Arxiu és un esdeveniment impulsat i organitzat per la Direcció General de Patrimoni Cultural, l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i l'AAC-GD. Aquesta col·laboració entre institucions i entitats va donar com a resultat una jornada de celebració biennal centrada en l'àmbit municipal⁶⁷.

La informació d'aquest apartat ha estat extreta dels programes disponibles a la pàgina web de les institucions organitzadores. Aquestes jornades no compten amb Comitè Científic, per aquesta raó, aquesta secció no encapçala la recollida de dades. Els LAM, centrats en el diàleg i el debat, contenen d'una estructura diferent a altres trobades amb activitats com tallers –això no obstant, aquestes han quedat fora de la comptabilització–. En les darreres edicions hi ha hagut intervencions que podrien ser catalogades com a experiències, tanmateix, sense tenir la certesa per manca de senyalització o per la inexistència de referència als membres participants, aquestes han quedat fora del recompte.

INDICADOR 5. Participants del congrés i/o jornades	
Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les successives jornades amb independència de la seva tipologia intervenció en l'àmbit científic
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Programes del LAM

LAM	TOTAL PARTICIPANTS	DONES	HOMES
12è Laboratori d'Arxius Municipals (2022)	11	4	7
11è Laboratori d'Arxius Municipals (2020)	13	6	7
10è Laboratori d'Arxius Municipals (2018)	23	8	15
9è Laboratori d'Arxius Municipals (2016)	15	2	13
8è Laboratori d'Arxius Municipals (2014)	8	1	7
7è Laboratori d'Arxius Municipals (2012)	6	2	4
6è Laboratori d'Arxius Municipals (2010)	6	2	4
TOTAL	82	25	57

Taula 11. Distribució per sexe dels membres participants en el global del congrés durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

⁶⁷ Diputació de Barcelona 'Laboratori d'Arxius Municipals' Diba, s.d. Disponible a: [Laboratori d'Arxius Municipals - Patrimoni cultural - Diputació de Barcelona \(diba.cat\)](http://Laboratori d'Arxius Municipals - Patrimoni cultural - Diputació de Barcelona (diba.cat))

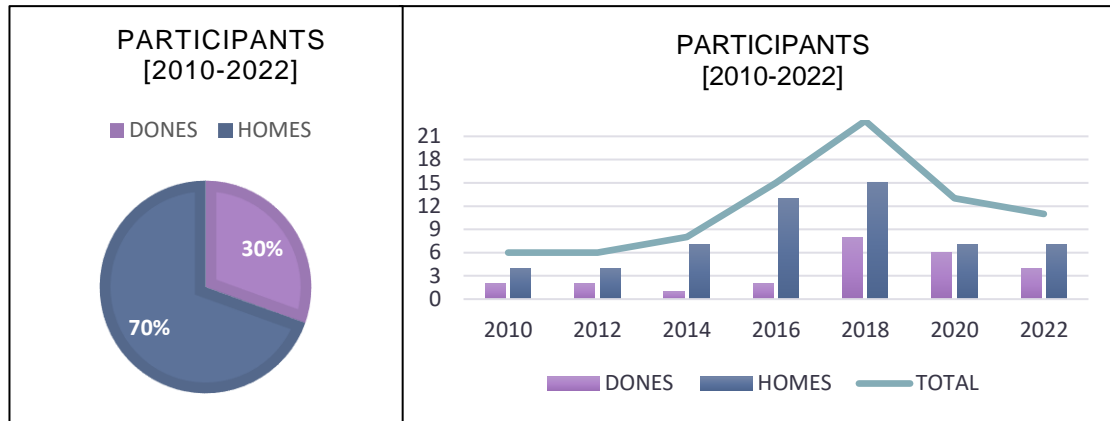

Figura 19. Gràfic percentual del total de les personalitats participants en els congressos per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les dades proporcionen un percentatge similar a l'obtingut a les taules rodones. Edició rere edició, els homes han comptat amb una presència molt més notòria que no pas les dones. De fet, l'any 2016 presenta la proporció més baixa de dones de totes les edicions amb només un 13,33%. Malgrat que les dues últimes edicions la distància entre homes i dones s'ha retallat, aquesta diferència continua sent visible.

INDICADOR 6. Persones ponents

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exercit de ponents durant les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d'informació	Programes del LAM

LAM	TOTAL PONÈNCIES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
12è Laboratori d'Arxius Municipals (2022) ⁶⁸	1	1	0	1
11è Laboratori d'Arxius Municipals (2020)	4	4	1	3
10è Laboratori d'Arxius Municipals (2018)	2	3	1	2
9è Laboratori d'Arxius Municipals (2016)	1	1	0	1
8è Laboratori d'Arxius Municipals (2014)	1	2	1	1
7è Laboratori d'Arxius Municipals (2012)	1	1	1	0
6è Laboratori d'Arxius Municipals (2010)	1	1	0	1
TOTAL	11	13	4	9

⁶⁸ En aquesta edició hi ha un títol que podria ser amb molta probabilitat una ponència. Això no obstant, no ha estat comptabilitzada perquè no es fa referència a la persona o persones a càrrec.

Taula 12. Distribució per sexe de les persones ponents durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

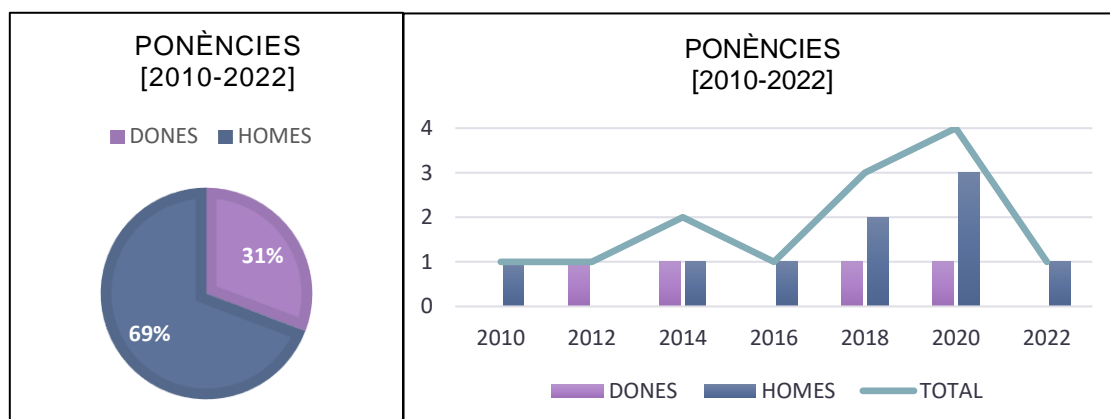

Figura 20. Gràfic percentual del total de membres per sexe del les personalitats ponents i gràfic de barres de l'evolució dels ponents distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les gràfiques mostren com les ponències són una intervenció amb presència a cada edició. El nombre de ponències ha anat fluctuant, però és fàcilment perceptible que en els anys 2018 i 2020 aquestes incrementaren notablement. En observar els percentatges de la gràfica circular trobem que la presència d'homes és del 70% mentre que les dones només arriben al 31%. Analitzant quina ha estat la situació edició rere edició, trobem que exceptuant els anys 2012 i 2014, la resta d'edicions han presentat un biaix en favor del col·lectiu masculí. Tant és així, que en tres LAM -el 2010, el 2016 i el 2022- hi ha exclusivament representació masculina.

INDICADOR 7. Participació en taules rodones, diàlegs compartits i moderacions

Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les taules rodones en els successius Laboratoris
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències. Alhora, analitzar el repartiment per sexe de les moderacions d'aquestes taules
Fonts d'informació	Programes del LAM

LAM	TOTAL TAULES	DONES EN TAULES	HOMES EN TAULES	MODERADORES	MODERADORS
12è Laboratori d'Arxius Municipals (2022)	3	4	6	1	2
11è Laboratori d'Arxius Municipals (2020)	2	5	4	2	0

10è Laboratori d'Arxius Municipals (2018)	3	3	9	1	2
9è Laboratori d'Arxius Municipals (2016)	4	2	12	0	4
8è Laboratori d'Arxius Municipals (2014)	1	0	6	0	1
7è Laboratori d'Arxius Municipals (2012)	1	1	4	0	1
6è Laboratori d'Arxius Municipals (2010)	1	2	3	1	0
TOTAL	15	17	44	5	10

Taula 13. Distribució per sexe dels membres participants en taules rodones del congrés durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

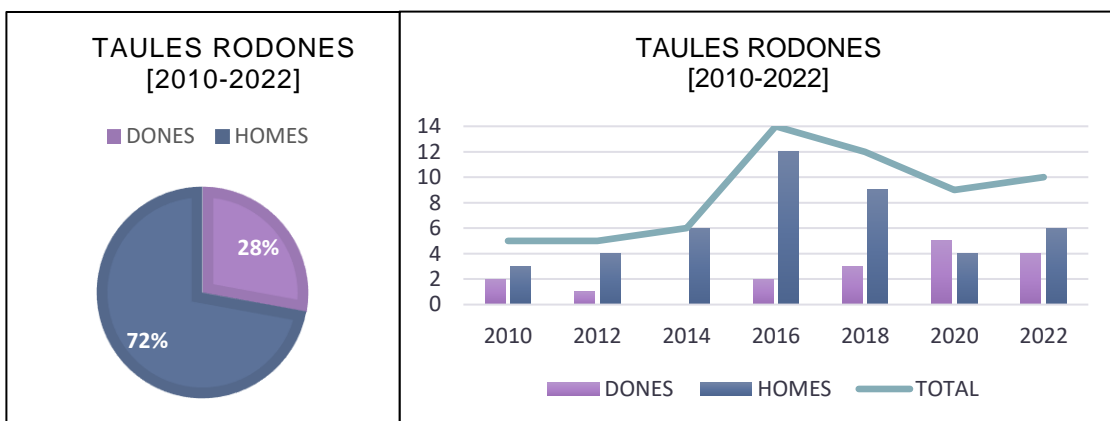

Figura 22. Gràfic percentual del total de personalitats participants en taules rodones per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants en taules per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

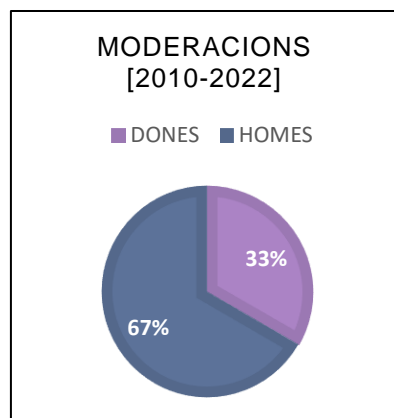

Figura 21. Gràfic percentual del total de moderacions en taules rodones per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les taules rodones i els diàlegs compartits són presents a cada edició dels LAM. Els anys 2016 i 2018 hi hagué un augment destacable de participants en aquestes intervencions, això no obstant, aquest increment no comportà un augment de la presència de les dones, ans al contrari, ja que la diferència entre ambdós sexes va créixer. Com es presenta al gràfic circular els homes compten amb una representació del 72%, mentre que les dones només ocupen el 28% dels espais. Analitzant les diverses edicions constatem que el nombre d'homes sempre és superior al de les dones –amb l'excepció de l'any 2020– malgrat que la diferència s'ha reduït en els dos últims LAM.

Pel que fa a les moderacions el gràfic presenta com aquestes amb un percentatge del 70% han estat dutes a terme per homes. Si observem l'evolució de la taula, podem constatar com entre el 2012 i el 2016 cap dona fou moderadora. Al contrari, els homes sí que han estat presents en totes les edicions –menys en la de 2010– i han superat en xifres les dones edició rere edició.

INDICADOR 9. Ponents d'experiències i taules d'experiències

Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat amb la modalitat d'experiències, amb un diàleg més impersonal fruit de vivències pròpies.
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències.
Fonts d'informació	Programes dels congressos i pàgina web de l'associació d'AAC-GD

LAM	TOTAL EXPERIÈNCIES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES	MODERADOR
10è Laboratori d'Arxius Municipals (2018)	6	8	4	4	1

Taula 14. Distribució per sexe dels membres participants en experiències en l'edició de 2018. (Font: Elaboració pròpia)

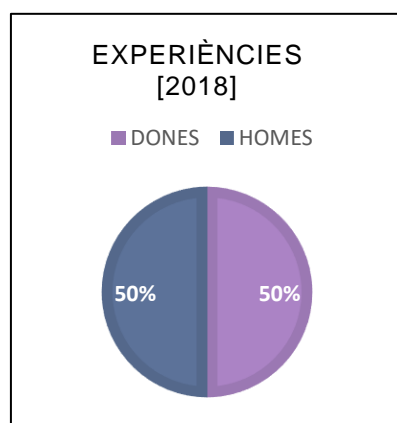

Figura 23. Gràfic percentual del total de personalitats participants en experiències. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Aquesta tipologia d'intervenció només és present en l'edició de 2018. Les xifres presenten com en aquest format de participació breu, la presència de dones i homes està equilibrada. Alhora hi ha una tendència a efectuar aquestes presentacions individualment, ja que només una d'aquestes presentacions compta amb dos exponents alhora.

INDICADOR 10. Temàtica de les intervencions	
Definició	Comptabilització de les intervencions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius congressos.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les intervencions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit científic i comparar el global d'intervencions en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.
Fonts d'informació	Programes del LAM

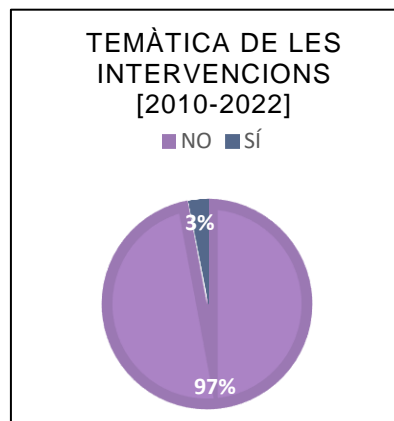

Figura 24. Gràfic percentual de les temàtiques dels congressos. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Regint-nos per la classificació per títols podem observar com només un d'un total de trenta-tres tracta i reflexiona sobre les temàtiques d'aquest informe. L'any 2018 es presentà *Cuéntalo. Preservació de la informació a les xarxes socials*, de Karma Peiró i Aniol Maria. Un projecte que recull el conjunt d'agressions sofertes per dones visibilitzant i denunciant la violència masclista. La resta de títols –el 97% restant– no mencionen en cap moment temàtiques relacionades amb les dones, col·lectiu LGTBI+ o la perspectiva de gènere.

4.2.4 Jornades d'Imatge i Recerca o Antoni Varés

Les Jornades d'Imatge i Recerca, també anomenades Antoni Varés, són unes Jornades celebrades d'ençà del 1990⁶⁹. Aquestes tenen com a eix de reflexió la fotografia en el món dels arxius i són organitzades biennalment per l'Ajuntament de Girona, l'AAC-GD i el Centre de Recerca i Difusió de la Imatge. Les Jornades Antoni Varés són referents en l'àmbit internacional i nacional i compten amb la participació de professionals d'arreu del món.

La informació d'aquesta ha estat extreta de la secció de Servei de Publicacions. Cal mencionar l'excepcionalitat de la jornada celebrada el 2020, ja que en aquesta edició, es dugué a terme una reflexió i valoració crítica dels darrers 20 anys de les jornades. D'acord amb aquesta casuística l'any 2020 no és present a les taules ni les gràfiques dels següents apartats.

INDICADOR 4. Composició del Comitè Científic	
Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat escollits membres dels Comitès Científics.
Objectiu	Obtenir dades sobre els membres d'aquestes agrupacions d'expertesa per raó de sexe i observar tendències.
Fonts d'informació	Les dades relatives a la composició del comitè no estan disponibles a les actes de les jornades, però segons dades facilitades per David Iglésias aquests han estat conformats sempre per tres professionals del CRDI; Joan Boadas, Lluís Esteve Casellas i ell mateix ⁷⁰ .

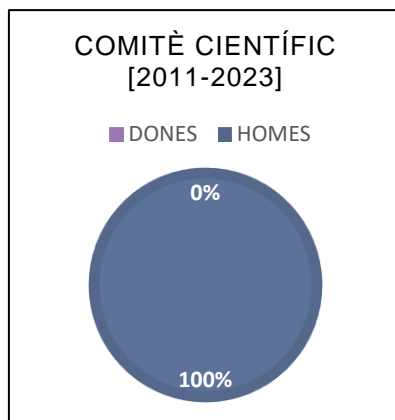

Figura 25. Gràfic percentual del total de membres per sexe del Comitè Científic. (Font: Elaboració pròpia)

⁶⁹ Ajuntament de Girona 'Jornades Imatge i Recerca' Ajuntament de Girona, s.d. Disponible a: [Jornades Imatge i Recerca | CRDI \(Centre de Recerca i Difusió de la Imatge\) | Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions \(SGDAP\). Ajuntament de Girona](#)

⁷⁰ David Iglésias, comunicació per correu electrònic, 9 de maig de 2023.

Descripció i anàlisi

Els components d'aquests grups han estat sempre els mateixos professionals des de l'inici de les jornades. Per tant, el gràfic elaborat a partir de la informació facilitada constata la inexistència de dones com a membres d'aquest grup d'expertesa.

INDICADOR 5. Participants del congrés i/o jornades

Definició	Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les successives jornades amb independència de la seva tipologia intervenció en l'àmbit científic
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències
Fons d'informació	Publicacions de les jornades de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona

JORNADES	TOTAL PARTICIPANTS	DONES	HOMES
17es Jornades Antonio Varés. 2022	51 ⁷¹	17	33
15es Jornades Antonio Varés. 2018	52	23	29
14es Jornades Antonio Varés. 2016	47	20	27
12es Jornades Antonio Varés. 2012	36	17	19
11es Jornades Antonio Varés. 2010	35	15	20
TOTAL	221	92	128

Taula 15. Distribució per sexe dels membres participants en el global del congrés durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

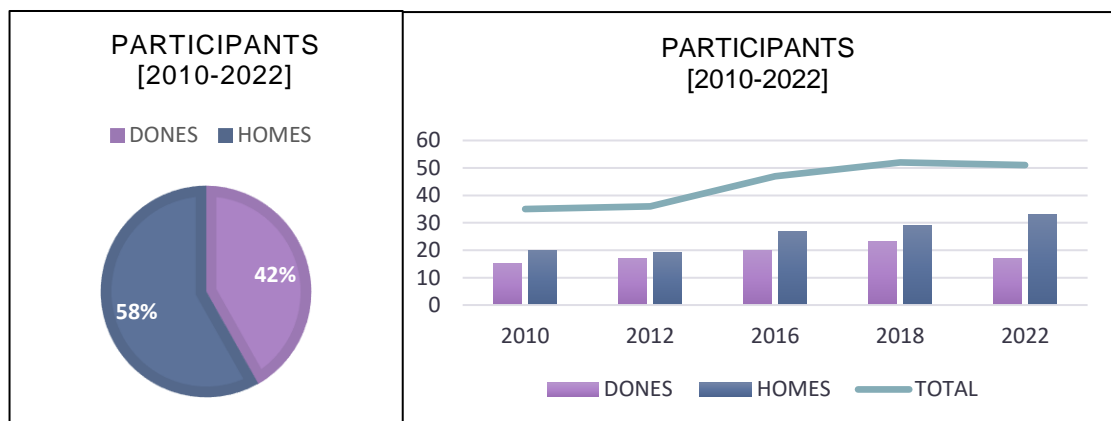

Figura 26. Gràfic percentual del total de les personalitats participants en els congressos per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula presenta un nombre de participants elevat, tant és així, que de l'edició de 2010 a la del 2022 gairebé es dupliquen. Observant el gràfic circular, podem constatar com el percentatge global d'homes, supera en un 8% el de les dones. Analitzant les dades de cada

⁷¹ El sumatori del total de participants és superior a la suma d'homes i dones per la circumstància de vigent a les comunicacions.

jornada podem visualitzar que l'augment de participants va comportar un augment de dones. Això no obstant, aquest increment també afectà els homes i, com les xifres d'aquests eren superiors a les de les dones, les diferències van romandre. Amb tot són xifres que s'acosten a la paritat amb un 58% i un 42% respectivament.

INDICADOR 6. Persones ponents

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exercit de ponents durant les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d'informació	Publicacions de les jornades de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona

JORNADES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
17es Jornades Antoni Varés. 2022	6	2	4
15es Jornades Antoni Varés. 2018	8	2	6
14es Jornades Antoni Varés. 2016	8	0	8
12es Jornades Antoni Varés. 2012	4	0	4
11es Jornades Antoni Varés. 2010	3	0	3
TOTAL	29	4	25

Taula 16. Distribució per sexe de les persones ponents durant les darreres sis edicions. (Font: Elaboració pròpia)

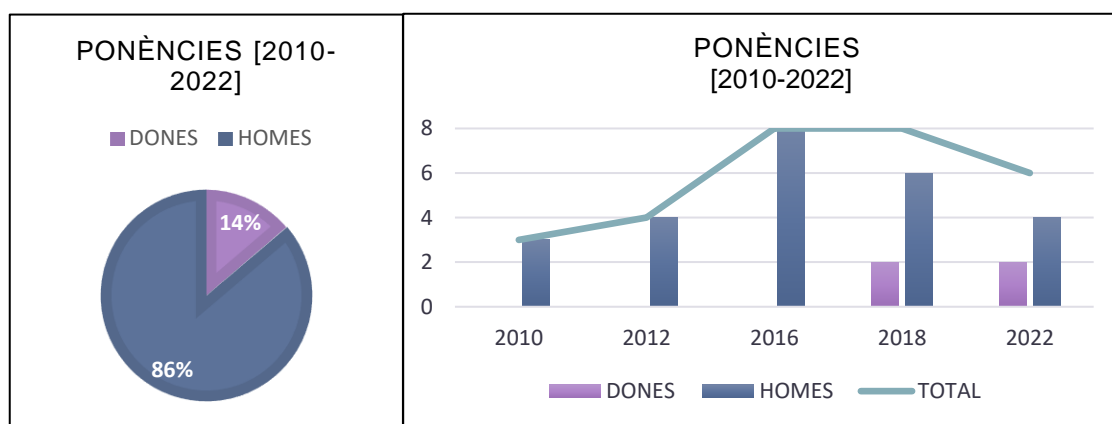

Figura 27. Gràfic percentual del total de membres per sexe del les personalitats ponents i gràfic de barres de l'evolució dels ponents distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula presenta l'evolució de les persones al capdavant d'una ponència. Observant el gràfic circular constatem com la diferència entre homes i dones en aquestes intervencions és abismal. Les dones representen només el 14% dels ponents, mentre que els homes sumen el 86% restant. Analitzant quines han estat les xifres per edició podem advertir la inexistència de dones fins a l'any 2018. En l'última jornada, podem veure com la representació de dones sumà el 33,33% de les persones participants de l'edició, la xifra més elevada fins al moment.

INDICADOR 8. Intervenció amb comunicacions

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exercit de comunicadores durant les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d'informació	Publicacions de les jornades de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona

JORNADES	TOTAL INTERVENTORS	DONES	HOMES
17es Jornades Antoni Varés. 2022	37 ⁷²	15	21
15es Jornades Antoni Varés. 2018	40	21	19
14es Jornades Antoni Varés. 2016	32	16	16
12es Jornades Antoni Varés. 2012	26	15	11
11es Jornades Antoni Varés. 2010	26	15	11
TOTAL	121	61	59

Taula 17. Distribució per sexe de les persones comunicadores durant les darreres sis edicions. (Font: Elaboració pròpia)

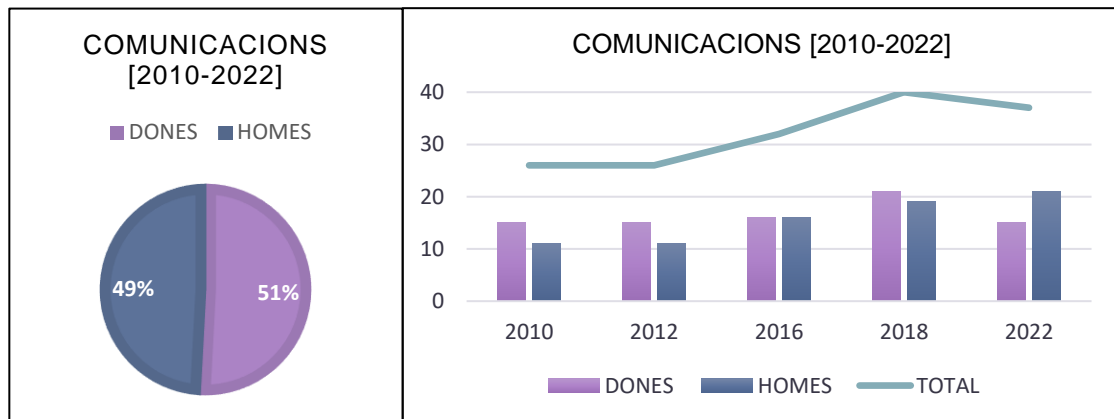

Figura 28. Gràfic percentual del total de persones comunicadores per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels comunicadors distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les comunicacions són el grup més nombrós i amb més participants de cada jornada. Amb el transcurs de les edicions el nombre de persones a càrrec d'una comunicació ha anat creixent, sent l'any 2018 l'any amb més exponents. Aquesta elevada participació s'ha vist traduïda en una representació paritària. Observant el gràfic circular podem constatar com les xifres estan al voltant del 50%, unes xifres que trenquen amb el context observat a les ponències.

INDICADOR 9. Ponents d'experiències

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exposat
------------------	--

⁷² S'ha comptabilitzat en el global de comunicadors un grup de recerca on no es detallen el nom dels membres participants per aquesta raó el sumatori d'interventors és superior.

	experiències durant les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d'informació	Publicacions de les jornades de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona

JORNADES	TOTAL PONENTS D'EXPERIÈNCIES	DONES	HOMES
17es Jornades Antoni Varés. 2022	8	0	8
15es Jornades Antoni Varés. 2018	4	0	4
14es Jornades Antoni Varés. 2016	7	4	3
12es Jornades Antoni Varés. 2012	6	2	4
11es Jornades Antoni Varés. 2010	6	0	6
TOTAL	31	6	25

Taula 18. Distribució per sexe de les personesponents d'experiències durant les darreres sis edicions. (Font: Elaboració pròpia)

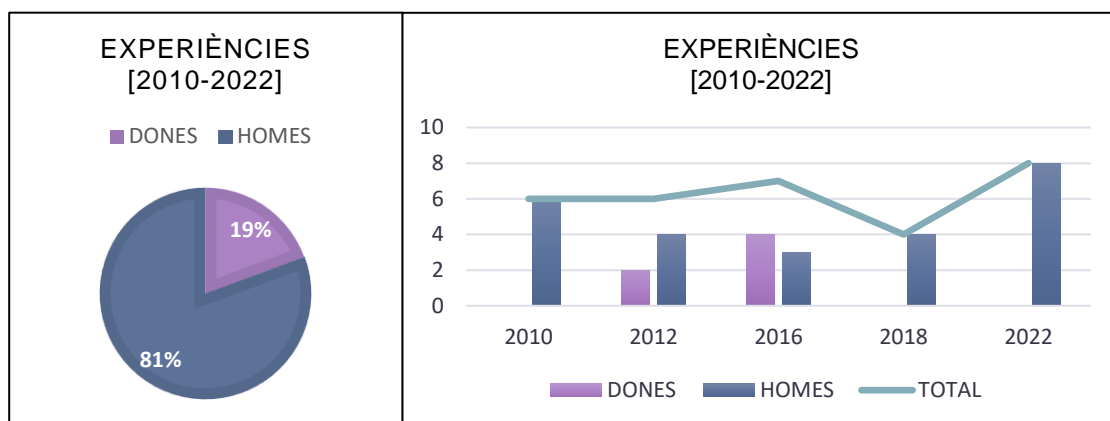

Figura 29. Gràfic percentual del total de personalitats participants en experiències i taules d'experiències per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants en experiències i taules d'experiències per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les experiències és un format amb força continuïtat en les diverses edicions. Observant el gràfic circular advertirem com els homes compten amb una participació superior a la de les dones, amb uns percentatges del 81% i el 19% respectivament. Analitzant l'evolució de les diverses edicions constatarem com aquest desequilibri pot ser degut a la inexistència de dones en aquesta secció durant tres anys, el 2010, el 2018 i el 2022. Només en una de les edicions la participació de dones fou major a la dels homes –el 2016–amb un 57,14% respecte d'un 42,86%.

INDICADOR 10. Temàtica de les intervencions

Definició	Comptabilització de les intervencions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius congressos.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les intervencions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit científic i comparar el global

d'intervencions en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.

Fonts d'informació Publicacions de les jornades de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona

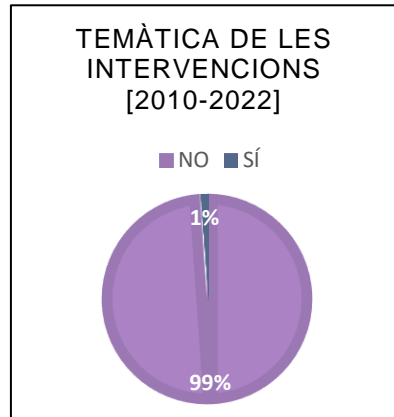

Figura 30. Gràfic percentual de les temàtiques dels congressos. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les Jornades d'Imatge i fotografia segueixen la tendència de la resta de trobades, la reflexió entorn les dones i la perspectiva de gènere en diversos sectors no hi és present. Les xifres presenten com només un 1% –dos de cent vuitanta-un totals– de les ponències estan centrades en aquestes temàtiques. Aquest percentatge tan reduït està conformat per dues ponències; la de 2012 titulada *Imatge de la dona eivissenca a través d'alguns fotògrafs de les avantguardes* i *La fotògrafa Lore Krüger en Mallorca* de Maria-Josep Mulet, on es presenta per primera vegada l'estudi envers un fons d'una dona.

4.2.5 Seminari d'Arxius i Esport

El Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport és una iniciativa sorgida l'any 2018 i té com a objectiu donar a conèixer el món de l'esport en l'àmbit arxivístic i presentar la necessitat de preservar la documentació produïda en aquest sector⁷³. Aquests seminaris són organitzats pel Consell Internacional d'Arxius –més concretament les seves seccions d'Esport i Drets Humans–, la Diputació i l'Ajuntament de Girona, la Generalitat de Catalunya i l'AAC-GD.

Les dades han estat extretes de la pàgina web de la Diputació de Girona. Els programes i altra informació d'aquest esdeveniment no presenten dades relatives al Comitè Científic, per aquesta raó no es recull aquesta informació.

INDICADOR 5. Participants del congrés i/o jornades

Definició Comptabilització del total de dones i homes que han participat en les successives jornades amb independència de la seva tipologia intervenció

⁷³ Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport i Diputació de Girona 'III Seminario Internacional de los Archivos del Deporte 'Deportes y derechos humanos' Diputació de Girona, s.d. Disponible a: [Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport | Girona \(ddgi.cat\)](http://Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport | Girona (ddgi.cat))

	en l'àmbit científic
Objectiu	Obtenir dades envers la presència global per raó de sexe i observar tendències
Fons d'informació	Programes del seminari de la pàgina web de la Diputació de Girona

SEMINARI	TOTAL PARTICIPANTS	DONES	HOMES
III Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2022)	15	3	12
II Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2020)	11	3	8
i Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2018)	8	2	6
TOTAL	34	8	26

Taula 19. Distribució per sexe de les persones participants durant les darreres tres edicions. (Font: Elaboració pròpia)

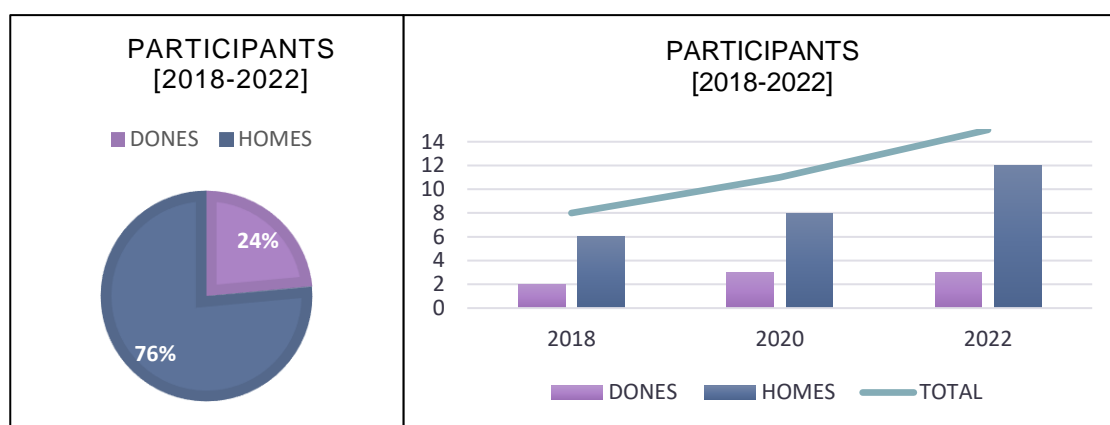

Figura 31. Gràfic percentual del total de les personalitats participants en les jornades per sexe i gràfic de barres de l'evolució dels participants per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Malgrat les jornades s'han presentat com unes trobades amb un nombre de participants reduït, edició rere edició el nombre ha anat augmentat. Malgrat aquesta tendència a l'alça, la xifra de dones en aquestes jornades és irrisòria amb un percentatge de 24%. Analitzant la gràfica per anys veiem que si bé el nombre d'homes ha anat creixent proporcionalment al nombre de participants, la xifra de dones s'ha estancat.

INDICADOR 6. Persones ponents

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exercit de ponents durant els successius seminaris
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fons d'informació	Programes del seminari de la pàgina web de la Diputació de Girona

SEMINARI	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
----------	---------------	-------	-------

III Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2022)	7	1	6
II Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2020)	6	2	4
I Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2018)	8	2	6
TOTAL	21	5	16

Taula 20. Distribució per sexe de les persones ponents durant les darreres tres edicions. (Font: Elaboració pròpia)

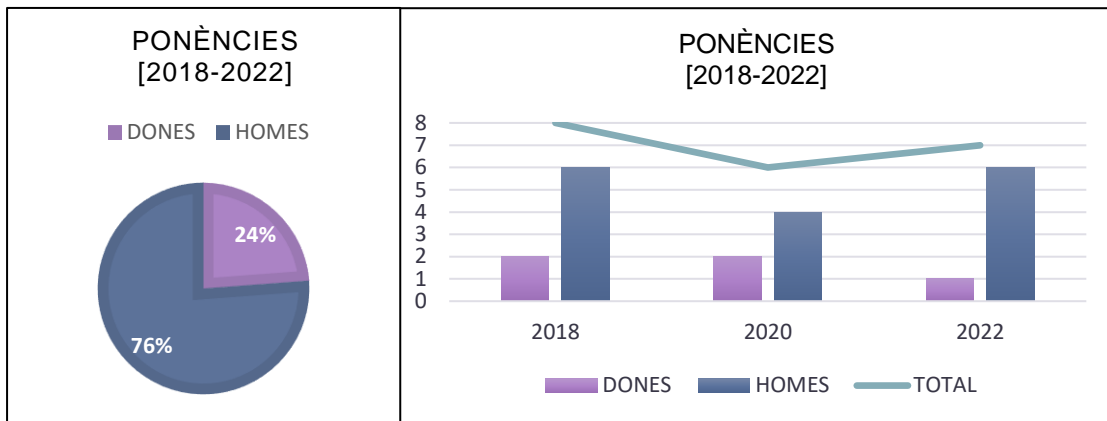

Figura 32. Gràfic percentual del total de membres per sexe del les personalitats ponents i gràfic de barres de l'evolució dels ponents distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les intervencions mitjançant ponències han estat la participació més representativa d'aquest seminari. Observant el gràfic circular, podem constatar com aquestes intervencions estan encapçalades majoritàriament per homes, sent ínfim el nombre de dones. En analitzar l'evolució per edicions, analitzem com lluny d'incrementar, el nombre de dones ponents ha anat disminuint tot i ser mínim des de l'inici.

INDICADOR 9. Ponents d'experiències i taules d'experiències

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han presentat experiències durant els successius seminaris
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d'informació	Programes del seminari de la pàgina web de la Diputació de Girona

SEMINARI	TOTAL PONENTS D'EXPERIÈNCIES	DONES	HOMES
III Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2022)	8	2	6
II Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport (2020)	5	1	4
TOTAL	13	3	10

Taula 21. Distribució per sexe de les personesponents d'experiències durant les darreres tres edicions. (Font: Elaboració pròpia)

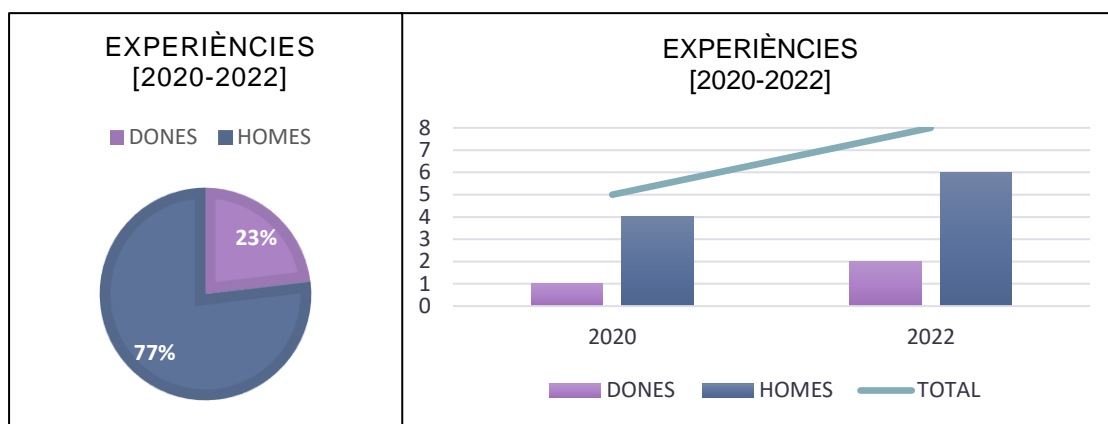

Figura 33. Gràfic percentual del total de personalitats participants en experiències per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les experiències per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les experiències han estat unes intervencions vigents els anys 2020 i 2022. En aquestes edicions, el nombre de persones ponents ha augmentat, però aquest fet no ha comportat un augment igualat per sexe. Mentre que l'increment dels homes és notori, la xifra de creixement de dones és molt reduïda. Aquesta desigualtat en el creixement ha proporcionat unes xifres globals del 77% d'homes i el 23% de dones respectivament.

INDICADOR 10. Temàtica de les intervencions

Definició	Comptabilització de les intervencions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius congressos.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les intervencions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit científic i comparar el global d'intervencions en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.
Fonts d'informació	Programes del seminari de la pàgina web de la Diputació de Girona

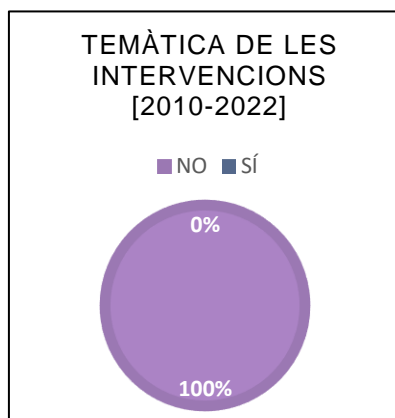

Figura 34. Gràfic percentual de les temàtiques dels congressos. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Aquestes jornades, continuant amb les xifres observades a altres trobades, no tenen en el discurs cap debat o ponència centrada exclusivament en aquestes temàtiques. Tot i que són unes jornades amb intervencions reduïdes –dinou en les darreres tres edicions– el fet és que no s’ha plantejat fins al moment la introducció de reflexions de les dones com a subjecte o la perspectiva de gènere a l’entorn.

4.2.6 Jornades de Museus, Gestió Documental i Arxius

Les Jornades de Museus, Gestió Documental i Arxius s’iniciaren l’any 2003 i tenen com a finalitat presentar experiències de professionals entorn el tema referència de cada edició⁷⁴. Aquestes trobades són organitzades pel Museu Marítim de Barcelona en col·laboració amb l’AAC-GD i l’Associació de Museòlegs de Catalunya i tenen com a eix central els museus i els centres d’arxiu⁷⁵.

La informació ha estat extreta de la pàgina web del Museu Marítim de Barcelona. En aquesta secció no es duu a terme una comptabilització de les dades relatives al Comitè Científic perquè aquestes jornades no compten amb aquest òrgan. Tanmateix, els programes no fan una diferència explícita entre ponents, comunicadors i relators d’experiències motiu pel qual totes les participacions són comptabilitzades com a ponències. En aquest sentit, aquesta trobada no presenta la secció de participants perquè la xifra reiteraria les dades de l’indicador 6.

INDICADOR 6. Persones ponents	
Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han exercit de ponents durant les successives jornades
Objectiu	Obtenir dades per raó de sexe sobre la presència de professionals en aquestes trobades científiques i observar tendències
Fonts d’informació	Programes de les jornades de la pàgina web del MMB

JORNADES	TOTAL PONENTS	DONES	HOMES
IX Jornada de museus, gestió documental i arxiu (2023)	8	7	1
VIII Jornada de museus, gestió documental i arxiu (2021)	4	4	0
VII Jornada de museus, gestió documental i arxiu (2018)	8	3	5
VI Jornada de museus, gestió documental i	15	4	11

⁷⁴ Museu Marítim de Barcelona ‘Jornades Arxiu’ Museu Marítim de Barcelona, sd. Disponible a: [Jornades arxiu - Museu Marítim Barcelona \(mmb.cat\)](http://Jornades.arxiu-MuseuMaritimBarcelona(mmb.cat))

⁷⁵ Associació de Professionals de l’Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya ‘9a Jornada de Museus, Gestió Documental i Arxius al Museu Marítim’ Arxivers, s.d. Disponible a: arxivers.com/9a-jornada-de-museus-gestio-documental-i-arxius-al-museu-maritim/

arxiu (2016)			
V Jornada de museus, gestió documental i arxiu (2014)	11	6	5
IV Jornada de museus, gestió documental i arxiu (2012)	10	3	7
III Jornada de museus, gestió documental i arxiu (2010)	10	4	6
TOTAL	66	31	35

Taula 22. Distribució per sexe de les persones ponents durant les darreres set edicions. (Font: Elaboració pròpia)

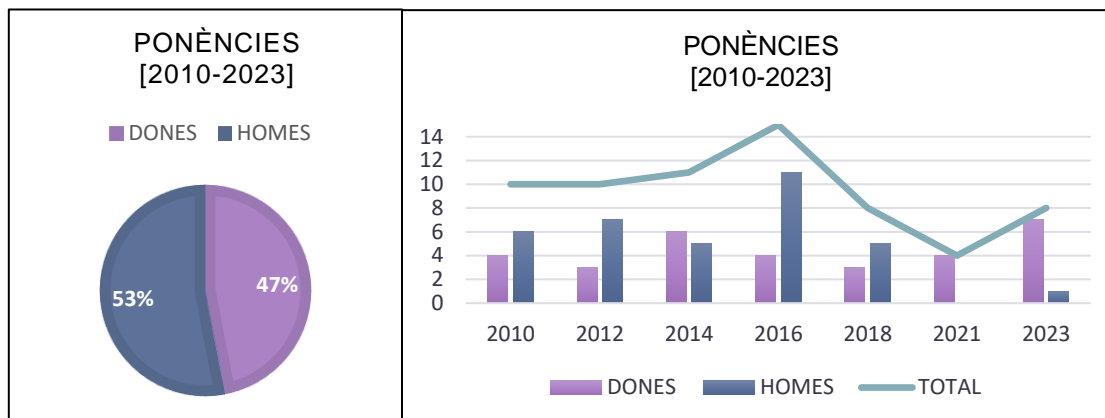

Figura 35. Gràfic percentual del total de membres per sexe del les personalitats ponents i gràfic de barres de l'evolució dels ponents distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula mostra com el nombre de participants en ponències ha anat fluctuant amb el pas dels anys. En un moment inicial, i fins al 2016, el nombre de participants fou molt nombrós. A partir de l'edició de 2018, aquestes participacions varen descendir. Observant el gràfic circular constatem que el percentatge entre homes i dones és gairebé paritari amb un 53% i un 47% respectivament. Analitzant les xifres per edicions podem veure com el nombre de dones ponents ha estat majoritari en tres edicions. Contràriament, hi ha més homes ponents en quatre edicions, però en una d'aquestes, la diferència respecte de les dones és molt ampla –amb un 26, 67% de dones i un 73,33% d'homes–.

INDICADOR 10. Temàtica de les intervencions

Definició	Comptabilització de les intervencions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius congressos.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les intervencions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit científic i comparar el global d'intervencions en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.
Fons d'informació	Programes de les jornades de la pàgina web del MMB

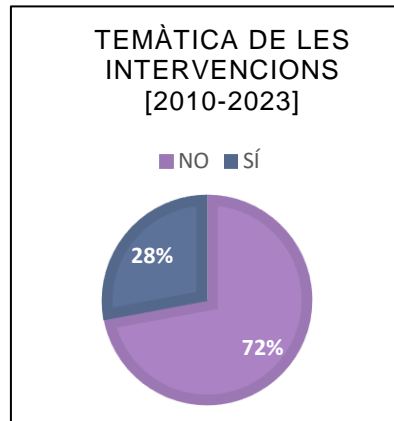

Figura 36. Gràfic percentual de les temàtiques dels congressos. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les jornades compten amb un percentatge més elevat de temàtiques de dones i perspectiva de gènere en comparació amb altres trobades. En els darrers anys podem observar com aquests diàlegs s'han anat introduint i ampliant amb unes xifres de dotze de les quaranta-tres ponències efectuades. Alhora és interessant destacar com aquestes trobades han estat les úniques que han disposat d'una edició dedicada a les dones als arxius dels museus.

4.3 Àmbit formatiu.

4.3.1 ESAGED. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents

L'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents és un centre de formació adscrit a la Fundació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquesta entitat, creada l'any 2002 fruit de les reivindicacions i esforços dels professionals de l'AAC-GD, és actualment una escola referent en la formació en l'àmbit arxivística⁷⁶. El centre inicià la seva trajectòria el curs 2002-2003 oferint per primera vegada la titulació de graduat superior en l'àmbit dels arxius. Set anys més tard, es canvià el pla d'estudi i s'inaugurà l'actual màster oficial. L'Escola més enllà de ser un referent formatiu, és un centre d'assessorament, suport i de col·laboració amb altres entitats formatives, associacions professionals, empreses i institucions⁷⁷.

Les dades recollides en aquesta secció, només són representatives dels estudis de màster oficial. La informació ha estat extreta de les memòries anuals de l'escola publicades a la pàgina web de la Universitat Autònoma de Barcelona i d'altres seccions de la mateixa pàgina web. També hi ha dades que han estat consultades directament a Gestió Acadèmica o a part de la direcció de l'Escola.

⁷⁶ Ramon Alberch '20 anys de l'ESAGED (2002-2022), *La DaDa*, 29 de novembre de 2022. Disponible a: [20 anys de l'ESAGED \(2002-2022\) - Arxivers la DaDa](#)

⁷⁷ Universitat Autònoma de Barcelona 'Commemoració dels 20 anys' *Universitat Autònoma de Barcelona*, 2022. Disponible a: [Història de l'Escola - Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents - ESAGED - UAB Barcelona](#)

INDICADOR 11. Direcció dels estudis universitaris

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la direcció dins de l'ESAGED. La persona a càrrec de la direcció s'encarrega de l'àrea econòmica, la gestió del personal, les relacions externes, les representacions diplomàtiques i l'assessorament en projectes i consultories ⁷⁸ Pel que fa a l'elecció d'aquest càrrec com l'ESAGED està vinculada a la FUAB una fundació privada, l'elecció no és un procés obert. Això no obstant, sí que hi ha diversos ítems que s'han d'acomplir per encapçalar la direcció com la titulació en els estudis i estar en possessió del doctorat. ⁷⁹
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	Memòries anuals ESAGED i entrevista a Joan Pérez

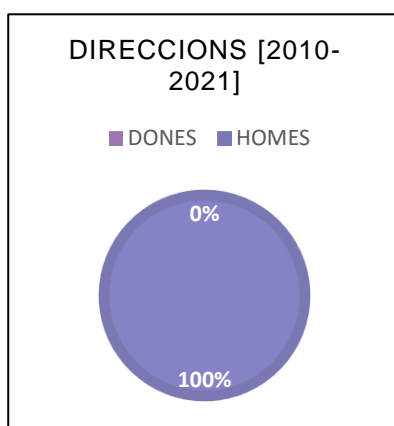

Figura 37. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la direcció.
(Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les dades que presenta el gràfic són homogènies, durant els darrers onze cursos escolars, l'escola ha tingut al capdavant de la direcció un home. Si retrocedim fins a l'any de creació de l'escola –el 2002–, podem observar com aquestes dades no són excepcionals, ja que des del seu inici el centre ha tingut directors. Aquest càrrec, que esdevé el representant del centre de formació, no ha comptat en cap moment amb una directora.

INDICADOR 12. Professorat

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat docents de primer i segon curs del Màster Oficial d'Arxivística i Gestió de Documents de l'ESAGED.
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar les tendències. Alhora, efectuar una comparativa entre el professorat de primer curs i el professorat de segon curs.
Fonts d'informació	Memòries anuals ESAGED

⁷⁸ Joan Pérez, reunió per videotrucada, 22 de maig de 2023.

⁷⁹ Joan Pérez, reunió per videotrucada, 22 de maig de 2023.

CURSOS	TOTAL PROFESSORAT	DONES	HOMES
2020-2021	21	9	12
2019-2020	21	8	13
2018-2019	21	8	13
2017-2018	21	9	12
2016-2017	18	9	9
2015-2016	21	9	12
2014-2015	21	9	12
2013-2014	20	9	11
2012-2013	20	8	12
2011-2012	20	8	12
2010-2011	22	9	13
TOTAL	226	95	131

Taula 23. Distribució per sexe del professorat dels onze darrers cursos. (Font: Elaboració pròpia)

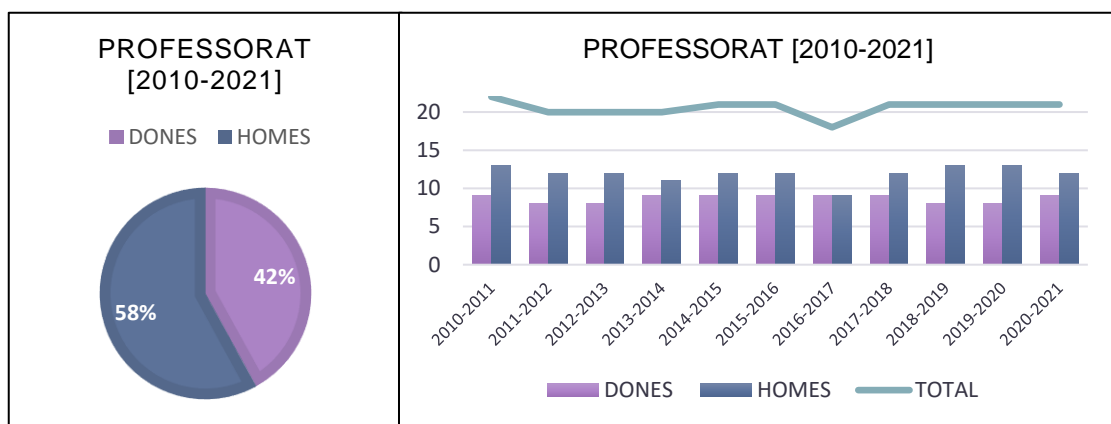

Figura 38. Gràfic percentual del total del professorat per sexe del primer curs de l'ESAGED i gràfic de barres de l'evolució del professorat distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Tant les gràfiques com la taula presenten un nombre superior d'homes que de dones en l'àmbit del professorat amb un 58% i un 42% respectivament. Curs rere curs, exceptuant el curs 2016/2017 on hi hagué un nombre equitatiu de professores i professors, els homes són majoritaris en l'àmbit de l'ensenyament. Si subdividim aquest apartat i observem les xifres entre els docents de primer curs i segon curs observarem una dada particular. Mentre en el primer curs els professors són majoritaris amb un 68% i un 32% respectivament, en arribar a segon curs les xifres presenten un biaix inferior fruit d'una presència majoritària de dones.

INDICADOR 13. Alumnat

Definició	Comptabilització del percentatge de dones i homes que han estat alumnes de primer i segon curs del Màster Oficial d'Arxivística i Gestió de Documents de l'ESAGED.
Objectiu	Obtenir dades envers el nombre d'alumnes matriculats per curs per raó de sexe i observar les tendències. Alhora, efectuar una comparativa entre l'alumnat de primer curs i l'alumnat de segon curs.
Fonts d'informació	Memòries anuals ESAGED

CURSOS	PRIMER. DONES		SEGON. HOMES	
	H	D	H	D
2020-2021	62'00%	38'00%	55'00%	45'00%
2019-2020	48'60%	51'40%	57'50%	42'50%
2018-2019	57'00%	43'00%	50'00%	50'00%
2017-2018	37'00%	63'00%	51'40%	48'60%
2016-2017	50'00%	50'00%	57'10%	42'90%
2015-2016	63'60%	36'40%	43'30%	56'70%
2014-2015	45'00%	55'00%	45'20%	54'80%
2013-2014	50'00%	50'00%	37'84%	62'16%
2012-2013	40'00%	60'00%	51'16%	48'84%
2011-2012	52'50%	47'50%	47'83%	52'17%
2010-2011	47'83%	52'17%	48'15%	51'85%
MITJANA	50,32 %	49,68%	49,50%	50,50%

Taula 24. Distribució per sexe de l'alumnat dels darrers onze cursos. (Font: Elaboració pròpia)

TOTAL	HOMES	49,91%
	DONES	50,09%

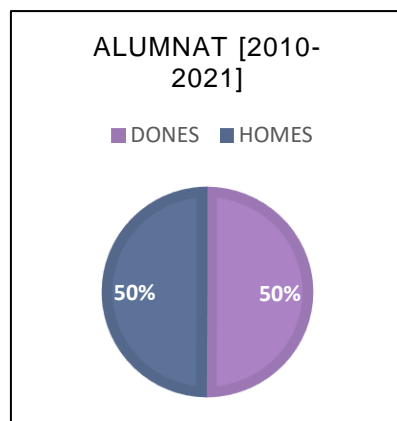

Figura 39. Gràfic percentual de l'alumnat de primer curs per sexe de l'ESAGED. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les xifres presenten uns percentatges similars –amb unes dades paritàries– entre el primer i el segon curs. Les dones són el 50,32% de l'alumnat de primer curs, mentre que els homes un 49,68%. A segon curs les dones representen un 49,50% i els homes un 50,50%. Analitzant amb més deteniment la taula i els gràfics, sí que podem constatar com en alguns cursos escolars hi va haver diferències entre sexes. Tot i que l'estudi situa la data d'inici l'any 2010, és interessant mencionar com en els primers cursos de l'Escola, el percentatge de dones sempre va ser superior als homes, sent una professió feminitzada. Com a exemple, podem consultar les xifres del 2002-2003, on els percentatges se situaren en un 74% de dones i 26% d'homes.

Una xifra vinculada al nombre d'alumnat matriculat és el nombre d'alumnat graduat. S'entén com a persona graduada aquella que va obtenir el títol. Les dades facilitades per Gestió

Acadèmica de l'Escola no estan desglossades per cursos escolars, però són igualment representatives. Durant els primers anys quan els estudis eren considerats un Graduat Superior –entre els anys 2004 i 2009 es van graduar 157 dones –el 62,30%– i 95 homes –el 37,30%–. D'ençà que els estudis foren considerats màster amb un pla formatiu diferent, les xifres de graduats foren del 49,83% de dones i 50,17% d'homes.

Aquestes dades són importants per la relació que es pot fer d'aquestes respecte de la situació de l'àmbit laboral i de representació de la professió en l'àmbit institucions i associatiu.

INDICADOR 14. Temàtica dels Treballs de Fi de Màster i guardons

Definició	Comptabilització dels Treballs de Fi de Màster amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en els successius cursos. El Treball de Fi de Màster és un treball obligatori realitzat en el darrer curs dels estudis. Aquest permet a l'alumnat realitzar una recerca per assolir un coneixement més profund d'un aspecte de la ciència ⁸⁰ .
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols dels treballs, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit educatiu i comparar el global de treballs en aquesta matèria amb la resta de participacions. Alhora, observar tendències en les temàtiques desenvolupades en aquestes trobades.
Fonts d'informació	Memòries anuals ESAGED

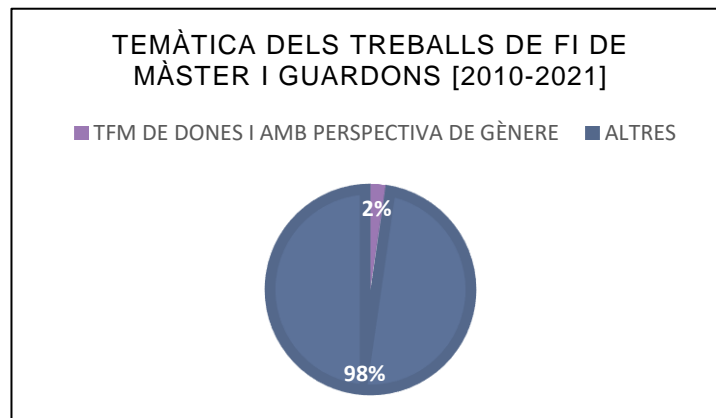

Figura 40. Gràfic percentual del global de temàtiques centrades en la perspectiva de gènere i les dones. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Entre els anys 2010 i 2021 s'han dut a terme un total de 305 treballs de fi de màster. S'ha fet recerca de molts àmbits, però les dones, el col·lectiu LGTBI+ i la perspectiva de gènere només han suposat un 2% d'aquests estudis. L'estudi d'aquestes temàtiques és una

⁸⁰ Universitat Autònoma de Barcelona 'Màster Universitari en Arxivística i Gestió de Documents: Treballs de fi de màster' *Universitat Autònoma de Barcelona*, s.d. Disponible a: [Treballs de fi de màster: Màster Oficial Arxivística i Gestió de Documents - UAB Barcelona](#)

tendència iniciada el 2018 amb continuïtat en els cursos següents. Malgrat que és l'any 2018 quan comencen a desenvolupar-se aquests estudis cal situar en el curs 2013-2014 com el primer any en què es fa un tractament del fons d'una dona. Aquest estudi titulat *El tractament arxivístic dels fons d'artistes: una aplicació pràctica; l'Estudi Pilarín Bayés* de Sara García López, trenca amb la dinàmica de treballar exclusivament fons masculins. Tot i que no és un treball que reflexioni sobre la relació de l'arxivística amb la perspectiva de gènere, és el primer estudi que centra la investigació en les dones com a subjecte.

Ja al curs 2018-2019 es comptabilitzen els títols de *Geolocalització i dades obertes. Un projectes per a la visibilització de la dona com a productora de fons documentals d'arxiu* de Paula Gomila Moll, *De polítiques i biaixos: l'adquisició de fons privats en arxius públics (2000-2018)* de Sergio Nanín Martínez i *La situació dels arxius LGTB Catalunya, l'exemple de Barcelona: una anàlisi comparativa amb els Community Archives* de Sara Romero Murillo. Altrament, durant el curs 2019-2020 aquesta via de recerca continua i es feren dos treballs amb aquesta mateixa sintonia; *Biaix de gènere als fons de l'Arxiu Municipal de Barcelona. Anàlisi i proposta de millora* de Laia García Prades i *Les lliçons dels arxius feministes (1935-2018): una reflexió comparativa a partir de cinc casos pràctics* d'Anna Sancho Pedra. D'aquesta compilació també podem extreure la conclusió de què majoritàriament són les estudiants les que fan aquests treballs relacionats amb la perspectiva de gènere i reivindiquen la presència de les dones i el col·lectiu LGTBI+.

L'any 2018 l'Escola, conjuntament amb l'AAC-GD, iniciaren el guardó 'Premi al Millor Treball del Màster en Arxivística i Gestió de Documents' amb la finalitat d'incentivar la creació de treballs innovadors i potenciar l'àmbit de recerca del món arxivístic⁸¹.

CURSOS	ALUMNAT GUARDONAT
2021-2022	Dona
2020-2021	Dona
2019-2020	Dona
2018-2019	Dona
TOTAL	4

Taula 25. Distribució per sexe de l'alumnat guardonat amb el millor Treball de Final de Màster durant les darrers quatre edicions. (Font: Elaboració pròpia)

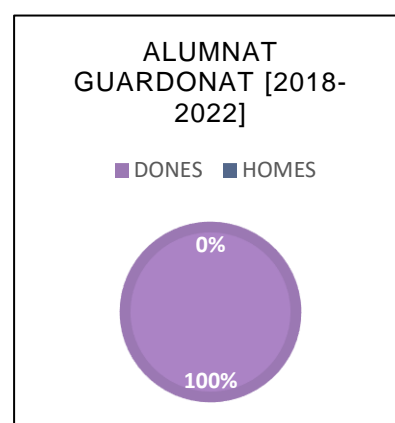

Figura 41. Gràfic percentual de l'alumnat guardonat per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

⁸¹ Universitat Autònoma de Barcelona i Fundació Universitat Autònoma de Barcelona 'Recerca i Consultoria: Premi al Millor Treball de Fi de Màster' Universitat Autònoma de Barcelona, s.d. Disponible a: [Premi al Millor Treball de Fi de Màster - Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents - ESAGED - UAB Barcelona](#)

CURSOS	TEMÀTICA DELS GUARDONS
2021-2022	0
2020-2021	0
2019-2020	0
2018-2019	1
TOTAL	1

Taula 26. Distribució per temàtiques dels Treballs de Final de Màster guardonats. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Amb les dades presentades a la taula podem evidenciar que d'ençà de l'inici d'aquest premi, el global de persones guanyadores han estat dones. Alhora dels quatre treballs guardonats, el primer tingué com a eix central les dones.

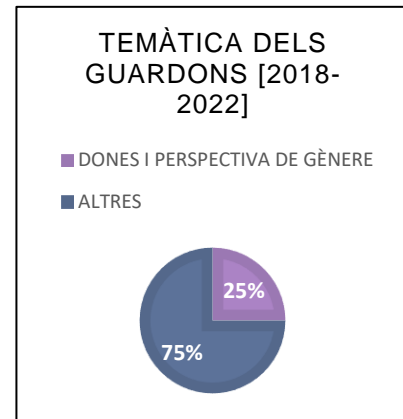

Figura 43. Gràfic percentual del global de temàtiques dels guardons. (Font: Elaboració pròpia)

INDICADOR 15. Temàtica de la formació contínua (Postgraus)⁸²

Definició	Comptabilització de les formacions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en l'àmbit de formació contínua de l'Escola, més concretament els postgraus.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les formacions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit educatiu i comparar el global de formacions en aquesta matèria amb la resta de formacions.
Fonts d'informació	Memòries anuals ESAGED

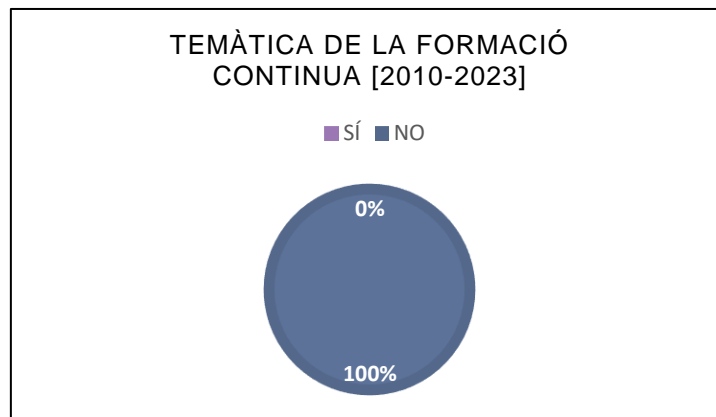

Figura 42. Gràfic percentual del global de temàtiques centrades en la perspectiva de gènere i les dones. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Durant els darrers onze cursos escolars, ja que comptem amb dades de l'any en curs, s'han realitzat un total de 32 edicions de 4 postgraus. Malgrat que l'oferta ha anat augmentat, això

⁸² El postgrau és una formació universitària que pot tenir entre 24 i 30 crèdits, això no obstant, a partir de l'any vigent, el 2023, aquesta formació ha canviat la seva denominada i actualment s'anomena diploma d'especialització.

no ha comportat la inclusió i creació d'un postgrau centrat en la perspectiva de gènere dins l'àmbit arxivístic.

INDICADOR 15. Temàtica de la formació continua (Cursos d'especialització)	
Definició	Comptabilització de les formacions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en l'àmbit de formació continua de l'Escola, més concretament, els cursos d'especialització.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les formacions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit educatiu i comparar el global de formacions en aquesta matèria amb la resta de formacions.
Fonts d'informació	Memòries anuals ESAGED

CURSOS	TOTAL CURSOS	CURSOS AMB LES DONES I PERSPECTIVA DE GÈNERE COM A EIX CENTRAL
2022-2023	15 (Bloc de formació continuada propi)	0
2021-2022	<i>Memòria no publicada</i>	<i>Memòria no publicada</i>
2020-2021	4 (Bloc de formació continuada propi) 8 (<i>webinars/masterclass</i>)	0
2019-2020	5 (Bloc de formació continuada propi) 2 (<i>webinars/masterclass</i>)	0
2018-2019	3 (Bloc de formació continuada propi)	0
2017-2018	3 (Bloc de formació continuada propi)	0
2016-2017	4 (Bloc de formació continuada propi)	0
2015-2016	17 (Conveni amb l'AAC) 2 (Bloc de formació continuada propi)	0
2014-2015	12 (Conveni amb l'AAC) 2 (Bloc de formació continuada propi) 2 (Per a tercers)	0
2013-2014	6 (Conveni amb l'AAC) 3 (Per a tercers)	0
2012-2013	9 (Conveni amb l'AAC) 3 (Per a tercers)	0
2011-2012	5 (Conveni amb l'AAC)	0
2010-2011	9 (Conveni amb l'AAC)	0
TOTAL	114	0

Taula 27. Distribució per temàtiques dels cursos d'especialització durant els darrers onze cursos.
(Font: Elaboració pròpia)

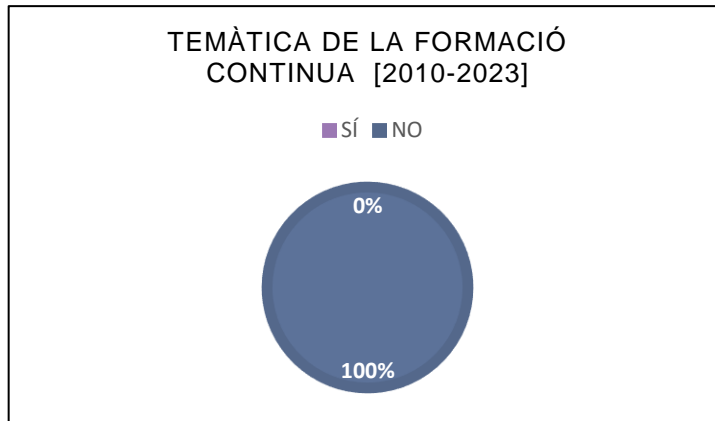

Figura 44. Gràfic percentual del global de temàtiques centrades en la perspectiva de gènere i les dones. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les dades de la taula presenten l'evolució dels cursos durant les darreres onze edicions. L'oferta d'aquestes formacions ha anat fluctuant, això no obstant, el curs 2022-2023 ha estat el període amb més oferta. Malgrat aquest creixement, les dades són clares, no hi ha cap curs, webinar o masterclass que hagi tingut com a eix central del debat entorn la perspectiva de gènere als arxius, les dones i el col·lectiu LGTBI+. Això no obstant, cal remarcar l'existència d'uns cursos i webinars que haurien pogut tractar aquestes temàtiques. Aquests són *Arxius i Drets Humans*, iniciat l'any 2016-2017 fins al 2020-2021. Aquest curs més endavant canvià el seu títol per *Curs en Arxius dels Drets Humans, Gènere i Diversitat*. En una cronologia més avançada hi hagué dos webinars -en el 2019 i el 2021- amb el títols; *Drets Humans i Arxius: Reptes i noves oportunitats per la professió* i *Archivos y Derechos humanos como ámbito de desarrollo profesional*. Tanmateix, en l'edició del 2020-2021 hi va haver unes sessions dedicades a arxius i gènere, denotant la voluntat d'incorporar aquesta temàtica.

4.3.2 AAC-GD. Associació de Professionals de l'Arxivística Catalana i Gestió de Documents

L'Associació de Professionals de l'Arxivística, també duu a terme formacions d'aquesta tipologia. La implicació de l'associació en l'aprenentatge té una trajectòria llarga, ja que a les memòries d'inici de la dècada dels anys noranta trobem una secció centrada en activitats formatives i culturals. Això no obstant, no és fins a la memòria publicada l'any 1994 que l'entitat configura un programa propi de formació contínua.

Les dades d'aquesta secció han estat extretes de les memòries i s'ha establert com a curs totes aquelles formacions recollides a la secció de 'Formació contínua', deixant fora els esdeveniments socials i altres trobades de caràcter informal.

INDICADOR 12. Professorat

Definició	Comptabilització del nombre total de dones i homes que han estat formadors dels cursos de l'AAC-GD. ⁸³
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar les tendències.
Fons d'informació	Memòries anuals i contacte amb Sònia Torreblanca vocalia de formació de l'AAC-GC

ANYS ⁸⁴	TOTAL	DONES	HOMES
2022	28	11	16
2021	16	7	8
2020	<i>Sense dades</i>	<i>Sense dades</i>	<i>Sense dades</i>
2019	15	6	7
2018	13	4	8
2017	<i>Sense dades</i>	<i>Sense dades</i>	<i>Sense dades</i>
2016	16	6	9
2015	16	5	10
2014	10	3	7
2013	9	3	6
2012	10	2	8
2011	11	4	7
2010	13	4	9
TOTAL	157	55	95

Taula 28. Distribució per sexe de les persones formadores dels cursos de l'AAC-GD. (Font: Elaboració pròpia)

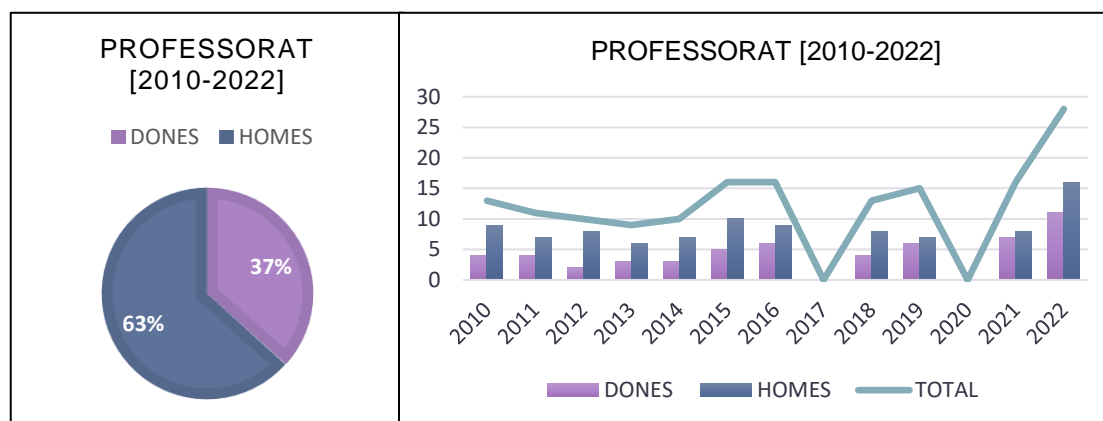

Figura 45. Gràfic percentual de les persones formadores dels cursos de L'AAC-GD i gràfic de barres de l'evolució dels formadors distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

⁸³ El professorat és una dada que no està disponible en les memòries posteriors a l'any 2017. Per aquesta raó es va contactar amb la Vocalia de Recerca i Innovació per correu electrònic el 14 d'abril de 2023 i va facilitar la informació dels anys 2018, 2019, 2021 i 2022. Per tant, la meitat de les dades han estat extretes de les memòries i la resta de les comunicacions.

⁸⁴ En alguns anys es donen circumstàncies especials que cal mencionar. El 2022 i el 2021 un dels formadors comptabilitzats només s'especifica que són recent graduats sense referenciar el nom de les persones a càrrec. El 2019 de dos dels formadors no s'especifica el sexe, ja que un és una empresa i un altre està categoritzat com a 'pendent'. Finalment el 2018 i 2016 d'un dels formadors comptabilitzats en el global només s'especifica que és una empresa.

Descripció i anàlisi

La taula aporta unes xifres clares, en termes globals el percentatge de professors és superior al de professores, amb un 63% i un 37% respectivament. En observar les xifres amb deteniment podem constatar com les dones mai han superat en nombre ni igualat als homes. Cal puntualitzar que en aquesta secció només s'han comptabilitzat els formadors i formadores que van realitzar els cursos i han quedat fora de la comptabilització aquells que per manca d'inscripcions van ser anul·lats. Aquest criteri respon al fet que malgrat que coneixem totes les dades dels cursos efectuats, la informació dels cursos anul·lats es perd a partir de les memòries de 2017.

INDICADOR 15. Temàtica de la formació continua (Cursos)

Definició	Comptabilització de les formacions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en l'àmbit de formació continua de l'AAC-GD, més concretament, els cursos d'especialització.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les formacions, envers la visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit associatiu i comparar el global de formacions en aquesta matèria amb la resta de formacions.
Fonts d'informació	Memòries anuals

ANYS	CURSOS PROGRAMATS	CURSOS REALITZATS	CURSOS AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE O DONES COM A EIX CENTRAL
2021	17	13	0
2020	20	16	0
2019	-	13	0
2018	14	12	0
2017	19	15	0
2016	16	12	0
2015	19	17	0
2014	10	8	0
2013	12	9	0
2012	-	8	0
2011	-	8	0
2010	-	8	0
TOTAL		139	0

Taula 29. Distribució per temàtiques dels cursos d'especialització durant els darrers onze anys. (Font: Elaboració pròpia)

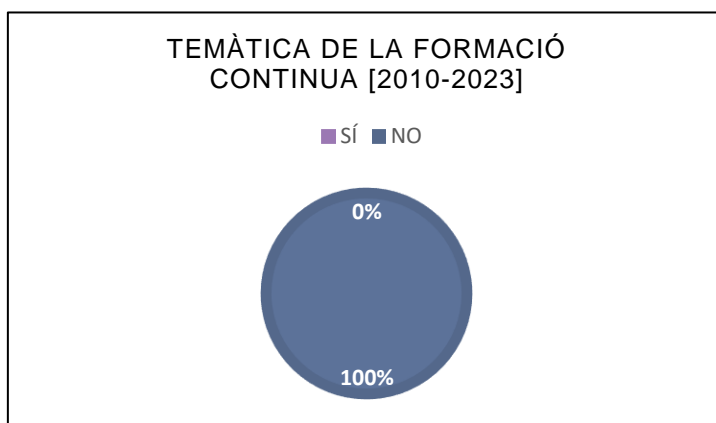

Figura 46. Gràfic percentual del global de temàtiques centrades en la perspectiva de gènere i les dones. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Observant la taula i el gràfic trobem que cap dels títols dels cursos concreta que la formació central del curs estigués centrada en la perspectiva de gènere, les dones i col·lectiu LGTBI+. Com succeeix en l'apartat anterior, caldria mencionar l'existència d'un curs *Drets humans i arxiu*, que hauria pogut tractar aquestes tres temàtiques. Tot i aquest possible apropament a través del curs esmentat, l'increment de l'oferta formativa en els darrers anys no ha comportat la creació de noves formacions que obrissin la porta a un debat i reflexió sobre la introducció de la perspectiva de gènere en l'àmbit arxivístic.

4.3.3 Generalitat de Catalunya. Plans de formació especialitzada.

L'àmbit dels arxius i la gestió documental format part del Departament de Cultura, per aquesta raó des d'aquest organisme s'impulsen plans de formació anuals per als professionals que ja formen part del sector públic⁸⁵.

INDICADOR 12. Professorat

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat formadors dels cursos del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar les tendències.
Fonts d'informació	Informació facilitada per Sergio Sorribas, tècnic del Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya ⁸⁶

ANYS	TOTAL	DONES	HOMES
2023	14	3	11
2022	17	8	9
2021	22	8	14

⁸⁵ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura 'Pla de Formació especialitzada 2022' *Generalitat de Catalunya*, 12 de gener de 2022. Disponible a: [Pla de formació especialitzada de 2022. Departament de Cultura \(gencat.cat\)](https://www.gencat.cat/web/continguts/planificacio/2022/Pla_de_formacio_especialitzada_de_2022_Departament_de_Cultura_(gencat.cat).pdf)

⁸⁶ Sergi Sorribas, comunicació per correu electrònic, 15 de març de 2023.

2020	12	8	4
2019	9	4	5
2018	8	5	3
2017	6	3	3
2016	7	1	6
2015	9	5	4
2014	9	4	5
2013	12	5	7
2012	16	8	8
2011	19	3	16
2010	23	6	17
TOTAL	183	71	111

Taula 30. Distribució per sexe de les persones formadores dels cursos del Departament de Cultura. (Font: Elaboració pròpia)

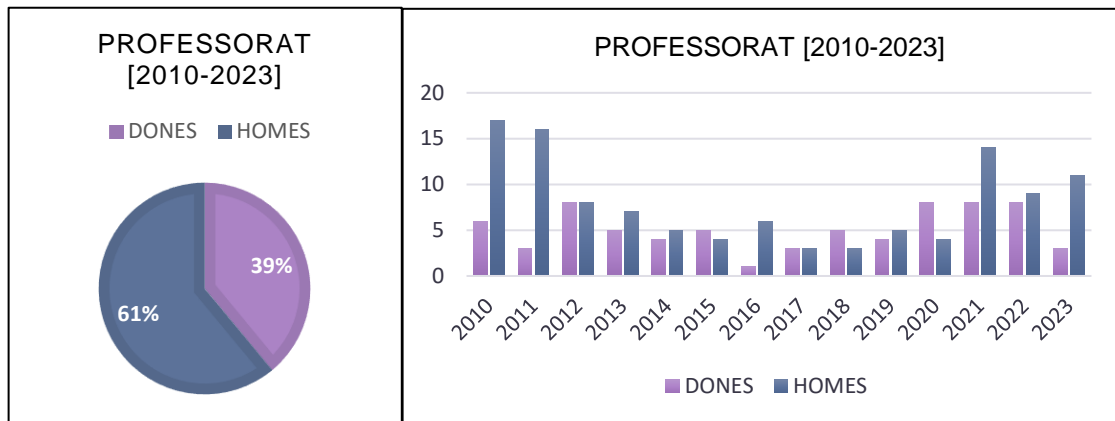

Figura 47. Gràfic percentual de les persones formadores dels cursos del Departament de Cultura i gràfic de barres de l'evolució dels formadors distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Amb la visualització de les taules podem observar com el total de formadors és una dada fluctuant que depèn de l'oferta de cursos. Analitzant les dades per sexe constatem l'existència d'un biaix, els homes compten amb una representació molt més elevada que no pas les dones. Aquest fet fa que termes globals els percentatges se situïn en un 61% d'homes respecte del 39% de dones. Continuant amb l'anàlisi també constatem com els anys 2010, 2011 i 2016, són els períodes amb una infrarepresentació de dones més accentuada amb uns percentatges del 26,08%, 15,79% i 14,28% respectivament. En les edicions dels anys 2015, 2018 i 2020, on hi ha una majoria de formadores, els homes compten uns percentatges del 33,33%, 37,50% i 44,44% respectivament, uns percentatges superiors als anys on les dones foren minoria.

INDICADOR 15. Temàtica de la formació continua (Cursos)

Definició	Comptabilització de les formacions amb temàtiques centrades en el col·lectiu de dones i perspectiva de gènere en l'àmbit de formació continua del Departament de Cultura.
Objectiu	Obtenir dades, a través dels títols de les formacions, envers la

	visibilitat i presència d'aquests estudis dins l'àmbit formatiu-laboral i comparar el global de formacions en aquesta matèria amb la resta de formacions.
Fons d'informació	Informació facilitada per Sergio Sorribas, tècnic del Servei de Suport al Sistema d'Arxius de Catalunya

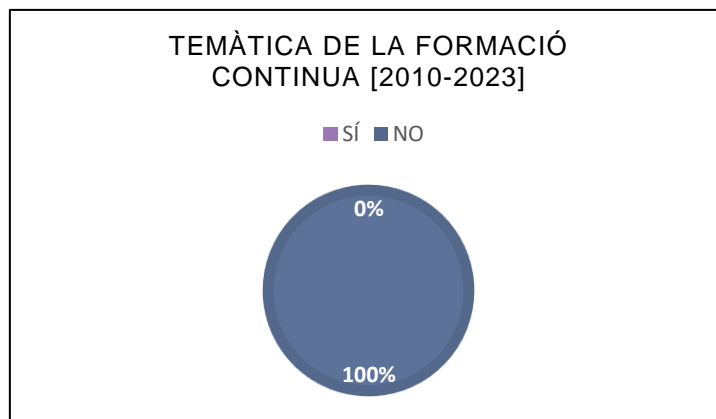

Figura 48. Gràfic percentual del global de temàtiques centrades en la perspectiva de gènere i les dones. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

El gràfic presenta com en el període 2010-2023 on s'oferiren un total de 140 cursos, cap ha tingut com a eix central de discurs la perspectiva de gènere, les dones o el col·lectiu LGTBI+ dins el sector arxivístic. Amb tot, és interessant observar com mentre altres matèries compten amb formacions abundants i recurrents en el temps, la perspectiva de gènere no ha tingut mai una formació amb entitat pròpia.

4.4 Publicacions

4.4.1 *Lligall*

Lligall és una de les publicacions més rellevants del sector arxivístic català. Aquesta revista impulsada per l'AAC-GD s'edita per primera vegada l'any 1988 i des de llavors s'ha publicat anualment sumant avui dia un total de 45 publicacions⁸⁷.

Per extreure les dades s'han consultat les edicions de la revista del portal *Raco.cat*. En el cas que un mateix autor o autora hagi participat en més d'un article s'ha comptabilitzat d'acord amb el nombre de participacions. Han quedat fora del recompte les presentacions de cada edició, ja que les xifres recollides se centren específicament en l'àmbit de reflexió científica.

INDICADOR 16. Autoria dels articles

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes autors i autores dels articles de la revista <i>Lligall</i> .
------------------	--

⁸⁷ Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya 'Revista Lligall' *Arxivers*, s.d. Disponible a: arxivers.com/publicacions/revista-lligall/

Objectiu	Obtenir dades envers la presència per raó de sexe en aquesta publicació vinculada amb l'AAC-GD. Alhora, contraposar les dades recollides entre la participació en autories individuals i la participació en autories col·lectives per observar tendències.
Fons d'informació	Publicacions de <i>Lligall</i> disponibles al <i>raco.cat</i>

	PUBLICACIONS	TOTAL AUTORIES	DONES	HOMES
2022	Número 45	17	8	9
2021	Número 44	22	12	10
2019	Número 42-43	22	7	15
2018	Número 41	10	3	7
2017	Número 40	10	4	6
2016	Número 39	13	6	7
2015	Número 38	11	2	9
2014	Número 37	8	2	6
2013	Número 35-36	33	11	22
2012	Número 33-34	13	6	7
2011	Número 32	9	2	7
2010	Número 31	29	6	23
	TOTAL	197	69	128

Taula 31. Distribució per sexe de les autories d'articles de *Lligall* de les darreres catorze edicions. (Font: Elaboració pròpia)

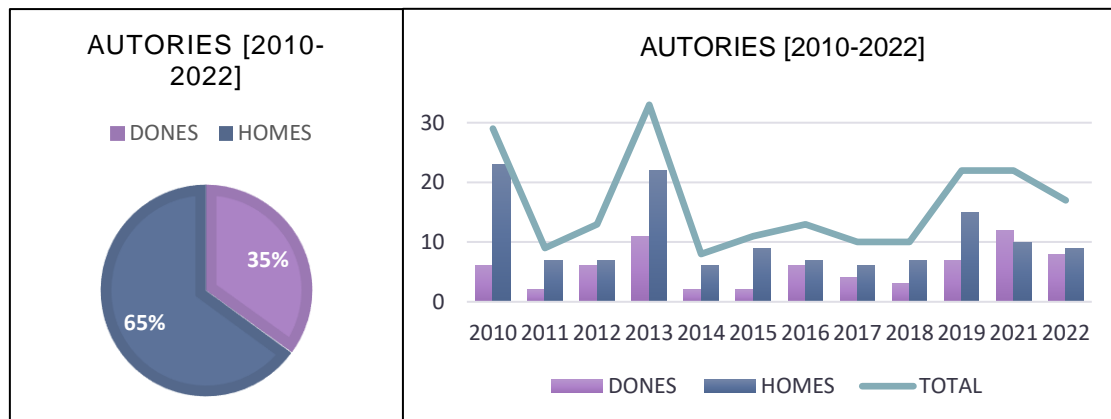

Figura 49. Gràfic percentual del total d'autories per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les autories distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Globalment en les diverses edicions de *Lligall*, els homes han estat molt més presents que no pas les dones. Hi ha un predomini d'autors amb un 65% del total de les publicacions que acabava minvant la presència d'autores a un 35%. Observant les xifres per edicions podem constatar que els anys amb més autories, són alhora els anys amb més biaix entre sexes – com és el cas de l'any 2021, 2013 i 2019–. Exceptuant la publicació del 2021 –on les dones són majoria– els homes ocupen bona part d'aquest espai editorial.

INDICADOR 17. Primera autoria dels articles col·lectius

Definició Comptabilització de les persones signatàries dels articles col·lectius amb participació d'ambdós sexes de la revista *Lligall* i anàlisi del sexe del primer

	signant.
Objectiu	Obtenir dades envers la prioritització a l'hora de signar articles col·lectius per raó de sexe i observar tendències. Alhora determinar quin criteri hi predomina.
Fons d'informació	Publicacions de <i>Lligall</i> disponibles al <i>raco.cat</i>

	PUBLICACIONS	ARTICLES AMB PARTICIPACIÓ MIXTA	DONES	HOMES
2022	Número 45	4	0	4
2021	Número 44	3	0	3
2019	Número 43	2	1	1
2019	Número 42	1	1	0
2018	Número 41	0	0	0
2017	Número 40	0	0	0
2016	Número 39	3	2	1
2015	Número 38	0	0	0
2014	Número 37	0	0	0
2013	Número 36	3	1	2
2013	Número 35	1	0	1
2012	Número 33-34	2	0	2
2011	Número 32	1	0	1
2010	Número 31	4	1	3
	TOTAL	24	6	18

Taula 32. Distribució per sexe de les autories signatàries d'articles col·lectius de Lligall de les darreres catorze edicions. (Font: Elaboració pròpia)

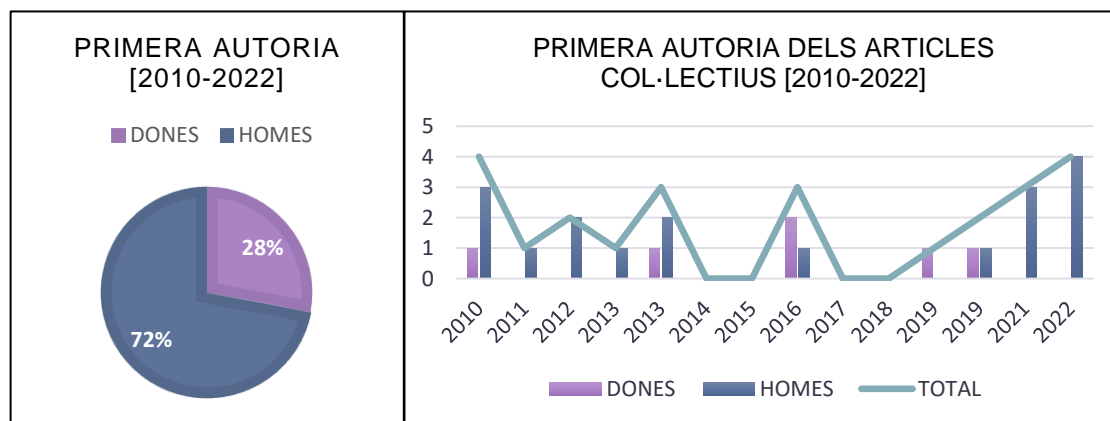

Figura 50. Gràfic percentual de les autories signatàries d'articles col·lectius de Lligall i gràfic de barres de l'evolució de les persones signatàries. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

S'ha observat que en alguns casos, en les redaccions col·laboratives hi havia cert ordre alfabètic, això no obstant, també hi ha diverses publicacions on aquest no és el criteri predominat. Partint de la base que la majoria d'articles col·laboratius tenen més presència d'autors que no pas d'autores, són autors, s'entén que pugui existir cert desequilibri en relació amb el primer signant. Tenint en compte que en aquests gràfics només s'han recollit les xifres on les autores eren presents –quedant exclosos els articles col·lectius amb autoria únicament masculina– el sumatori d'article col·lectius disminueix a un total de 24. Del global

de redaccions col·lectives amb participació mixta trobem les xifres del 72% d'homes signataris enfront un 28% de dones, una diferència accentuada que acaba evidenciant la tendència a posar l'autoria masculina com a autoria inicial.

4.4.2 La DaDa

La DaDa és una revista digital impulsada des de l'AAC-GD. Aquesta publicació compta amb un format diferent de *Lligall*, ja que neix amb la finalitat d'esdevenir un mitjà de comunicació del sector professional. Tot i que aquest diari es conformà l'any 2018, no és fins al 2020 que es comencen a fer reculls anuals de les publicacions. Analitzar un recurs tan extens i variat com *La DaDa* és difícil, per aquesta raó, en aquesta secció només es recolliran les xifres dels reculls publicats en els anys 2020, 2021, 2022.

En aquesta compilació només es recompten les autories, quedant fora del recull les presentacions que precedeixen les publicacions Tanmateix les aportacions efectuades amb el nom 'Editorial' no seran comptabilitzades com a articles. També queden fora del recompte les entrevistes presents en algunes de les publicacions.

INDICADOR 16. Autoria dels articles

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes autors i autores individuals de publicacions vinculades a la vinculades a <i>La DaDa</i>
Objectiu	Obtenir dades envers la presència per raó de sexe en aquesta publicació vinculada amb l'AAC-GD. Alhora, contraposar les dades recollides entre la participació en autories individuals i la participació en autories col·lectives per observar tendències.
Fonts d'informació	Publicacions de <i>La DaDa</i> disponibles a la pàgina web de l'AAC-GD

PUBLICACIONS	TOTAL AUTORIES	DONES	HOMES
2022	36	17	19
2021	33	15	18
2020	36	11	25
TOTAL	105	43	62

Taula 33. Distribució per sexe de les autories d'articles individuals de la DaDa de les darreres tres edicions. (Font: Elaboració pròpia)

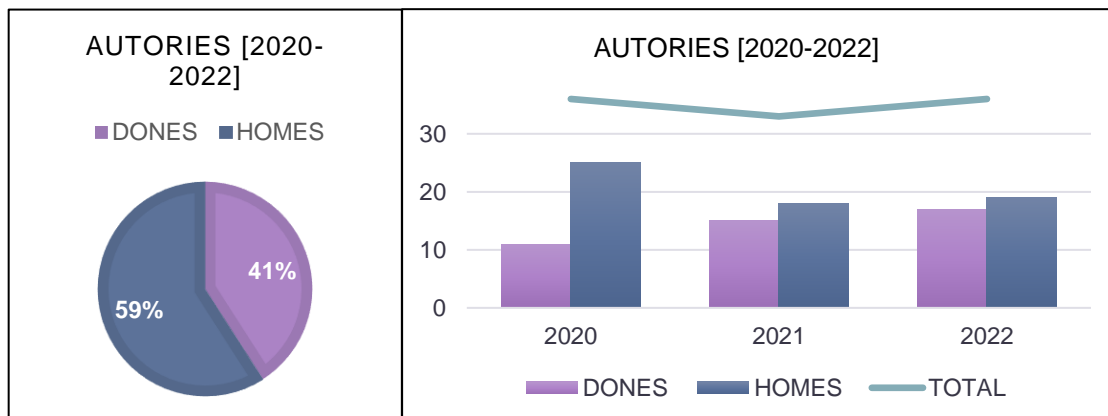

Figura 51. Gràfic percentual del total d'autories per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les autories distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les xifres presenten com hi ha hagut més presència d'homes en el sector editorial –amb un 59%– que no pas de dones. Amb tot, en observar l'evolució de les dades per edició podem constatar que mentre que el 2020 sí que presentà una xifres més esbiaixades, les publicacions del 2021 i del 2022 presenten una participació similar entre autores i autors –tot i que en les dues edicions hi ha una majoria masculina–.

INDICADOR 17. Primera autoria dels articles col·lectius

Definició	Comptabilització de les persones signatàries dels articles col·lectius amb participació d'ambdós sexes de <i>La Dada</i> i anàlisi del sexe del primer signant.
Objectiu	Obtenir dades envers la prioritització a l'hora de signar articles col·lectius per raó de sexe i observar tendències. Alhora determinar si es duu a terme un seguiment del criteri alfabètic o si hi predomina altre criteri.
Fonts d'informació	Publicacions de <i>La DaDa</i> disponibles a la pàgina web de l'AAC-GD

PUBLICACIONS	ARTICLES COL·LECTIUS AMB PARTICIPACIÓ MIXTA	DONES	HOMES
2022	2	1	1
2021	3	0	3
2020	2	1	1
TOTAL	7	2	5

Taula 34. Distribució per sexe de les autories signatàries d'articles col·lectius de la DaDa de les darreres catorze edicions. (Font: Elaboració pròpia)

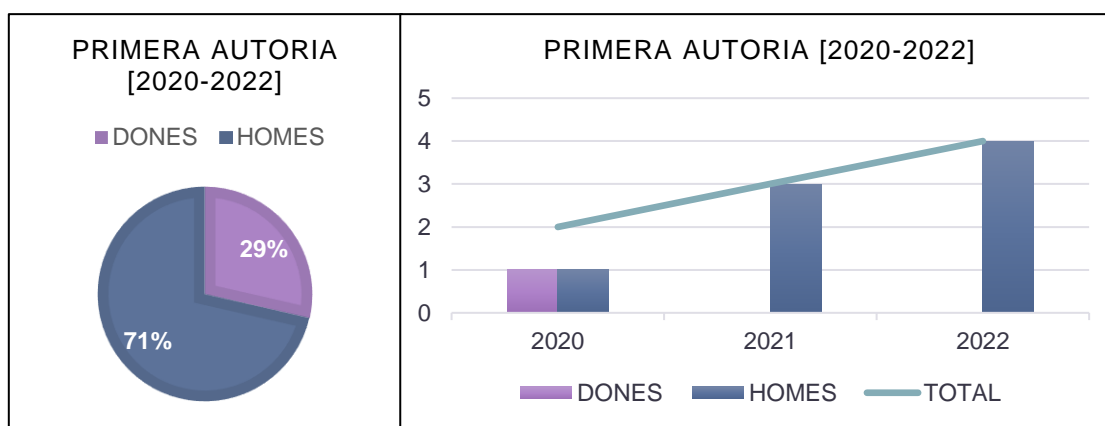

Figura 52. Gràfic percentual de les autories signatàries d'articles col·lectius de la DaDa i gràfic de barres de l'evolució de les persones signatàries. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

En el cas de *La DaDa*, s'ha observat que en alguns casos, en les redaccions col·laboratives hi havia cert ordre alfabètic, això no obstant, també hi ha diverses publicacions on aquest no és el criteri predominat. El 70% de les persones signatàries de les publicacions mixtes són homes, una xifra que assimila a les de *Lligall*. Les autories col·lectives amb presència d'autores i autores són molt minses, però destaca que gairebé en totes elles la primera signatura és d'un home. Cal fer èmfasi que el percentatge d'homes i dones dels articles col·lectius és relativament paritari amb el 56% i el 44% respectivament i, per tant, no es podria justificar aquest fet per raó d'una majoria molt extensa autors. Amb tot, s'evidencia de nou la tendència a posar l'autoria masculina com a autoria inicial.

4.5 Organismes directors del sistema arxivístic català

Els organismes directors del sistema arxivístic són els màxims representants del sector. En aquest apartat, s'han escollit tres organismes del context català que efectuen tasques variades en relació amb el món arxivístic; la Subdirecció General d'Arxius, el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental –CNAGD– i finalment la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria Documental –CNAATD–.

Les dades recollides en aquestes seccions han estat extretes de diversos documents generats des d'aquests sectors –memòries i actes– i de les regulacions legislatives d'aquests col·lectius.

4.5.1 La Subdirecció General d'Arxius

La Subdirecció General d'Arxius és un organisme formulat l'any 2004 pel Decret 201/2004. Aquesta regulació –en l'article 2– situà a la subdirecció com un òrgan de la Direcció General de Patrimoni Cultural i atorgà a aquesta nova entitat funcions de control, coordinació, seguiment i supervisió. L'any 2011 amb el Decret 304/2011 es dugué a terme una segona reestructuració on s'aglutinà l'àmbit dels arxius i els museus fet que va comportar la desaparició del càrrec de la Subdirecció General d'Arxius entre el 2011 i el 2021. Actualment, és vigent el Decret 110/2022, la darrera regulació que ha efectuat modificacions en l'organigrama del Departament. Aquesta norma –en l'article 47– recuperarà la Subdirecció d'Arxius com a organisme amb entitat pròpia.

INDICADOR 18. Presidència i/o cap dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la presidència/cap dins la Subdirecció General d'Arxius. L'elecció d'aquest càrrec s'efectua mitjançant un procediment públic i el nom de la persona elegida es publica al Portal de Transparència de la Generalitat de Catalunya.
------------------	--

Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	DOGC

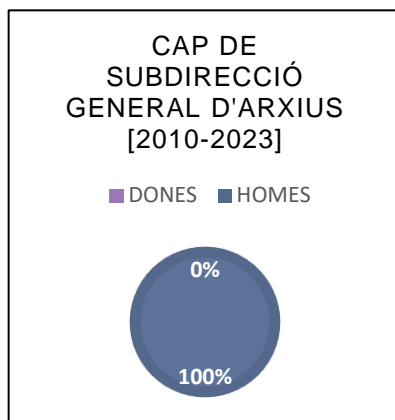

Figura 53. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la presidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

En els dos anys –encabits en la cronologia de l'informe– on la figura de la subdirecció ha estat present, el càrrec ha estat encapçalat per un home. Actualment, la persona recentment anomenada ha estat Joaquim Borràs.

4.5.2 El Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental

Organisme col·legiat definit per la Llei 10/2001 com un ens de caràcter consultiu de la Generalitat en afers relacionats amb els arxius i la gestió documental. Segons la Llei, pertoca a aquest òrgan les tasques d'emissió d'informes referents a projectes i programes en matèria d'arxius, l'adequació i incorporació d'un centre al Sistema d'Arxius de Catalunya - SAC-, així com, les tasques relacionades amb la valoració del Patrimoni Documental Català. En l'actualitat, el CNAGD està conformat per 28 membres amb els càrrecs de; Presidència, Vicepresidència, Vicepresidència segona, 24 vocalies i un secretaria.

Les dades d'aquesta secció han estat extretes de les actes del Consell Nacional. L'ens s'ha reunit periòdicament encara que de manera irregular i, per tant, les actes consultades han estat: 2010, 2013, 2015, 2016, 2018 i 2023. Malgrat aquests buits documentals, aplicant la normativa de renovació de càrrecs estipulada pel Decret 52/2006 i basant-nos en el fet que els canvis es produeixen amb la celebració de plenaris, podem comptabilitzar xifres no reflectides a la pàgina web. Això no obstant, cal remarcar que un canvi o substitució de membres fora dels plenaris, no quedaria recollit en aquest informe.

INDICADOR 18. Presidència i/o cap dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la presidència dins el Consell Nacional. La

	presidència del Consell, segons recull el Decret 52/2016 en l'article 1, és ocupada pel conseller o la consellera de Cultura.
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	Actes de les reunions de la Comissió

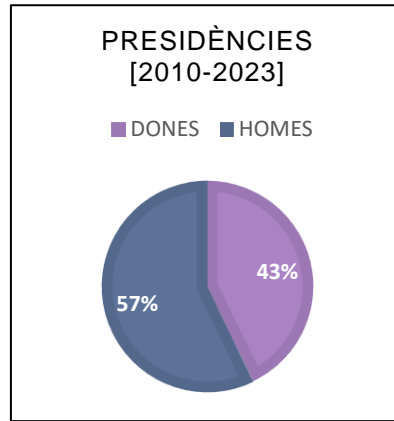

Figura 54. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la presidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

El gràfic ens presenta unes dades interessants, tot i que aquest càrrec, és elegit des de l'esfera política, s'observa una evolució. Mentre que durant els primers anys analitzats –del 2010 al 2017– el càrrec de la conselleria de Cultura estigué monopolitzat per homes, a partir de l'any 2018, la situació es reverteix i en els successius governs, la conselleria queda en mans de dones. Aquesta evolució també és causada per un augment de la presència de les dones dins l'àmbit polític i sobretot del nomenament d'aquestes en càrrecs. En consultar informació envers els governs catalans d'aquesta cronologia; 2010-2012, 2012-2016 i 2016-2017 és visible un augment gradual de la representativitat.

INDICADOR 19. Vicepresidència i vicepresidència segona dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la vicepresidència i vicepresidència segona dins el Consell Nacional. El càrrec és ostentat per la persona al capdavant de la Direcció General de Patrimoni Cultural. Altrament, la figura de la vicepresidència segona és una figura creada l'any 2006 amb l'aprovació del Decret 52/2006. En aquesta regulació s'estipula que el càrrec és ocupat per la persona encarregada de la Subdirecció General d'Arxius
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	Actes de les reunions de la Comissió

ANYS	VICEPRESIDÈNCIA		VICEPRESIDÈNCIA SEGONA	
	DONA	HOME	DONA	HOME
2023	1	0	0	1
2022	1	0	-	-
2021	1	0	-	-
2020	1	0	-	-
2019	1	0	-	-
2018	1	0	-	-
2017	0	1	-	-
2016	0	1	-	-
2015	0	1	-	-
2014	0	1	-	-
2013	0	1	-	-
2012	0	1	0	1
2011	0	1	0	1
2010	0	1	0	1
TOTAL	6	8	0	4

Taula 34. Distribució per sexe dels membres del Consell durant els darrers catorze mandats. (Font: Elaboració pròpia)

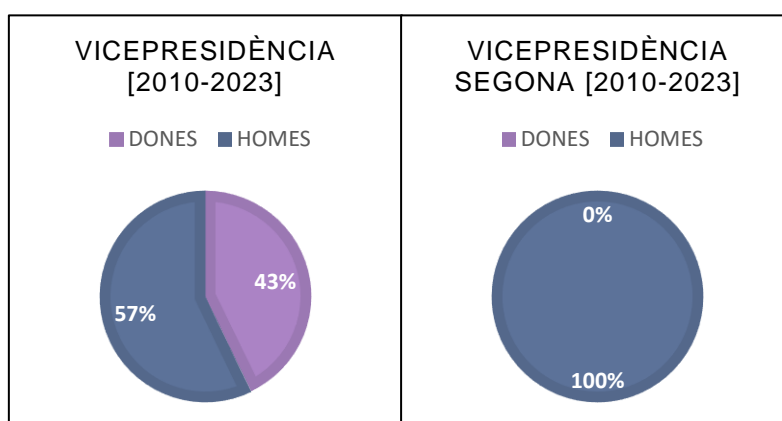

Figura 55. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la vicepresidència i gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la vicepresidència segona. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Malgrat presentar aquests dos càrrecs unificats en una única secció d'anàlisi, cal fer una lectura individualitzada de cada posició. La vicepresidència presenta les mateixes dades i percentatges que el gràfic de presidències de la CNAGD, pel vincle de la posició amb l'esfera política. L'any 2018 s'estableix com el moment de trencament del monopoli d'homes a càrrec de la vicepresidència amb l'inici de les dones com a vicepresidentes del Consell.

Altrament, el càrrec de vicepresidència segona compta amb una particularitat. Durant diversos anys no consta a les reunions la presència d'aquest càrrec, la raó és que aquest hauria d'estar precedit per una figura inexistent en aquests anys, la subdirecció general

d'arxius. Això no obstant, les dades disponibles apunten l'ocupació d'aquest càrrec per part d'homes.

INDICADOR 21. Membres dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat membres del Consell. Són membres del Consell la suma dels càrrecs de: Presidència, Vicepresidència, Vicepresidència segona, vocalies i secretaria. El gruix dels membres prové dels càrrecs de vocalies, uns càrrecs elegits per la persona a càrrec de la presidència de la CNAGD. En aquest cas, com es recull a l'article 2.2 del Decret 53/2006, des de presidència es proposen un conjunt d'entitats socials del territori que han de nomenar un representant per formar part del Consell. Tanmateix, existeix una casuística diferent – recollida a l'article 2.1– per esdevenir membre, aquest és el cas de les persones amb caràcter nat.
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Actes de les reunions de la Comissió

ANYS	TOTAL MEMBRES	VACANTS	DONES	HOMES
2023	28	2	12	14
2022	23	-	9	14
2021	23	-	9	14
2020	23	-	9	14
2019	23	-	9	14
2018	23	-	9	14
2017	25	-	5	20
2016	25	-	5	20
2015	26	-	4	22
2014	26	-	4	22
2013	26	-	4	22
2012	28	-	4	24
2011	28	-	4	24
2010	28	-	4	24
TOTAL	355	2	91	262

Taula 35. Distribució per sexe dels membres del Consell durant els darrers catorze mandat. (Font: Elaboració pròpia)

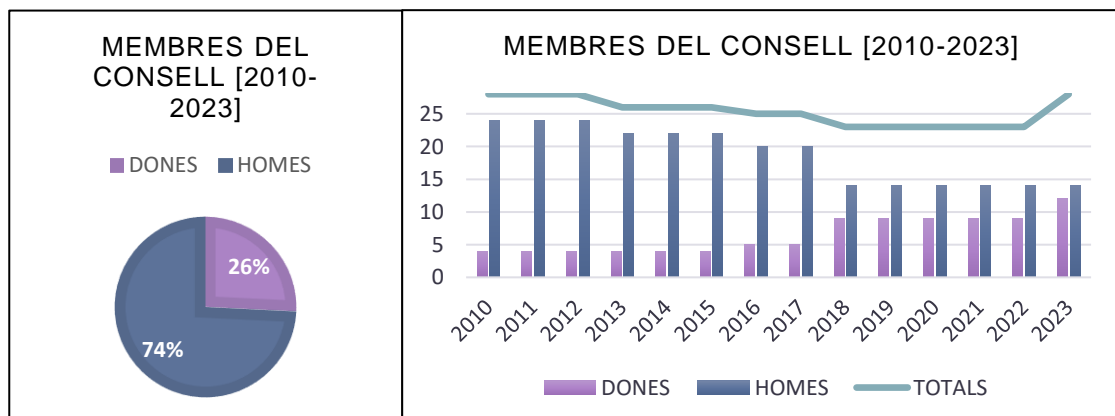

Figura 56. Gràfic percentual del total de membres per sexe del Consell i gràfic de barres de l'evolució dels membres del Consell distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Els gràfics evidencien com d'ençà del 2010 els homes han comptat amb una representació majoritària any rere any. Tot i que el marge de diferència entre sexes comença a reduir-se l'any 2018, amb anterioritat el biaix havia estat molt més ampli. Actualment, el marge de representació ha estat més equitatiu amb un 42,85% de dones i un 50% d'homes –tenint en compte que el percentatge restant per cobrir pertany a les vacants no cobertes–. Retornant a les reflexions vinculades a l'esfera política, l'any 2018 és l'any on les dones comencen a ocupar amb més notorietat càrrecs en el govern i potser aquest canvi, conjuntament amb la consciència de paritat i igualtat, va poder influir a l'hora de seleccionar les persones membres del Consell.

INDICADOR 20. Persones expertes dels organismes rectors del sistema arxivístic	
Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes – aliens a l'estructura del Consell- que han estat considerats persones expertes dins el Consell. Aquesta figura recollida dins el Decret 52/2006 fa referència als professionals que assessoren per la seva trajectòria i experiència en un afer concret. D'acord amb aquesta mateixa regulació en l'article 1.2, s'esmenta que depèn de la presidència l'elecció i assistència d'aquestes figures en els plenis
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Actes de les reunions de la Comissió

ANYS	DONES EXPERTES	HOMES EXPERTS
2023	0	1
2022	-	-
2021	-	-
2020	-	-
2019	-	-
2018	0	3
2017	-	-
2016	0	2
2015	0	2
2014	-	-
2013	0	3
2012	-	-
2011	-	-
2010	-	-
TOTAL	0	11

Taula 37. Distribució per sexe de les persones expertes del Consell durant els darrers set mandats. (Font: Elaboració pròpia)

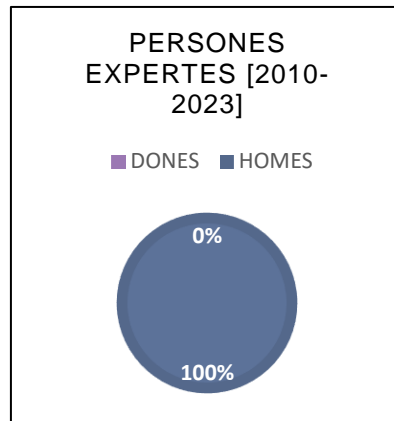

Figura 57. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han tingut la consideració de persones expertes. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les persones assistents als plenaris amb aquesta categorització queden recollides a les actes d'assistència de les convocatòries de Ple. Les diverses crides i convits a l'assistència de professionals de l'àmbit arxivístic han tingut una cosa en comú, tots els assistents han estat homes. Malgrat que només podem observar dades relacionades a convocatòries explícites, els resultats són els mateixos en tots els casos. Tot i que en una mateixa convocatòria han arribat a assistir fins a tres persones amb aquesta categoria, cap d'elles ha estat una dona. En aquest sentit, es podria acabar fent la lectura de l'assimilació que es fa entre expertesa i homes.

4.5.3 La Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental

Organisme creat l'any 1993 amb el Decret 117/1990 i modificat un any més tard amb el Decret 128/1994 que sorgí amb la voluntat de complir amb la Llei 6/1985 d'arxius. Aquesta llei mencionava la necessitat d'eliminar documentació un cop assolit el període de vigència. En l'actualitat, la CNAATD està regulada pel Decret 13/2009, i aquesta es defineix com un organisme col·legiat tècnic⁸⁸

INDICADOR 18. Presidència i/o cap dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la presidència dins la Comissió. Segons s'estableix a l'article 13 del Decret 13/2008 la presidència de l'organisme correspon a la persona que ostenti la Direcció General competent en matèria d'arxius
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	Memòries anuals

⁸⁸ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura 'Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental' *Generalitat de Catalunya*, s.d. Disponible a: <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/arxius-i-gestio-documental/cnaatd/index.html>

ANYS ⁸⁹	DONES	HOMES
2022	1	0
2021	1	0
2020	1	1
2019	1	1
2018	1	1
2017	0	1
2016	0	1
2015	0	1
2014	0	1
2013	0	1
2012	0	1
2011	0	1
2010	0	1
TOTAL	5	11

Taula 36. Distribució per sexe de les presidència de la Comissió durant els darrers dotze mandats. (Font: Elaboració pròpia)

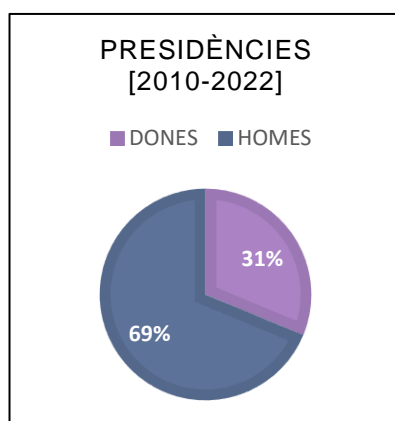

Figura 58. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la presidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Les dades d'aquesta secció tenen una particularitat i és la coexistència durant un període de tres anys de dues personalitats al capdavant de la presidència substitució. En aquest cas, s'ha comptabilitzat –ja que s'ha donat la casuística que foren un home i una dona– doblement aquests càrrecs per reflectir la realitat d'aquest trienni.

A través de la taula i del gràfic podem observar un fenomen similar al del Consell Nacional, i és que, per primera vegada l'any 2018 hi ha una presidenta. Com el càrrec de presidència va associat a l'àmbit polític, les reflexions sobre aquest càrrec anirien en sintonia amb l'anàlisi efectuada en les seccions anteriors. L'augment de la presència de dones a l'esfera política i sobretot en la designació de conselleries i altres alt càrrecs, afavoreix la presència de dones en la presidència d'aquests organismes vinculats al sector cultural.

⁸⁹ Del 2018 al 2020 el càrrec està ocupat en substitució després del nomenament. S'ha comptabilitzat el sexe d'ambdues persones ocupants del càrrec.

INDICADOR 19. Vicepresidència i vicepresidència segona dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han ocupat respectivament el càrrec de la vicepresidència dins la Comissió. El Decret 13/2008 especifica que la vicepresidència de la Comissió és ocupada per el cap de la subdirecció general competent en matèria d'arxius. En el recompte d'aquesta dada destaca la posició de vacant.
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquest càrrec per raó de sexe i observar les tendències
Fonts d'informació	Memòries anuals

ANYS	DONES	HOMES
2011 al 2022	-	-
2010	0	1
TOTAL	0	1

Taula 37. Distribució per sexe de les vicepresidència de la Comissió durant els darrers dotze mandats. (Font: Elaboració pròpia)

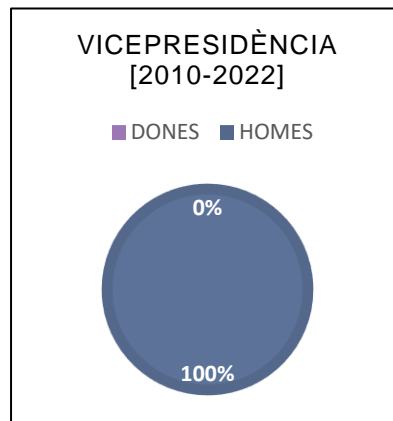

Figura 59. Gràfic circular amb la proporció percentual de dones/homes que han ocupat la vicepresidència. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

La taula representa l'evolució del càrrec de màxima representació en matèria d'arxius. Ja s'ha referenciat amb anterioritat que diversos decrets van reestructurar el Departament de Cultura. Aquests en nombroses ocasions han derivat en la desaparició de la figura de cap de subdirecció d'arxius. El lligam d'aquest càrrec –suprimit per un període extens– amb la Vicepresidència de la CNAATD ha comportat la vacant d'aquesta posició durant més de deu anys. El gràfic d'aquest apartat no és representatiu, ja que només mostra dades de l'any 2010. Tanmateix, l'única vicepresidència de la Comissió ha estat assumida per un home i amb la recent recuperació del càrrec aquesta posició novament serà encapçalada per un vicepresident.

INDICADOR 21. Membres dels organismes rectors del sistema arxivístic

Definició	Comptabilització del nombre de dones i homes que han estat membres de la Comissió. Són membres de la Comissió totes aquelles persones que formen part de la CNAATD. Com esmenta l'article 13 dels Decret 13/2008, aquests càrrecs són nomenats per la persona a càrrec de la Conselleria de Cultura o per la persona al capdavant de la Direcció General de Patrimoni Cultural
Objectiu	Obtenir dades envers el repartiment d'aquests càrrecs per raó de sexe i observar tendències
Fonts d'informació	Memòries anuals

ANYS ⁹⁰	TOTAL MEMBRES	PLACES VACANTS	DONES	HOMES
2022	23	1	12	10
2021	21	2	11	8
2020	23	1	11	11
2019	23	1	11	11
2018	25	1	12	12
2017	23	1	12	10
2016	21	1	11	9
2015	24	1	11	12
2014	21	1	8	12
2013	25	1	9	15
2012	22	1	7	14
2011	22	2	7	13
2010	18	0	5	13
TOTAL	291	14	127	150

Taula 38. Distribució per sexe dels membres de la Comissió durant els darrers dotze mandats. (Font: Elaboració pròpia)

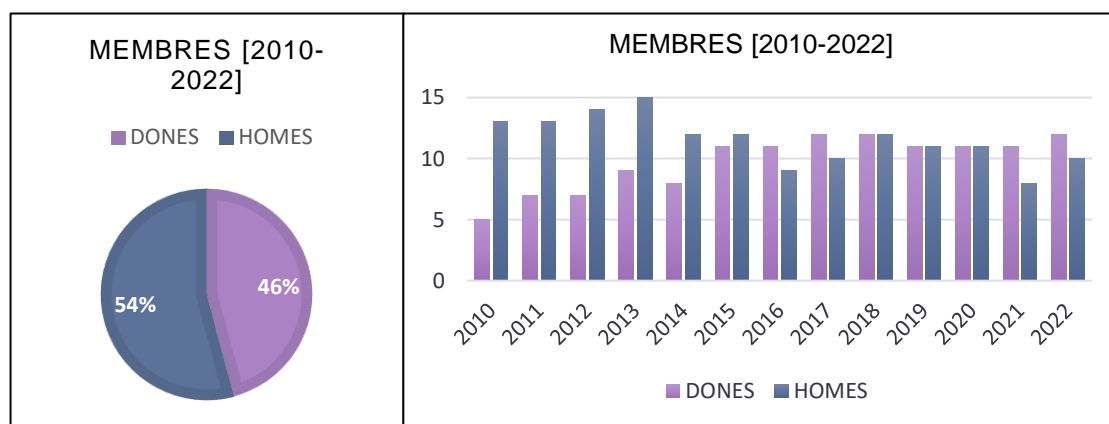

Figura 60. Gràfic percentual del total de membres per sexe de la Comissió i gràfic de barres de l'evolució dels membres de la Comissió distribuïts per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Descripció i anàlisi

Aquesta secció compta amb una casuística que afecta a la comptabilització de les dades; el canvi de membres durant l'any a través de substitucions. En els casos on taula presenta un

⁹⁰ Tots els anys comptabilitzats exceptuant el 2010 i el 2016 hi ha substitucions en els càrrecs, i per tant s'ha comptabilitzat més d'una persona en l'exercici del càrrec.

asterisc són anys on hi ha hagut simultàniament dues persones ocupant un mateix càrrec. D'aquesta manera, el recompte engloba tant la persona substituïda, com aquella qui ostentava el càrrec inicialment

Les gràfiques presenten unes xifres força paritàries per raó de sexe en la distribució de membres. És evident com en els primers anys, sobretot entre el 2010 i el 2013, hi ha una desproporció visible entre homes i dones. Per exemple, durant l'any 2010 la representació compta amb uns percentatges del 72,22% d'homes i un 27,78% de dones. Tanmateix, a partir de l'any 2015 les xifres s'apropen i els nomenaments són molt més paritaris. Durant quatre anys la presència de dones és superior a la dels homes. Així i tot, l'any amb més dones al consell, la diferència respecte dels homes no és molt ample, el 2016 tenen un 2,38% més de representació i el 2022 un 2,27%.

4.6 Els arxius públics catalans

En aquest apartat s'han plantejat un conjunt de qüestions per conèixer la realitat dels arxius públics catalans entorn la perspectiva de gènere i la presència de dones en quatre àmbits diferents; Plans d'igualtat i infraestructures, custòdia de fons i tractament arxivístic, accions del centre i tasques internes, i finalment, activitats formatives i de divulgació.

II-lustració 3. Fases de la part pràctica. (Font: Elaboració pròpia)

Per aprofundir en el coneixement d'aquestes quatre àrees, es van formular un breu qüestionari que cercava conèixer la situació de diversos centres amb relació a alguns ítems. En general, els arxius compten amb pocs recursos i temps per a efectuar tasques addicionals, per aquesta raó es van plantejar qüestions tancades amb respostes duals de Sí/No. Amb un qüestionari acotat es cercava una major participació de conjunt de centres.

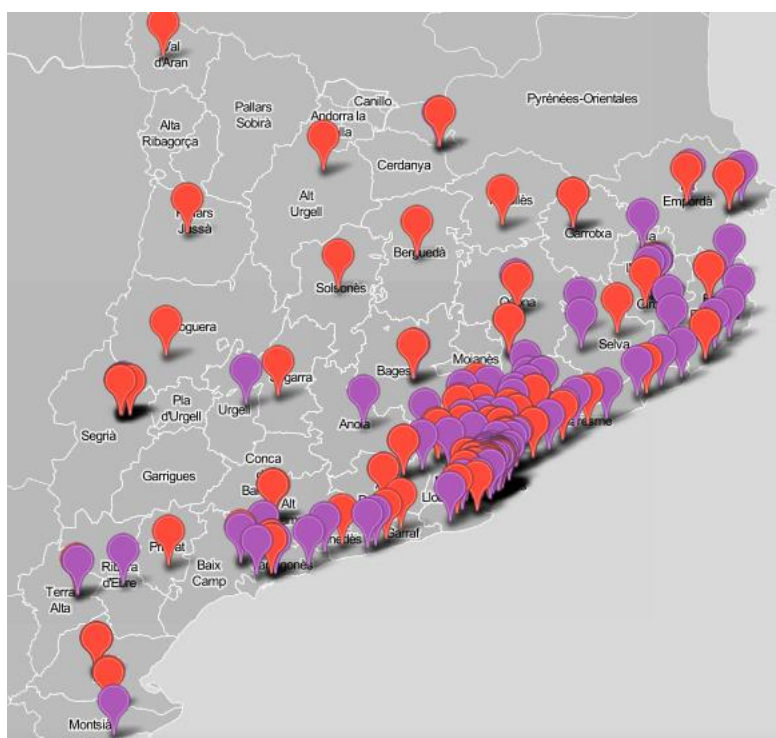
Un cop plantejades les preguntes, es va realitzar una prova pilot per advertir les possibles mancances que podia contenir el formulari. Aquesta prova inicial va ser enviada a tres centres; dos arxius administratius i un arxiu històric. Les responsables dels arxius van proporcionar aspectes de millora perquè la recollida de dades fos més inclusiva i tots els

centres poguessin sentir-se identificats. Des dels centres es va proposar una ampliació d'algunes preguntes –a través de la incorporació d'una tercera resposta tancada–, la introducció d'un llistat tancat en una de les qüestions i la incorporació d'espais de redacció lliure en algunes preguntes.

Amb les modificacions efectuades a la primera versió del qüestionari, es va establir una versió definitiva i es va encetar la fase d'enviament massiu al conjunt d'arxius públics catalans.

GLOBAL DE RESPOSTES AL QÜESTIONARI	
Participació	187 centres (1=56) ⁹¹
Enquestes enviades	268 centres (En total s'engloba a 324 centres)
Enquestes contestades	131 respostes (unificació de la resposta del global de la xarxa d'arxius judicials)
Percentatge de respostes obtingudes	48,88% global (amb la unificació de la resposta del global de la xarxa d'arxius judicials) 69,77% (sense la unificació de la resposta del global de la xarxa d'arxius judicials)

Enviaments per titularitat	
136	Generalitat de Catalunya
166	Administració local
22	Corporacions i entitats oficials

Il·lustració 4. Geolocalització individualitzada dels centres que han respost l'enquesta. (Font: Elaboració pròpia)

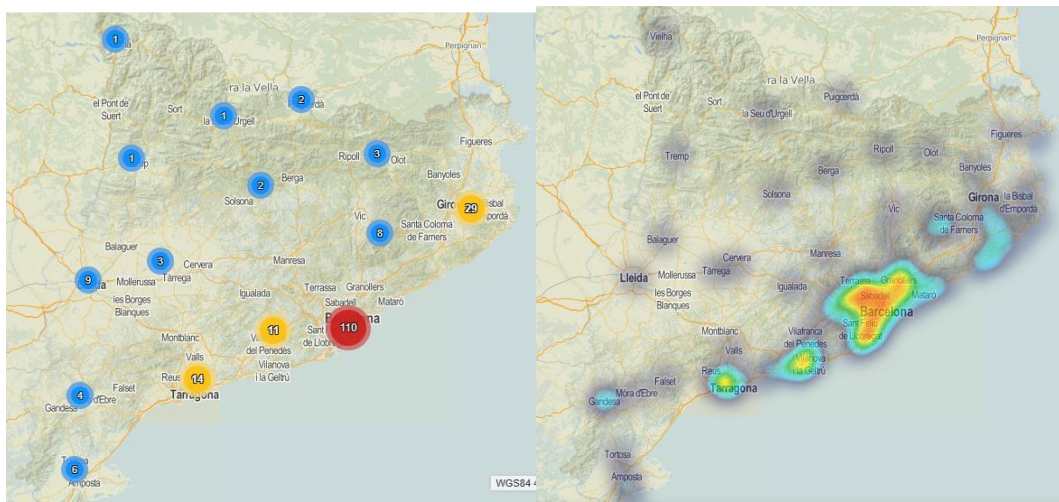
⁹¹ Una de les respostes engloba un total de 56 centres. En contactar amb la Cap del Servei d'Arxius, Biblioteques i Efectes Judicial, Bibiana Palomar, es va plantejar que les respostes del global d'arxius judicials serien les mateixes i es va optar per emprar una resposta com a resposta del total de centres.

Observant el mapa podem advertir les localitzacions dels centres⁹² que han efectuat el qüestionari. En aquest sentit, la ciutat de Barcelona i la seva àrea metropolitana aglutinen en conjunt el 60,43% del total de respostes rebudes. Tanmateix, dins del territori de la província de Barcelona, hi ha un segon gran nucli de respostes ubicat entre les comarques de l'Alt Penedès i el Garraf i també al Vallès tant Oriental com Occidental.

La província de Girona presenta un nucli important de respostes a la seva capital, aglutinant el 15,93% de les respostes. Aquesta província també compta amb altres nuclis, tot i que amb menys presència. Altrament, la província de Tarragona, presenta el gruix de respostes a la capital amb un total de 14 respostes, una xifra que traduïda en percentatge suposaria el 7,69% del total dels qüestionaris rebuts. Com succeeix en el territori gironí, la província de Tarragona compta amb altres dos nuclis minoritaris de respostes situats fora de la capital

En darrer terme, la província amb menys respostes ha estat la província de Lleida, on novament la seva capital encapçala el gruix de les respostes amb un 4,94% respecte del total. Com ha passat a altres províncies, Lleida també ha tingut altres petits nuclis de respostes localitzats a fora de la capital, però destaquen per ser molt minoritaris.

Aquesta repartició de les respostes al territori, va en consonància a la ubicació dels centres d'arxius dins el territori català. Mentre que la capital catalana compta amb una gran concentració d'arxius –administració de la Generalitat de Catalunya, arxius centrals administratius de l'àmbit local i altres arxius institucionals–, la resta del territori no té aquest volum. Alhora, els nuclis que conformen l'àrea metropolitana, amb una població superior a altres nuclis ubicats en altra geografia del territori català, compten també amb molts centres.

Il·lustració 5. Visualització de les concentracions dels centres que han respost l'enquesta. (Font: Elaboració pròpia)

⁹² El mapa mostra en color vermell els centres pertanyents a la xarxa d'arxius judicials i en color lila la resta de centres.

En conclusió el centralisme de l'administració i la seva focalització a l'àrea metropolitana de Barcelona explica que els mapes de visualització de les respostes presentin aquests resultats tan concentrats.

Un altre element a destacar, més enllà de la territorialitat dels arxius, és la titularitat d'aquests centres. En desglossar per titularitat el global de respostes obtingudes podem observar els següents resultats.

TITULARITAT DELS CENTRES	
32 + 56* = 64,70%	Generalitat de Catalunya
87=52,41%	Administració local
12= 54,54%	Corporacions i entitats oficials

En tots els casos les respostes rebudes des dels centres –independent de la titularitat– superen el 50% del total de cada categoria.

Anàlisi de les preguntes i dels resultats

PLANS D'IGUALTAT I INFRAESTRUCTURES

PREGUNTA 1

Formulació	L'arxiu compta amb un Pla d'Igualtat? → Si heu respost no, l'arxiu ha previst confeccionar un Pla d'Igualtat a curt o mig termini?
Objectiu	Els Plans d'Igualtat s'estableixen com un conjunt de mesures desenvolupades en una cronologia acotada amb la voluntat de revertir situacions de desigualtat en diversos contextos. Aquesta qüestió cerca conèixer si des dels arxius s'ha realitzat un pla específic en aquesta matèria.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

La figura 61 mostra com majoritàriament –amb un percentatge del 91,60%– els centres no comptem amb un Pla d'Igualtat propi. En xifres absolutes, només onze centres manifesten disposar d'un pla d'aquestes característiques.

La figura 62 mostra els resultats de la segona part de la qüestió. Les respostes obtingudes

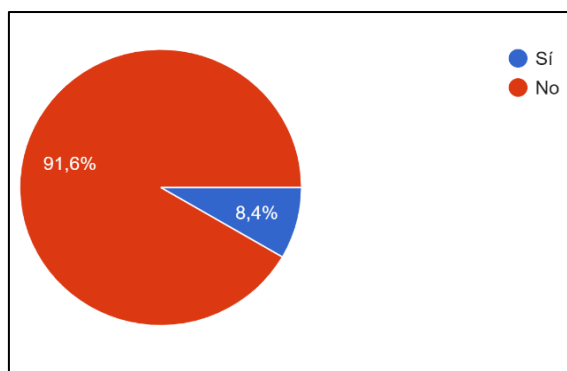

Figura 61. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 1. (Font: Elaboració pròpia)

segueixen les tendències de la primera qüestió amb un breu canvi de percentatges. La majoria dels enquestats declara no tenir previst la implantació d'un pla d'igualtat a curt o mig termini. Contràriament, un 11%, declara tenir una previsió d'implantació.

L'enllaç entre aquestes qüestions és interessant per observar com, tot i que són una minoria els centres que declaren tenir un Pla d'Igualtat propi, en uns anys els percentatges s'elevarien. En conjugar les xifres de les dues respostes, observem una tendència de creixement lleugera.

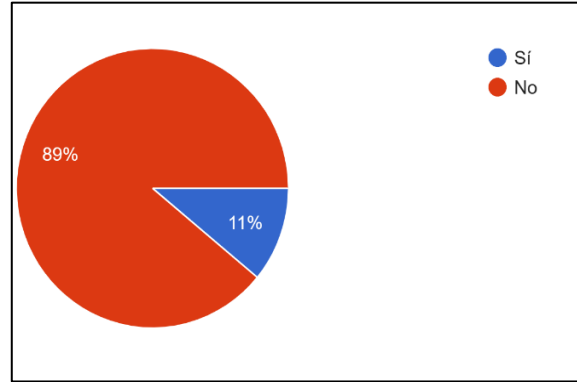

Figura 62. Gràfic percentual amb les respostes de la segona part de la pregunta 1. (Font: Elaboració pròpia)

PREGUNTA 2

Formulació	La institució on s'ubica el centre disposa d'un Pla d'Igualtat? [Exemple: Ajuntament/ Departament/ Diputació]
Objectiu	Els Plans d'Igualtat s'estableixen com un conjunt de mesures desenvolupades en una cronologia acotada amb la voluntat de revertir situacions de desigualtat en diversos contextos. Aquesta qüestió cerca conèixer si les institucions de les quals depenen els arxius contempnen aquests plans com una mesura i si l'arxiu està inclòs en aquest global.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

Aquesta tercera qüestió, independent i alhora enllaçada amb l'apartat anterior, presenta unes xifres totalment contràries a les recollides fins al moment. Si la majoria dels centres declarava no comptar amb un pla d'igualtat propi i només una minoria pronosticava la creació d'aquest, en preguntar sobre la presència dins les institucions les respostes són majoritàriament afirmatives. Prop del 90% dels centres enquestats declara que la institució o centre on s'ubica l'arxiu sí que té un Pla d'Igualtat.

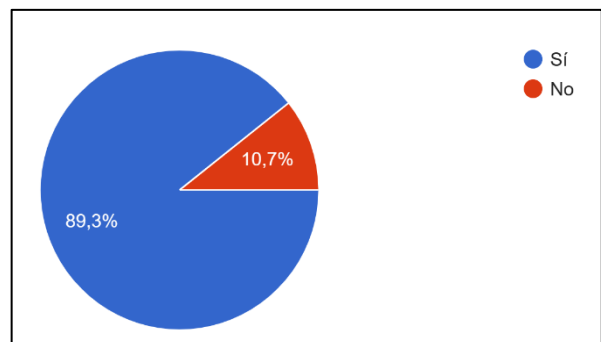

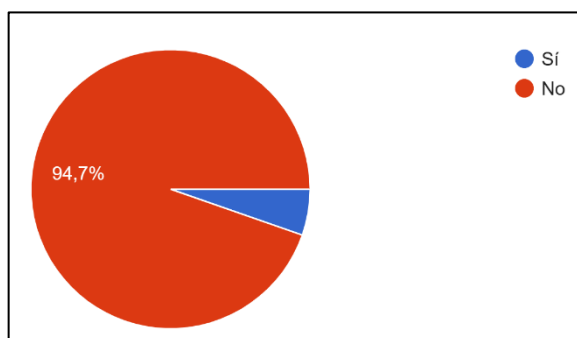
Figura 63. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 2. (Font: Elaboració pròpia)

PREGUNTA 3

Formulació	Destineu una part del pressupost de l'arxiu al desenvolupament del Pla d'Igualtat?
Objectiu	La vinculació de recursos econòmics a una sèrie de mesures com serien els plans d'Igualtat, són una eina per afavorir el desenvolupament d'aquest amb garanties. Tot sovint aquestes mesures no porten associada una quantia econòmica, fet que pot reduir les intervencions a efectuar.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

Aquesta gràfica serveix per tancar les respostes relacionades amb l'àmbit dels Plans d'Igualtat. Les xifres constaten com una majoria dels centres enquestats, amb un percentatge de 94,70%, declara no destinar diners al desenvolupament del Pla d'Igualtat.

Només un 5,30% dels centres –un total de set arxius– confirma invertir econòmicament en mesures del Pla.

Figura 64. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 3. (Font: Elaboració pròpia)

PREGUNTA 4

Formulació	S'ha plantejat realitzar una revisió de les infraestructures des de la perspectiva de gènere? [Exemple: Espai de cures/ Lavabos]
Objectiu	Altra dels sectors d'actuació en matèria de perspectiva de gènere són les infraestructures i els espais. Per això, conèixer si els centres d'arxiu han repensat aquests àmbits arquitectònicament és important per conèixer una altra via d'aplicació de la perspectiva de gènere
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

El gràfic presenta com majoritàriament els centres no han reflexionat sobre l'àmbit arquitectònic i la possible aplicació de la perspectiva de gènere en aquest sector. Segons l'enquesta, el 82,40% dels centres, ha declarat no haver plantejat una revisió de

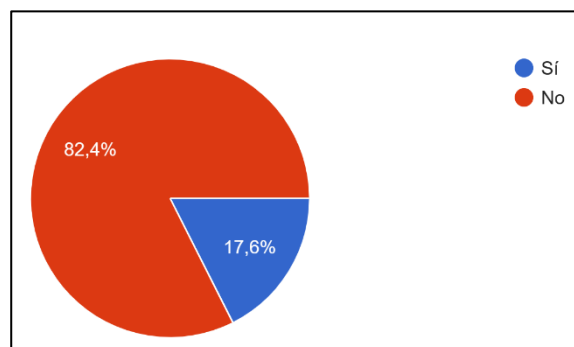

Figura 65. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 4. (Font: Elaboració pròpia)

certs espais de l'arxiu. Al contrari, el 17, 6% de les respostes –que correspondrien a vint-i-tres centres– esmenten que sí que s'han plantejat canvis estructurals a l'edifici on s'ubica l'arxiu.

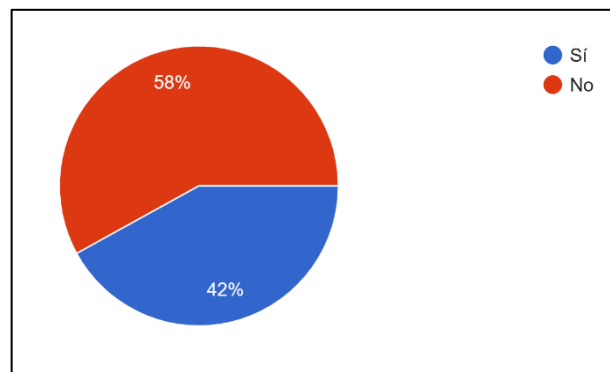
CUSTÒDIA DE FONTS I TRACTAMENT ARXIVÍSTIC

PREGUNTA 5

Formulació	Custodieu fons privats de dones? → Si heu respost afirmativament, quants?
Objectiu	Nombroses investigacions apunten al biaix vigent als arxius amb relació als fons privats. Un biaix fruit del sistema patriarcal vigent i de la manca d'aplicació de perspectiva de gènere en les polítiques d'adquisició dels centres. Aquesta combinació en nombroses ocasions ha derivat en una infrarepresentació del col·lectiu de dones, ja que amb freqüència els centres custodien més fons privats d'homes, que no pas de dones. Amb aquesta qüestió se cerca conèixer la xifra que aquesta representen, ja que pot ser una dada interessant a l'hora de comparar el percentatge que suposen els fons privats de dones, enfront dels fons privats d'homes.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

La primera gràfica mostra com només el 42% dels centres custodia fons privats de dones. És necessari puntualitzar aquesta xifra, ja que molts dels arxius enquestats per raó de les activitats desenvolupades –com seria el cas dels arxius centrals administratius de la Generalitat–, no

custodien fons privats de cap mena. Per tant, s'entén que les respostes tenen

Figura 66. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 5. (Font: Elaboració pròpia)

matisos. Amb tot, hi ha un el conjunt de centres que sí que custodien fons privats de dones, més concretament cinquanta-cinc.

La segona pregunta d'aquesta secció vinculada al nombre de fons custodiats en aquesta matèria presenta diversitat en les respostes. Aquesta qüestió no presenta gràfic perquè les respostes han estat entrades en caràcters alfanumèrics i no s'ha traduït en xifres percentuals. Analitzant les respostes obtingudes trobem diversos escenaris. Dotze centres han respost que compten amb un fons privat de dona. D'aquest primer grup, alguns arxius han especificat que aquesta documentació són subfons, i en algun cas fins i tot col·leccions. Un total de vint-i-set centres han mencionat que tenen entre dos i cinc fons de dones. Quatre

arxius situen la xifra entre sis i nou fons i cinc centres responen amb més d'una desena. Altrament, dos centres compten amb unes xifres per sobre de la vintena i fins a la quarantena com seria el cas de l'Arxiu Municipal de Lloret de Mar. Finalment, el nombre més elevat de fons es troba al voltant de la setantena com seria el cas de l'Arxiu Nacional.

Són unes xifres interessants d'observar per veure el rang de fons custodiats, però que necessitarien matisos per manca d'informació contextual. Seria interessant conèixer el sumatori de fons privats per poder advertir el percentatge que representen els fons de dones en cadascun dels centres. De fet, una de les respostes obtingudes a aquesta qüestió va anar en aquesta línia on es va detallar que del global dels fons de l'arxiu el 20% eren de dones.

PREGUNTA 6	
Formulació	Custodieu fons del moviment feminista i/o del moviment LGBTI? → Si heu respost afirmativament, quants?
Objectiu	Es reconegut com molt sovint els fons relatius al moviment feminista i al moviment LGBTI són fons custodiats fora de l'esfera dels arxius institucionals per no trobar cabuda en aquests. La història i l'evolució de tots dos moviments forma part de la història del territori per la seva lluita en matèria de drets humans. A través del coneixement de la custòdia d'aquests podem apuntar aspectes com la cerca activa i treball per l'ingrés d'aquests fons, l'establiment de contacte amb els centres que els custodien creant xarxa i com el centre és percebut per les dipositants com un espai segur per la preservació de la seva memòria. Alhora, conèixer la xifra que aquests representen, pot ser una dada interessant per comparar el percentatge que suposen enfront de la resta de fons.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

Els gràfics mostren com els arxius públics no custodien el testimoni i història del moviment feminista i del moviment LGTBI+. Les respostes presenten com el 90,1% dels centres, de totes les titularitats i de naturalesa distinta – administratius i històrics– no compten amb documentació d'aquesta tipologia. Només el 9,90% dels arxius, un percentatge conformat per tretze centres, declara tenir entre els seus fons la memòria d'aquests moviments.

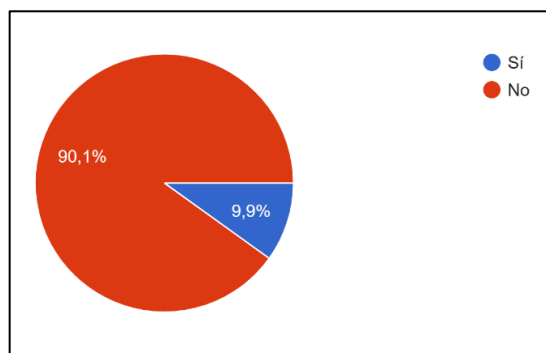

Figura 67. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 6. (Font: Elaboració pròpia)

Novament, la segona pregunta d'aquesta secció vinculada al nombre de fons custodiats en aquesta matèria presenta diversitat en les respostes. Aquesta qüestió no presenta gràfic perquè les respostes han estat entrades en caràcters alfanumèrics i no s'ha traduït en xifres percentuals. En aquest sentit, constatem com majoritàriament els centres compten amb un únic fons d'un d'aquests dos moviments. En aquesta conjuntura, un dels centres especifica que tot i tenir un únic fons, hi ha documents solts relatius a aquests dos moviments a col·leccions. La resta de respostes presenten unes xifres que es mouen entre els dos i cinc fons.

PREGUNTA 7

Formulació	Compteu amb fons d'institucions o associacions que aporten coneixement per l'estudi de la història de les dones? [Exemple: Escola de la Dona, Casa de la Caritat, Associació de dones de Sant Boi de Llobregat] → Si heu respost afirmativament, quants?
Objectiu	La història de les dones i del col·lectiu LGBTI es troba també fora dels fons privats i els fons d'associacions centrades en aquests àmbits. Amb aquesta qüestió se cerca que des de l'arxiu es reflexioni envers els fons custodiats que poden contenir aquesta tipologia d'informació, així com conèixer altres fons que complementin aquestes històries. Alhora, conèixer la xifra que aquests representen, pot ser una dada interessant per comparar el percentatge que suposen enfront de la resta de fons.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

El gràfic circular presenta com al voltant d'un 75% dels centres no custodien fons d'institucions o associacions relacionades directament amb les dones o altres entitats.

La segona pregunta d'aquesta secció vinculada al nombre de fons custodiats en aquesta matèria presenta diversitat en les respostes. Aquesta qüestió no presenta gràfic perquè les respostes han estat entrades en caràcters alfanumèrics i no

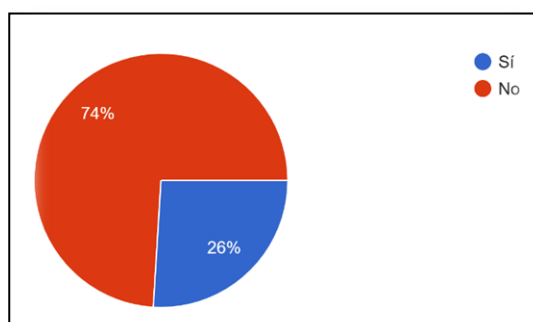

Figura 68. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 7. (Font: Elaboració pròpia)

s'ha traduït en xifres percentuals. Una xifra elevada dels centres que han respost afirmativament a la primera qüestió menciona que tenen un fons d'aquestes característiques. Al contrari, altra part de les respostes presenten unes xifres entre els dos i els set fons. Més enllà de les respostes numèriques, alguns centres han efectuat especificacions on han argumentat tot i no conformar fons propi, la documentació d'aquestes característiques la tenen integrada a altres fons. Altrament, alguns arxius han remarcat que

tot i no comptar amb la documentació sí que tenen relació amb entitats d'aquestes característiques. Finalment, hi ha dues respostes que argumenten que qualsevol dels fons custodiats per l'arxiu pot aportar coneixement per l'estudi de la història de les dones.

PREGUNTA 8	
Formulació	Teniu incorporada la metadada descriptiva Home/Dona, Home/Dona/No binari o Home/Dona/No identificat en el tractament dels vostres fons?
Objectiu	A vegades la no identificació per sexe/gènere d'alguns fons on és possible fer aquesta identificació pot arribar a invisibilitzar els subjectes. Aquesta qüestió cerca conèixer si en alguns del fons on és possible fer aquesta identificació, aquesta tasca és realitzada o pel contrari no.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

Gairebé la totalitat dels centres –exceptuant el 5,3% de les respostes afirmatives– no empren en la descripció dels fons la metadada relativa al sexe o al gènere de les persones en la descripció dels fons i documents. En aquest sentit, el percentatge de centres que sí que ho fan és molt reduït amb una xifra del 5,3%.

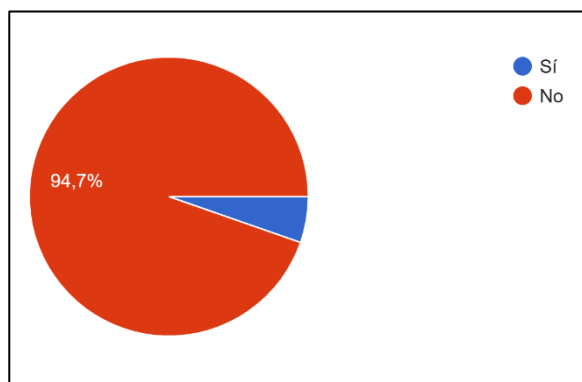

Figura 69. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 8. (Font: Elaboració pròpia)

ACCIONS DEL CENTRE I TASQUES INTERNES

PREGUNTA 9	
Formulació	L'arxiu rep donatius habitualment? → Si heu respost afirmativament a la pregunta anterior, recolliu la metadada Home/Dona/ o Home/Dona/No binari de les persones donadores de fons?
Objectiu	Els arxius, especialment els històrics, són receptors de fons privats. Diversos estudis han ressaltat com les dones –filles, nebodes, esposes i mares– han estat figures destacades de la salvaguarda del patrimoni documental d'homes –marits, pares, fills– erigint-se com les personalitats que en nombroses ocasions fan les donacions dels fons als arxius. Se cerca conèixer si des dels centres es du a terme una identificació per sexe o gènere de les persones donants per dur a terme estadístiques internes i estudis en aquesta línia.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

La figura 71 presenta com gairebé el 60% dels centres que han respost a l'enquesta són receptors de fons externs a l'activitat administrativa –un total de 78–.

Cal puntualitzar que les respostes obtingudes en la segona part de la qüestió han estat 91, un número molt superior a les respostes afirmatives de la primera pregunta. Per tant, no hi ha unes xifres equitatives entre la primera part de la qüestió i la segona. Tenint en compte el possible marge d'error, observem com majoritàriament, els arxius receptors de fons –un total del 87,90%– no recullen el sexe i/o gènere de les persones donadores de fons.

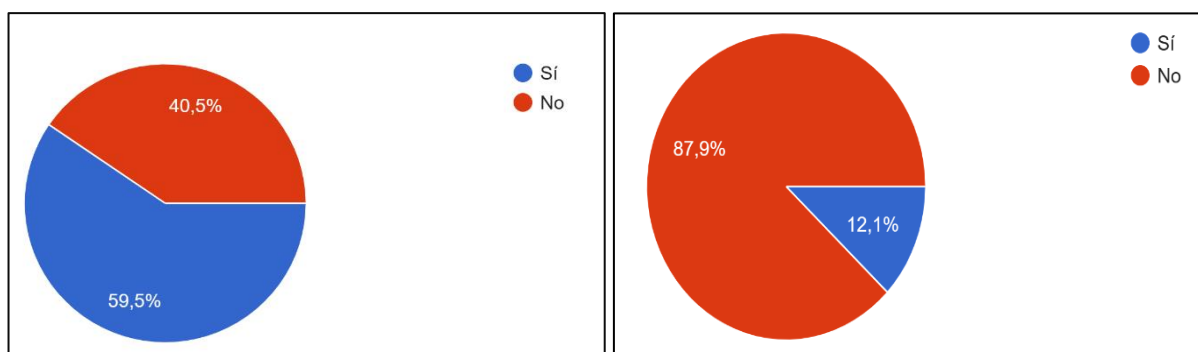

Figura 71. Gràfic percentual amb les respostes de la segona part de la pregunta 9. (Font: Elaboració pròpia)

Figura 70. Gràfic percentual amb les respostes de la primera part de la pregunta 9. (Font: Elaboració pròpia)

PREGUNTA 10

Formulació	Incorporeu la perspectiva de gènere en la política d'adquisicions de l'arxiu?
Objectiu	Les polítiques d'adquisicions són sovint polítiques individuals de cada centre. Aquestes presenten una sèrie de requisits i principis que s'han de donar per poder ingressar un fons a l'arxiu; tant ingressos ordinaris com extraordinaris. En aquest sentit, els ingressos extraordinaris tendeixen a establir criteris subjectius i interpretables com 'rellevància del fons' o 'importància del fons' que poden ser categòrics i excloents
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

La gràfica presenta els percentatges de les tres possibles respostes a la qüestió. L'opció amb més representació és la no presència d'una política

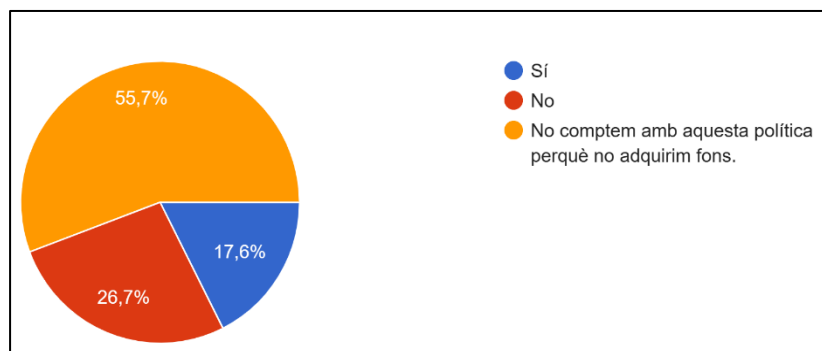

Figura 72. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 10. (Font: Elaboració pròpia)

perquè el centre no adquireix fons. Això no obstant, és interessant contraposar els percentatges d'aquesta qüestió amb les dades recollides sobre la recepció de donatius dels arxius –a la pregunta 9–. Mentre que la primera qüestió comptava amb un 59,5% de centres que sí que rebien donacions, en aquesta qüestió només el 44,30% esmenta tenir una política d'adquisició. Tot i la no correlació entre els percentatges d'ambdues preguntes, la gràfica ens mostra com els centres que inclouen la perspectiva de gènere en aquestes polítiques internes són minoria. Traduint en percentatges les dades, observem com del total de centres que sí que compten amb aquesta política, el 60,27% dels arxius no inclouen aquest punt.

PREGUNTA 11

Formulació	Realitzeu una disgregació de les dades recollides per realitzar estadístiques internes d'acord amb les variables Home/Dona/ o Home/Dona/No Binari? [Exemple: Comptabilització o registre dels usuaris/usuàries que consulten els fons o Assistència a activitats o formacions]
Objectiu	L'aplicació d'aquests filtres pot permetre conèixer el públic assistent per raó de sexe o gènere. Alhora la recollida d'aquesta dada pot servir als centres per fer autoreflexió i cercar sobre els interessos del públic i tendències.
Fonts d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

La gràfica presenta com més del 80% dels centres no realitzen aquesta disgregació a l'hora de realitzar estadístiques internes. Enfront d'aquesta posició majoritària, un 16% de centres, sí que efectua aquesta tasca interna.

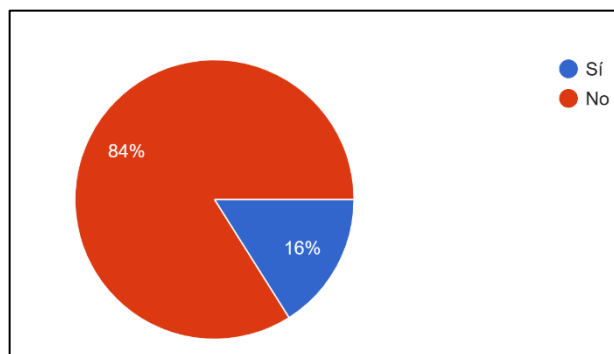

Figura 73. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 11. (Font: Elaboració pròpia)

PREGUNTA 12

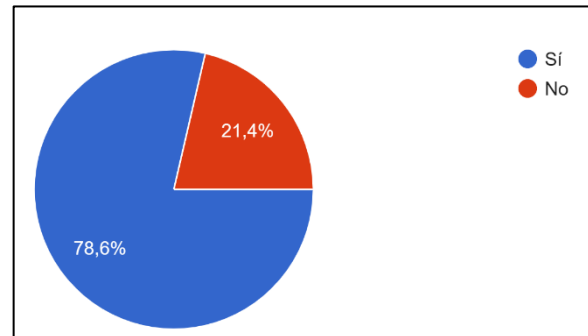
Formulació	Empreu activament un llenguatge inclusiu en les comunicacions internes i externes de l'arxiu?
Objectiu	El llenguatge és una de les vies cabdals per trencar estigmes i avançar cap a la igualtat. Això no obstant, la inclusivitat del llenguatge pot ser vista des de diverses vessants. Des d'alguns sectors lingüístics s'apunta que el llenguatge no ha de patir variacions i que ha de prevaldre el llenguatge gramaticalment correcte. Altres sectors són partidaris del desdoblament o cercar paraules neutres, d'altres de l'ús de masculí genèric o pel contrari del femení neutre, mentre que d'altres sectors estan a favor de la formulació d'un nou llenguatge neutre com a llenguatge inclusiu. Sense

definir ni especular quina via és la adequada, la pregunta pretén recollir si des dels centres consideren que empren un llenguatge inclusiu en els diversos àmbits d'actuació. Conèixer aquesta dada pot dur a reflexionar sobre el llenguatge usat i la consciència de la via que s'està defenent i utilitzant com a via inclusiva.

Fonts d'informació Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

La gràfica mostra com prop del 80% dels centres enquestats declara emprar un llenguatge inclusiu. Aquest és un percentatge elevat i aglomera a centres de titularitat molt diversa. L'obertura de la qüestió, sense una definició dels paràmetres, ha estat interessant

per deixar als centres reflexionar sobre l'ús del mateix llenguatge i decidir, sense unes opcions predeterminades, l'opinió pròpia envers aquest.

Figura 74. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 12. (Font: Elaboració pròpia)

ACTIVITATS FORMATIVES I DE DIVULGACIÓ

PREGUNTA 13

Formulació Incorporeu la perspectiva de gènere en la confecció d'exposicions dins el vostre centre?

Objectiu Conèixer si els centres incorporen mesures en el desenvolupament de les exposicions, una de les activitats claus de l'àmbit divulgatiu. Es considera important reconèixer si es potencien accions en la línia d'incloure la perspectiva de gènere, per reflexionar envers el missatge que es transmet al públic, i alhora, visualitzar la voluntat de revertir la memòria patriarcal.

Fonts d'informació Respostes obtingudes de l'enquesta

Anàlisi de les xifres

Els resultats mostren com més de la meitat dels centres que han efectuat l'enquesta, més concretament el 56,50%, no realitza aquesta activitat. Del percentatge restant que sí que efectua aquestes accions –el

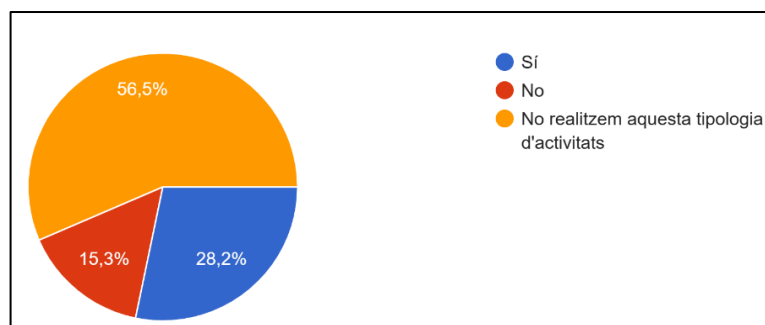

Figura 75. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 13. (Font: Elaboració pròpia)

43,50% dels centres— podem visualitzar una dualitat en les respostes. D’una banda, el 28,20% declara que sí que apliquen la perspectiva de gènere en la confecció d’exposicions als centres i, d’altra banda, el 15,30% dels centres mencionen que la perspectiva de gènere no és un dels elements que tenen en compte en el desenvolupament d’aquestes activitats.

PREGUNTA 14

Formulació	Incorporeu la perspectiva de gènere en la realització de tallers, conferències o cursos dins el vostre centre?
Objectiu	Conèixer si els centres incorporen mesures en el desenvolupament de tallers, conferències i cursos, uns eixos claus de l’àmbit divulgatiu. Es considera important reconèixer si es potencien accions en la línia d’incloure la perspectiva de gènere, per reflexionar envers el missatge que es transmet al públic, i alhora, visualitzar la voluntat de revertir la memòria patriarcal.
Fonts d’informació	Respostes obtingudes de l’enquesta

Anàlisi de les xifres

Més de la meitat dels centres enquestats —més concretament el 52,70%— declara efectuar almenys una d’aquestes activitats (tallers, conferències, cursos) com a part de les seves tasques i funcions.

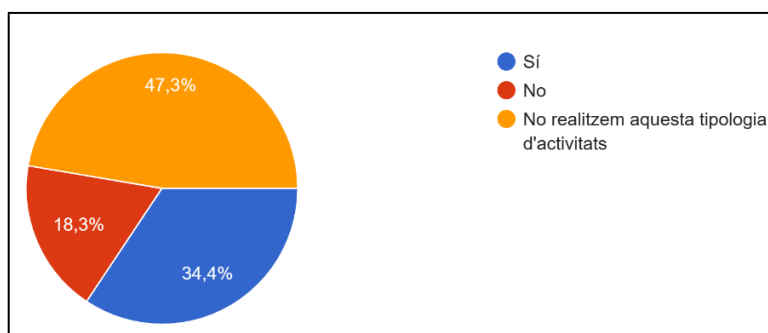

Figura 76. Gràfic percentual amb les respostes de la pregunta 14. (Font: Elaboració pròpia)

Aproximadament dos terços

dels centres que sí que efectuen aquestes activitats, afirma aplicar la perspectiva de gènere, mentre que el terç restant afirma no incloure aquesta visió. Traduint a percentatges les respostes dels centres que sí que efectuen aquestes activitats obtindríem que el 65,27% dels centres sí que té en compte la perspectiva de gènere, mentre que el 34,73% no ho faria.

SEGONA PART DE LA PREGUNTA 13 i 14

Formulació	Si heu respost afirmativament alguna de les dues qüestions anteriors, quines mesures i/o accions desenvoleu?
Objectiu	Conèixer més enllà de l’afirmació positiva, quines són les accions dutes a terme pels centres per afavorir la inclusió de la perspectiva de gènere i alhora, conèixer les actuacions més recurrents als centres. Com l’adopció d’aquesta perspectiva és una acció complexa per les nombroses accions que es poden efectuar, es va configurar un llistat de les mesures i

	actuacions –tancat– a partir de la consulta de manuals editats des de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona ⁹³
Fons d'informació	Respostes obtingudes de l'enquesta

Duem a terme revisions històriques no androcèntriques.

Realitzem un qüestionament dels estereotips i rols i garantim la no perpetuació d'aquests.

La confecció és duta a terme per persones expertes o amb formació en gènere

Emprem una comunicació no exclouent i respectuosa.

Tenim en compte altres elements estretament vinculats atorgant una visió interseccional (racisme,

Atorguem visibilitat a creacions, reflexions i accions realitzades per dones.

Tenim en compte l'horari dels tallers, conferències o cursos, per la conciliació de la vida familiar

Altres no especificades en aquesta llista

Il·lustració 6. Opcions de resposta de la segona part de les preguntes 13 i 14. (Font: Elaboració pròpia)

Anàlisi de les xifres

Cinquanta-sis centres han respost a alguna de les mesures recollides en un llistat tancat. Cal apuntar que la conjuntura que duu a aquests centres a respondre aquesta part pot ser diferent en cada cas, ja que els arxius poden haver participat per respondre afirmativament a la primera qüestió, a la segona o a totes dues.

Les respostes mostren com les dues accions més esteses entre els centres d'arxiu –amb un resultat gairebé idèntic– són l'ús d'un llenguatge inclusiu i no exclouent i l'atorgament de visibilitat a creacions efectuades per dones. Queden en segon terme les mesures centrades en revisions de *statu quo* patriarcal i la conciliació familiar i compten amb una representació molt menor d'accions vinculades amb expertesa en gènere, la interseccionalitat i altres mesures no recollides en aquest llistat.

⁹³ Generalitat de Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, *Guia 2. La perspectiva de gènere en el disseny d'un projecte* (Barcelona: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2020). Disponible a: [La perspectiva de gènere en el disseny d'un projecte. Guia 2 \(gencat.cat\)](#) i Armanda Alexanian et al., *Recomanacions per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els centres cívics* (Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2019). Disponible a: [guialila2019.pdf \(barcelona.cat\)](#)

5 Conclusions

L'arxivística havia estat una professió feminitzada, això no obstant, actualment les xifres no segueixen aquesta tendència inicial. Observant en primer terme les dades relatives a l'alumnat graduat en els estudis, es fa palès com hi ha un equilibri gairebé total entre sexes amb un 49,91% d'homes i un 50,09% en la mitjana dels darrers onze cursos. Tanmateix, el nombre de professionals que exerceixen a Catalunya –d'acord amb les estadístiques de cultura publicades per la Generalitat de Catalunya l'any 2023⁹⁴–, donen al sector unes xifres força aproximades en la categoria d'arxivistes amb 278 dones i 225 homes i amb un desequilibri més visible en la categoria de tècnic, amb 111 dones i 66 homes. Malgrat aquest relatiu equilibri entre sexes –amb una presència lleugerament superior de dones–, el treball ens presenta una realitat més complexa constatant un biaix de gènere en diversos àmbits del sector, en especial en la representació i el poder.

En l'àmbit dels congressos i les jornades les intervencions estan encapçalades per homes, mentre que les dones esdevenen un sector minoritari en tots els casos. En el cas de les ponències, que és una tipologia d'intervenció comuna a totes les trobades treballades a l'informe, el desequilibri més notori en percentatges l'observem a les Jornades d'Imatge i Recerca amb un 86% d'homes i un 14% de dones. El segueix el Seminari d'Esport i Arxius amb unes xifres del 76% d'homes i el 24% de dones, les JEiD amb un 73% i un 27% respectivament i el LAM amb un 69% d'homes i 31% de dones. Quatre dels sis congressos treballats presenten uns percentatges superiors—i al voltant— del 70% de representació masculina. Les dues jornades restants presenten igualment desequilibri, però aquest és molt més proper a la xifra del 50%. En el cas del Congrés d'Arxivística trobem una representació de 59% d'homes i el 41% de dones i a les Jornades impulsades des del MMB trobem unes xifres del 53% i 47% respectivament. Aquesta última trobada presenta una xifra gairebé paritària i coincidint amb que és l'única jornada que ha dedicat una de les seves edicions a la reflexió sobre el paper de les dones en la salvaguarda dels arxius.

Amb tot, només es redueix el biaix a les intervencions de caràcter col·lectiu. Si observem les gràfiques disposades a l'annex del treball es constata com les participacions col·lectives són l'únic escenari on la distància entre sexes es redueix. Al Congrés d'Arxivística les ponències col·lectives compten amb un 52% de dones i un 48% d'homes, al JEiD, les xifres són del 44% d'homes i el 56% de dones, al LAM trobem una paritat absoluta amb un 50% respectivament. Per contrari, el Seminari d'Esports i les Jornades d'Imatge i Recerca mostren un escenari invers. En el primer cas, les intervencions col·lectives representen les

⁹⁴ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura 'Estadístiques culturals de Catalunya 2023' (Barcelona: Secretaria General. Gabinet Tècnic, juny 2023). Disponible a: [Estadístiques culturals de Catalunya 2023 \(gencat.cat\)](https://gencat.cat/estadistiques-culturals-de-catalunya-2023)

mateixes xifres que les intervencions globals ja descrites. A les Jornades Antoni i Varés veiem com en les distintes tipologies d'intervencions, com les comunicacions i les experiències, els percentatges tendeixen a la paritat amb un 59% i 48% d'homes respectivament i un 41% i 52% de dones. Això no obstant, en el cas de les ponències la col·lectivitat no representa una excepció, ja que és visible un desequilibri notori entre sexes. Finalment, les jornades del MMB mostren una peculiaritat i és que és en la participació individual on hi són més presents les professionals. Per tant, podríem concloure establint que aquests llocs de trobada de professionals i intercanvi de coneixement són espais ocupats majoritàriament per homes.

El sector formatiu proporciona un escenari similar; tant en la direcció –amb una inexistència de directores en la trajectòria de 20 anys de l'escola–, com en el professorat –amb unes xifres globals del 58% d'homes i 42% de dones–. El mateix succeeix a les formacions contínues impulsades tant des de l'AAC-GD, com la Generalitat de Catalunya. En tots dos casos la xifra de professors se situa per sobre del 60% respectivament.

Succeeix el mateix a les publicacions científiques del context arxivístic català. Aquestes compten en tots els casos amb una presència superior d'autories masculines. En el cas de *Lligall*, es constata un predomini d'autors –amb un 65%– envers autores –amb un 35% de representació–. Altrament, al recurs de *La DaDa* trobem com les xifres mostren també un desequilibri amb un 59% d'autors i un 41% d'autores. Novament, la col·lectivitat s'erigeix com un espai on les dones incrementen la seva participació en comparació a les publicacions a títol individual. En el cas de *Lligall* s'observa com el percentatge és del 61% d'autors i 39% d'autores i a *La Dada* del 56% i 44% respectivament. Tanmateix, en aquesta mateixa col·lectivitat trobem una empremta predominantment masculina, i és que la primera signatura de les autories conjuntes en la majoria dels casos pertany a un autor –a *Lligall* un 72% dels signats són homes i a *La Dada* ho són el 71%–.

Darrerament, en observar la compareixença de dones en els organismes rectors del sistema arxivístic català, trobem que els membres són majoritàriament homes. Amb tot, sí que s'adverteix una tendència a la paritat entre els membres de la CNAATD i la CNAGD. A la CNAATD constatem com malgrat que inicialment la representació de dones era ínfima, actualment la xifra és de 12 dones i 14 homes. La casuística de la CNAGD és similar, tot i que el canvi cap a unes xifres més paritàries es començà a observar més d'hora. Actualment, l'organisme presenta una majoria de dones en el conjunt dels seus membres amb 12 dones i 10 homes.

La casuística que trobem a les associacions professionals és diferent i permet introduir en la reflexió el concepte de sostre de vidre. En l'àmbit associatiu les dones configuren una base

nombrosa, sent en molts casos majoria en els òrgans decisoris i de direcció. A l'AAC-GD trobem com les dones representen el 53% de les darreres quatre Juntes i el 63% en el cas de l'AsF. Amb tot, el càrrec de presidència capgira les xifres i mostra una realitat diferent. A l'AAC-GD –que exerciria com a col·legi de la professió– la presidència ha estat ocupada només en una ocasió per una dona en trenta-vuit anys de recorregut. El mateix que ha succeït a la direcció de l'ESAGED –un altre alt càrrec– i en les posicions de màxima representació del sector arxivístic en l'àmbit institucional –el cap de la Subdirecció General d'Arxius–. Esdevé una excepció el cas de l'AsF, una associació amb una finalitat totalment diferent de la resta d'organismes que presenta una majoria de dones encapçalant-la, un 75% en els darrers quatre mandats.

En aquesta esfera de reflexió envers el sostre de vidre, podríem establir una relació entre l'àmbit polític –sector molt present en els alts càrrecs dels organismes rectors del SAC– i els mandats encapçalats per professionals de la ciència. Mentre que en el sector polític s'ha pogut constatar una evolució en favor de la presència de dones en alts càrrecs, com podria ser el Departament de Cultura, els màxims exponents de l'àmbit arxivístic han estat en tots els casos, homes. Amb tot, sí que hi ha una excepció a aquesta dinàmica, l'AsF.

La inclusió de la perspectiva de gènere i la presència de les dones a la ciència és un altre element a destacar per la manca de debat d'aquests afers en l'àmbit dels congressos i la formació. Es fa palesa la inexistència d'una reflexió de l'àmbit arxivístic envers el seu lligam amb el patriarcat i de com iniciar vies i noves metodologies per la reversió d'aquest paradigma. El buit dels estudis en aquests afers s'ha anat omplint en part des del sector formatiu amb la creació de treballs de fi de màster i amb articles impulsats per professionals, tot i representar un nombre molt baix a la producció científica. Analitzant les temàtiques –d'acord uns barems específics i fins i tot restrictius– observem com en l'àmbit dels congressos i jornades el debat és inexistent o representat un percentatge que en cap cas supera el 10%. És una excepció novament la trobada impulsada des del MMB on les xifres ronden el 30% del total de temàtiques.

Si centrem les nostres reflexions en l'àmbit dels arxius, també trobem un escenari similar. En referir-nos als fons personals, els centres públics presenten un biaix en la custòdia de fons privats d'homes i de dones. Del total de centres que van respondre al qüestionari, un 42% va afirmar custodiar algun fons privat de dona, mentre que el 56% restant ho va negar. Amb tot, seria necessari una contextualització de les xifres –així com una puntualització respecte de la tipologia d'arxius– i una posada en comú respecte del nombre de fons masculins, per observar veritablement la correlació entre sexes en aquest espai.

Altrament, la disgregació de les dades per raó de sexe i/o gènere per estadístiques internes és una tasca efectuada per pocs arxius, només un 16% dels centres enquestat confirma dur a terme aquesta mesura. Això no obstant, no efectuar aquesta acció recollida per la *Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres*, impedeix conèixer el perfil dels usuaris i usuàries, els seus àmbits d'interès i la confecció d'una avaluació en matèria d'igualtat.

L'aplicació de la perspectiva de gènere en activitats impulsades pels centres és un altre element pendent de reflexió en el conjunt d'arxius públics, així com la inexistència de plans d'igualtat específics, ja que només un 8,4% confirma tenir un pla específic de centre. La manca d'aquests dos ítems produeix un buit en els criteris d'actuació i les accions a desenvolupar per assegurar la igualtat.

Hi ha un àmbit legislatiu que vetlla perquè la igualtat i la inclusió de la perspectiva de gènere no sigui un element excepcional o una anomalia. Això no obstant, fins al moment l'origen de totes les iniciatives per revertir la situació de desigualtat als arxius ha vingut de professionals adscrits als centres. Cal una generalització d'aquests projectes i una major implicació de l'administració en el desenvolupament. Hem de fer de l'arxivística un sector inclusiu, que contingui a les seves bases la igualtat i la memòria de totes, ja que les dones érem, som i serem a la ciència.

Aquest informe que ha permès conèixer la presència de les dones i la perspectiva de gènere ha de ser ampliable en un futur a través de dues vies; cal cercar la participació de més centres per presentar un context que englobi a la totalitat dels arxius públics i alhora i cal recollir dades anuals -a més a més de poder adherir nous indicadors- per observar l'evolució dels diversos ítems. La implantació de mesures conjuntament amb la confecció d'informes permetrà en tot moment fer un seguiment de la repercussió de les accions sobre el context i avaluar els canvis.

6 Bibliografia.

- Aguado, A. M. 'Género y ciudadanía en la formación de la Sociedad burguesa', Arenal: *Revista de historia de las mujeres*, 10 (1) (2003): 61-79. Disponible: <https://revistaseug.ugr.es/index.php/arenal/article/view/16202>
- Aguilar, N. 'Una aproximación teórica a las olas del feminismo: la cuarta ola', FEMERIS: *Revista Multidisciplinar De Estudios De Género*, 5(2), (2020): 121-146. Disponible a: <https://e-revistas.uc3m.es/index.php/FEMERIS/article/view/5387>
- Ashton, J. 'Feminist Archiving [a manifesto continued]: Skilling for Activism and Organising', *Australian Feminist Studies*, 32, n. 91-92 (2017): 126-149. Disponible a: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08164649.2017.1357010>
- Caldo, P., Vassallo, J. i de Paz, T. (coords.) 'Introducció' en Actes de IV Jornadas de investigación y reflexión sobre historia, mujeres y archivos , 7-10. Tandil, 20-21 de setembre de 2018. Disponible a: [Actas de las IV Jornadas de investigación, reflexión sobre hist \(conicet.gov.ar\)](https://www.conicet.gov.ar/actas-de-las-iv-jornadas-de-investigacion-reflexion-sobre-hist)
- Cook, T. 'Fashionable Nonsense or Professional Rebirth: Postmodernism and the Practice of Archives', *Archivaria* 51 (2001): 14-35. Disponible a: <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/12792>
- Cook, T. 'Landscapes of the Past: Archivists, Historians and the Fight for Memory' a *The Ministry of Culture for Spain and The National Historical Archives Madrid* (Madrid: Ministerio de Cultura y Deporte, 2010), 1-10. Disponible a: <https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:c15b65cd-851c-4a81-9528-6ef87984e417/conferencia-terry-cook.pdf>
- Cook, T. i Schwartz J. M. 'Archives Records and Power: the Making of Modern Memory', *Archives and Museum informatics* 8, n. 2(1) (2002):1-19. Disponible a: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF02435628>
- De Lucas, R., Martínez, L. i Payo, A. 'La presencia y visibilidad de las mujeres en los sistema de información archivística de la Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha'. en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 27-74. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-19 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>
- Dolores Pereira, Olímpia López i Mariám Mariño. *Informe sobre os arquivos públicos en Galicia. Unha perspectiva de xénero e feminista*. (A Coruña: Consello da Cultura Galega, 2019). Disponible a: [PRIMEIRAS PAXINAS d&i \(consellodacultura.gal\)](https://www.consellodacultura.gal/primeiras-paxinas-d-i)

- Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura '*Acord Nacional per a la Cultura*' (Document de síntesi del grup de treball, Barcelona, 2015). Disponible a: [ACORD NACIONAL PER A LA CULTURA \(gencat.cat\)](https://gencat.cat/acord-nacional-per-a-la-cultura)
- López, O. '*Archivística y perspectiva de género: reflexiones para una transformación pendiente*' en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 75-98. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-19 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>
- Martínez, L. '*A vueltas de nuevo con «Archivar en femenino»: ¿Inmovilismo o cambio?*' en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 183-231. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-29 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>
- Ministerio de Cultura y Deporte '*Monografías y manuales de archivos y archivística*' Disponible a: <https://www.culturaydeporte.gob.es/cultura/archivos/recursos-profesionales/manuales-archivistica.html>
- Montilla, J. L. i Mena, M. 'Development Status of classical archivistics to the 30s of XX century: Three archivistics manuals of universal significance', *Biblios Journal of Librarianship and Information Science* 52, (2013): 43-58. Disponible: <https://doi.org/10.5195/biblios.2013.122>
- Naciones Unidas, 'Carta de las Naciones Unidas', *Naciones Unidas*, s.d. Disponible a: <https://www.un.org/es/about-us/un-charter/chapter-1>
- Naciones Unidas, 'Objetivos de desarrollo sostenible', *Naciones Unidas*, s.d. Disponible a: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/gender-equality/>
- Nanín, S. 'De polítiques i biaixos: l'adquisició de fons personals en arxius públics (2000-2018)', *Lligall*, 43 (2019): 202-223. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/lligall/index>
- Nash, M. *Rojas: Las mujeres republicanas en la Guerra Civil* (Barcelona: Taurus, 1999)
- Ordozgoiti, E. 'Primera norma ISO de igualdad de género en las organizaciones', *UNE: La revista de la normalitzación espanyola*, 49 (2022). Disponible a: <https://revista.une.org/49/primera-norma-iso-de-igualdad-de-genero-en-las-organizaciones.html#:~:text=Julio%2DAgosto%20%7C%202022-.Primera%20norma%20ISO%20de%20igualdad%20de%20g%C3%A9nero%20en%20las%20organizaciones.%2C%20actividad%2C%20tama%C3%B1o%20o%20localizaci%C3%B3n.>

- Ortiz, N. 'Las mujeres durante la Restauración' en *Historia de las mujeres en España : siglo XX*, vol. 1 dir. per Josefina Cuesta. (Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Instituto de la Mujer, 2003), 185-256.
- Perpinyà, R. 'La brecha de género también existe en los archivos', *ESAGED wordpress* (blog), 8 de març de 2018. Disponible a: <https://esaged.wordpress.com/2018/03/08/la-brecha-de-genero-tambien-existe-en-los-archivos/>
- Ramos, M. D. 'Sobre feminismo, historia y modernidad. Perspectivas genealógicas' en *Sufragisme i sufragistes: reivindicant la ciutadania política de les dones*, ed. Josep Lluís Martín i Berbois i Susanna Tavera (Barcelona: Generalitat de Catalunya. Memorial Democràtic, 2019) 577-605.
- Ramos, M.D. 'Historia de las mujeres y género. Una mirada a la época contemporánea', *Revista de historiografía (RevHisto)*, 22 (2015): 211-233. Disponible a: Historia de las mujeres y género. Una mirada a la época contemporánea | REVISTA DE HISTORIOGRAFÍA (RevHisto) (uc3m.es)
- Sierra, V. '¿El final de una Historia a medias?' en Actes de Mujeres: espacios y tiempos: XIV Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos, 19-22. Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 26-19 de noviembre de 2019. Disponible a: <https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/51972>
- UNESCO, *Gender Equality-Heritage and Creativity* (França: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2014). Disponible a: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000229418>
- UNESCO, 'Convención sobre la protección y la promoción de la diversidad de las expresiones culturales' UNESCO, 20 d'octubre de 2005. Disponible a: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000142919_spa
- UNESCO, *Gender equality baseline study of Memory of the World in Asia-Pacific* (França: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020) Disponible a: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000372840>

7 Annexos

Congrés d'Arxivística de Catalunya: Ponències

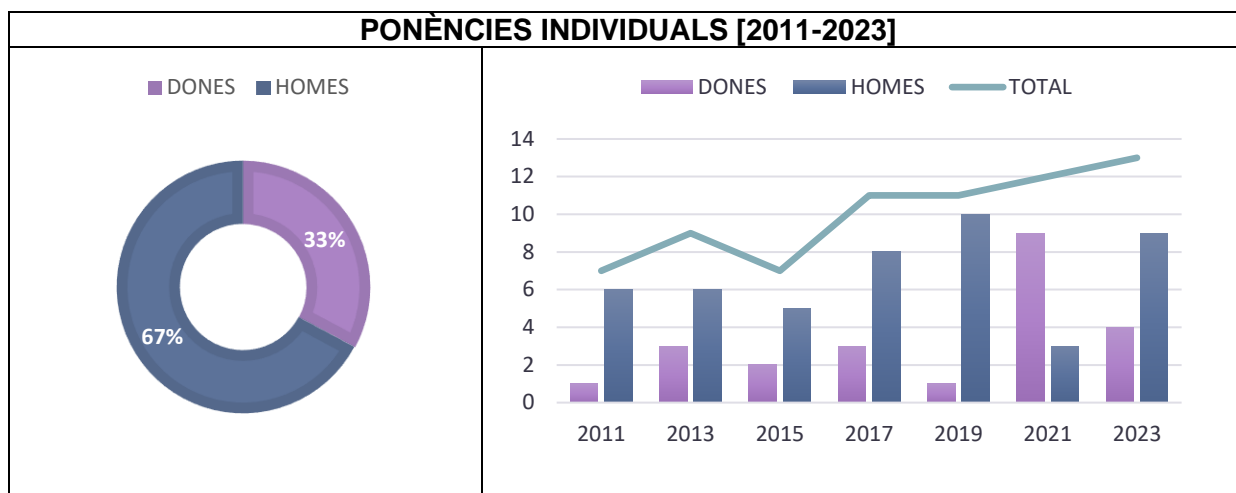

Figura 77. Gràfic percentual del total de ponències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les gràfiques presenten com el nombre d'intervencions individuals ha anat a l'alça en les darreres edicions amb un mitjana de deu intervencions per edició. Pel que fa a les dades relacionades amb el sexe podem observar al primer gràfic com els percentatges mostren un predomini – gairebé amb un 70%– de participació masculina. En analitzar amb més deteniment aquestes xifres per edició podem veure com en tots els congressos, exceptuant el del 2021, el nombre de dones ponents ha estat un 50% inferior a la xifra d'homes. L'any 2019 aquest desnivell fou més evident amb 9,09% de dones. El 2021, l'única edició amb major presència femenina, els percentatges foren del 75% dones i 25% homes. Per tant, en termes generals, les intervencions individuals són de predomini masculí.

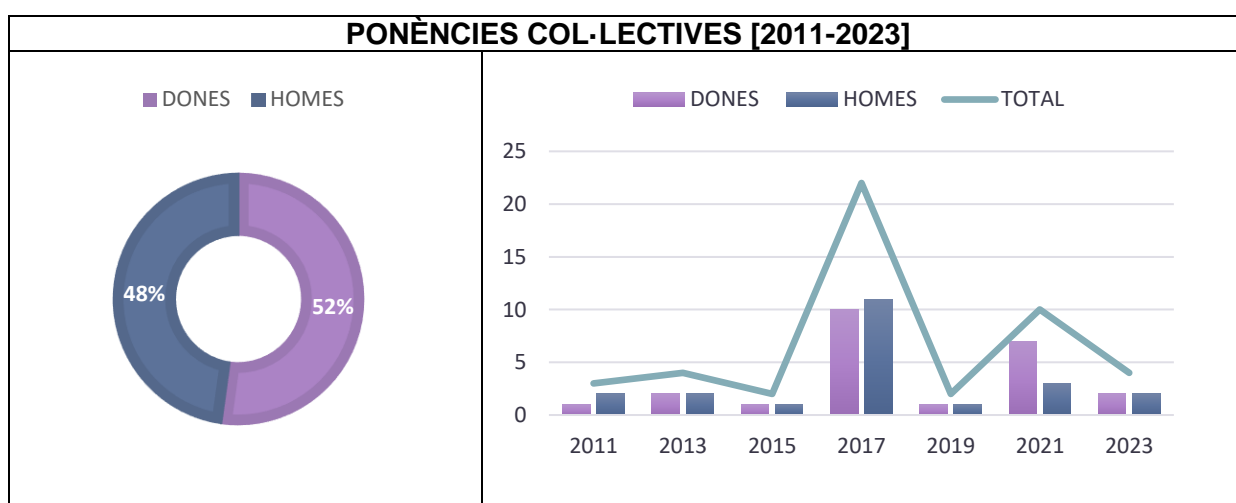

Figura 78. Gràfic percentual del total de ponències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

A diferència de les ponències individuals, les ponències col·lectives són un format amb menys presència als congressos. Tot i que en alguns moments el nombre d'intervencions ha estat rellevant, com és el cas de les edicions de 2017 i 2021, són generalment minoritàries. Amb tot, és interessant analitzar com la presència de dones és superior en aquestes intervencions respecte de les individuals. Els gràfics presenten una representació paritària de dones i homes i en alguns anys una presència lleugerament superior de dones, com és el cas de les edicions de 2017 i 2021.

Jornades d'Estudi i Debat: Ponències

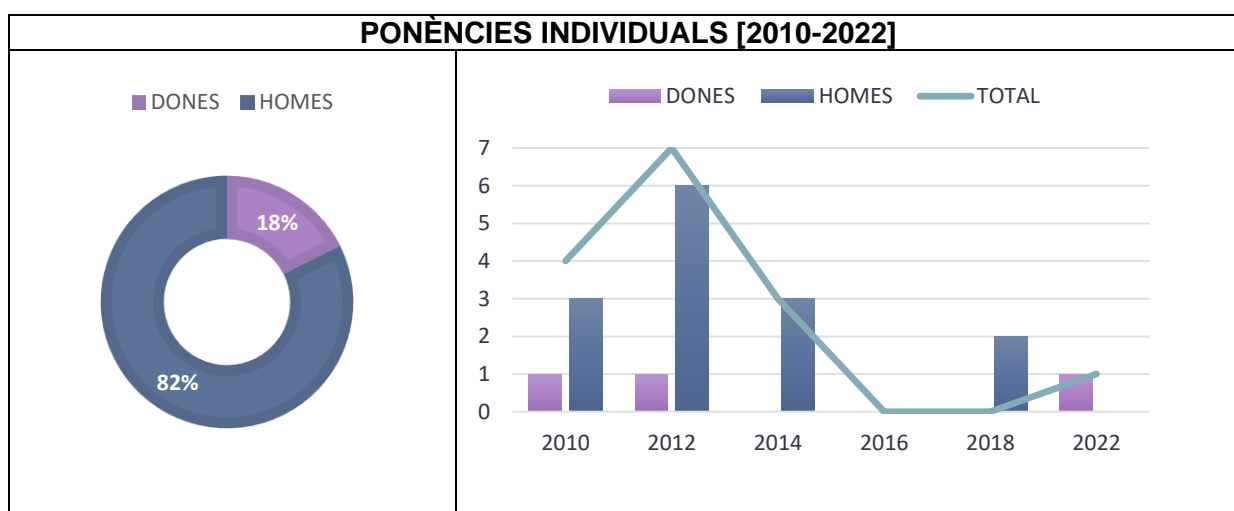

Figura 79. Gràfic percentual del total de ponències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències individuals són intervencions amb una presència canviant amb el temps. Durant els primers anys la individualitat predominava per sobre de la col·lectivitat; això no obstant, durant dues edicions consecutives aquestes no es van dur a terme. Una altra característica d'aquesta individualitat és el predomini d'homes envers les dones. Observant el gràfic circular podem constatar com gairebé el 85% d'aquestes participacions són dutes a terme per homes i només el 18% per dones. Aquest desequilibri és visible edició rere edició, sent els màxims exponents els anys 2021 i 2014, on totes les ponències individuals les realitzaren homes. La darrera jornada marca una excepció, ja que l'única ponència individual és duta a terme per una dona.

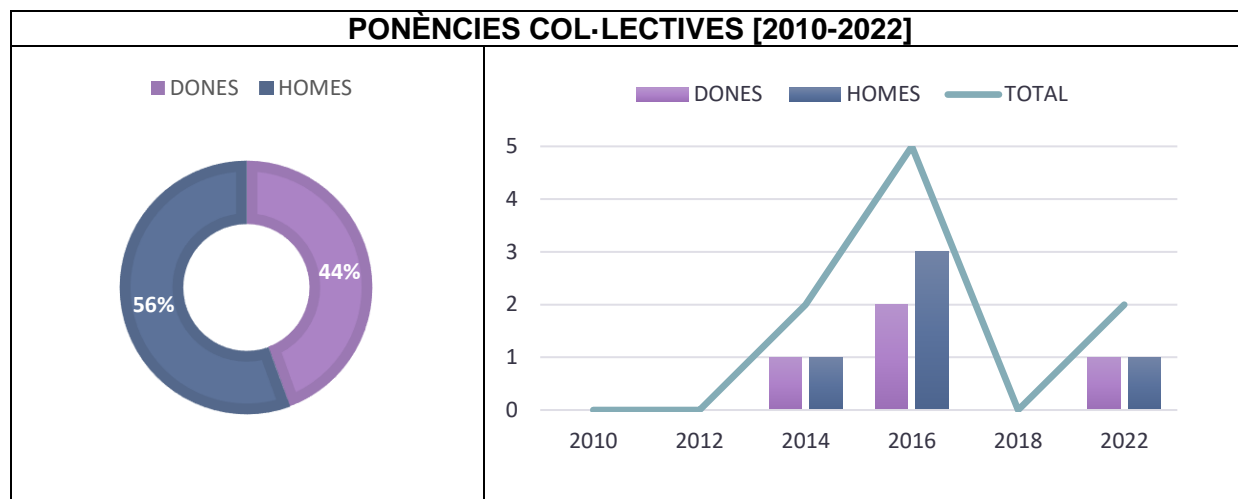

Figura 80. Gràfic percentual del total de ponències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències col·lectives augmenten en el moment que les individuals es redueixen. És interessant observar com aquest tipus d'intervenció, al contrari de les ponències individuals, sí que mostra paritat entre els exponents. En les diverses edicions es veu com el nombre de participants per sexe està equiparant o la diferència és molt reduïda. Aquesta 'paritat' atorga els percentatges de la gràfica circular amb un 56% d'homes i un 44% de dones.

Laboratori d'Arxius: Ponències

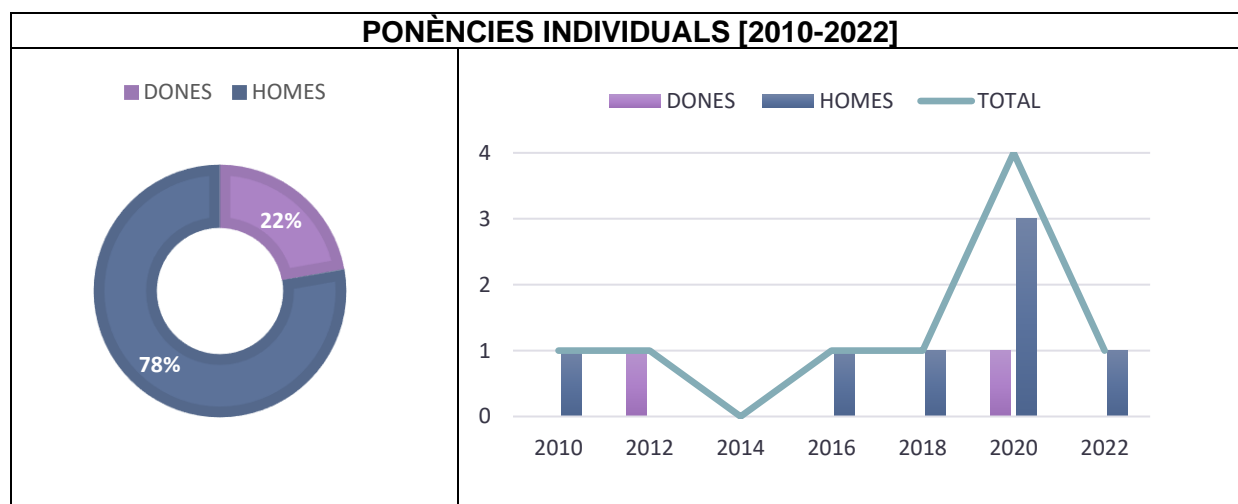

Figura 81. Gràfic percentual del total de ponències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Analitzant les gràfiques podem observar com gairebé la totalitat de les ponències són individuals. En analitzar les dades advertim que la majoria de les persones que realitzen una ponència d'aquestes característiques són homes, amb un 78% del total. En analitzar quines són les tendències per edicions veiem que la presència dels homes és continuada –exceptuant el 2014 on no hi ha ponències individuals–, mentre que la presència de dones és excepcional.

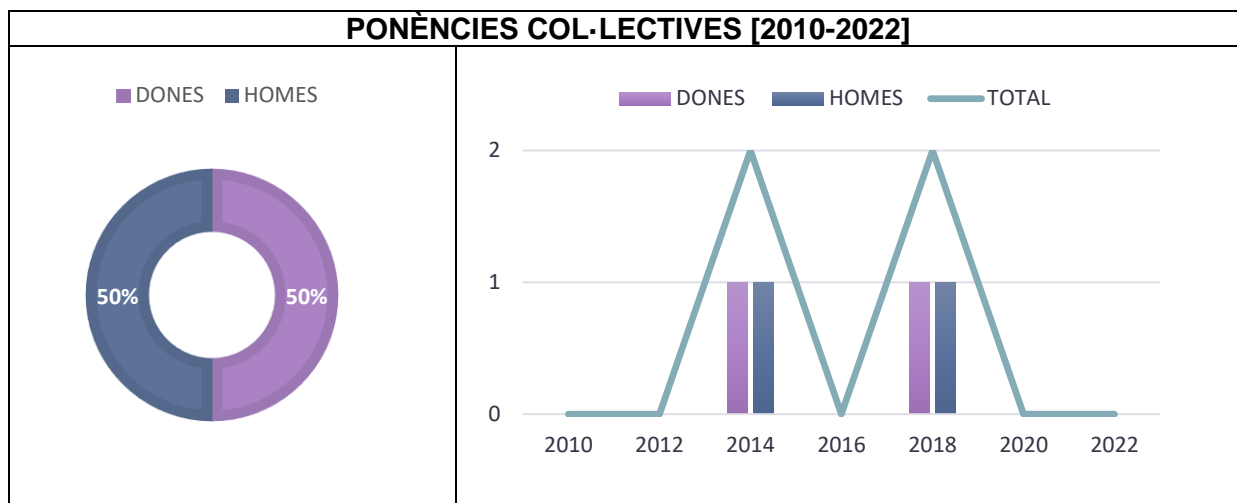

Figura 82. Gràfic percentual del total de ponències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències col·lectives no són intervencions molt nombroses. En les set últimes edicions només han estat presents l'any 2014 i el 2018. Alhora, aquestes no han comptat amb molts interventors, ja que la mitjana és de 2 persones per ponència. Tanmateix, en observar les dades per sexe observem paritat en les xifres. Malgrat que la mostra és minsa, cal destacar que hi ha una presència igualitària entre homes i dones. Aquestes dades trenquen amb la dinàmica seguida a les ponències individuals on hi ha una desproporció molt notable.

Jornades d'Imatge i Recerca: Ponències

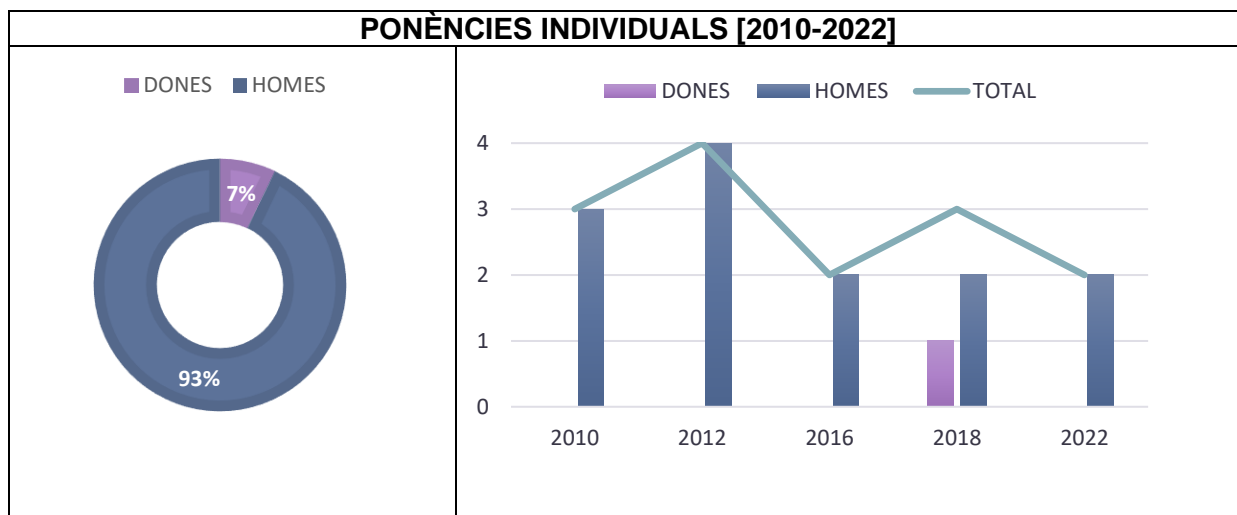

Figura 83. Gràfic percentual del total de ponències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències individuals han estat una modalitat de participació que ha anat fluctuant. En un primer moment la participació individual té molta més presència que no pas les intervencions col·lectives, però a partir del 2018 les xifres van minvant. Observant la gràfica circular podem constatar com les ponències individuals són dutes a terme per homes

majoritàriament. Les xifres del 93% enfront del 7% de dones evidencien aquest predomini absolut.

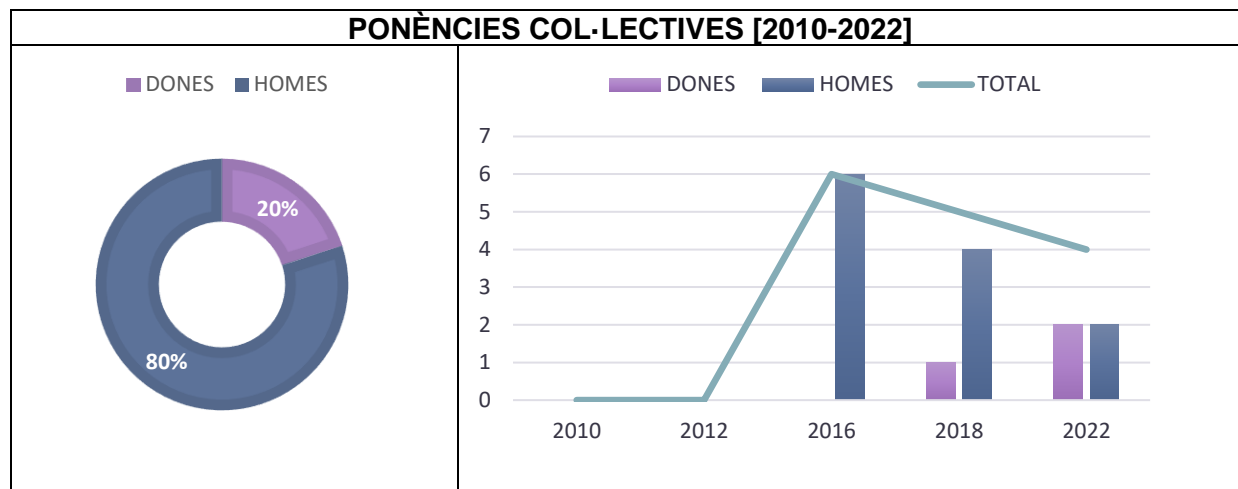

Figura 84. Gràfic percentual del total de ponències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències col·lectives és un tipus de participació que comença a estar present l'any 2016. D'ençà de la catorzena edició de les jornades el nombre de ponents ha anat augmentat i s'ha mantingut amb una lleu davallada. Observant el gràfic circular podem constatar com en les ponències col·lectives el nombre d'homes supera amb escreix el de les dones. Analitzant quina ha estat l'evolució edició rere edició trobem com fins al 2018 només hi participaren homes. És interessant mencionar que la darrera jornada ha equilibrat la presència d'homes i de dones, això no obstant, aquesta paritat no ha revertit fins al moment la bretxa de gènere.

Jornades d'Imatge i Recerca: Comunicacions

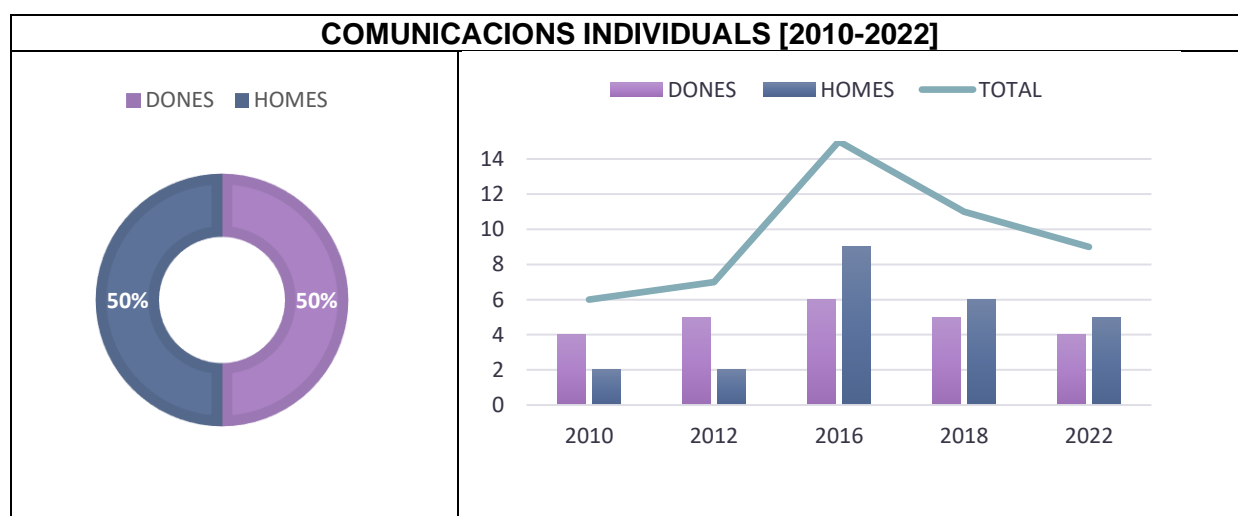

Figura 85. Gràfic percentual del total de comunicacions individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les comunicacions individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

El nombre de persones amb comunicacions individuals ha fluctuat edició rere edició. En un

primer moment, la xifra estigué al voltant de set, el 2016 el nombre augmentà fins a quinze, i amb posterioritat aquesta xifra ha tornat a estabilitzar-se en els nou. Si observem el gràfic circular, constatarem com malgrat l'augment i disminució de participants, es dona una paritat absoluta per raó de sexe. Analitzant l'evolució de les dades per edició veiem com les xifres han estat desiguals cada any, però globalment els desequilibris en favor de tots dos sexes, han proporcionat la xifra del 50% final.

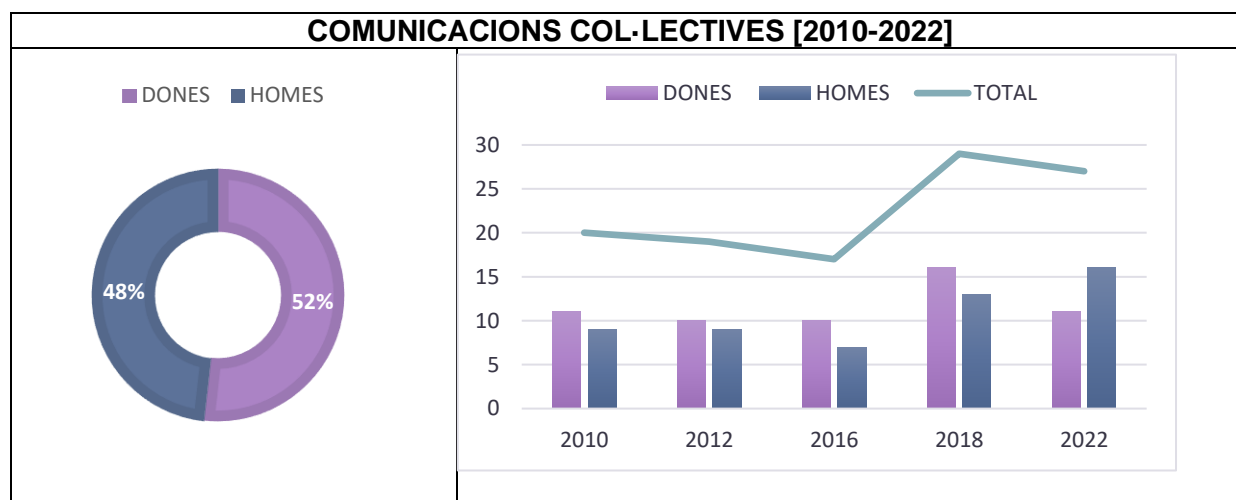

Figura 86. Gràfic percentual del total de comunicacions col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les comunicacions col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les comunicacions col·lectives han estat unes intervencions amb presència al llarg de les jornades. Això no obstant, és visible com a partir de l'edició del 2018 aquestes han augmentat lleugerament fent que el nombre de persones interventores hagi incrementat. Com succeeix en l'apartat anterior, les comunicacions col·lectives també mostren paritat per raó de sexe entre els seus participants. Analitzant quina ha estat l'evolució edició rere edició observarem com les xifres han estat desiguals cada any, però globalment els desequilibris, han proporcionat aquesta xifra paritària.

Jornades d'Imatge i Recerca: Experiències

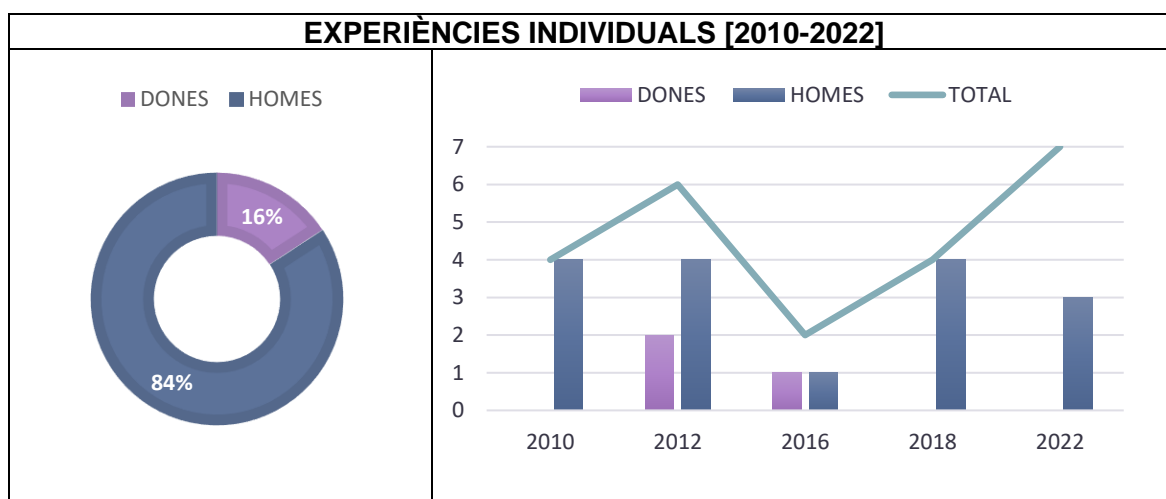

Figura 87. Gràfic percentual del total d'experiències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les experiències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

El nombre d'experiències individuals ha patit alts i baixos en les diverses edicions. L'any 2012 aquestes augmentaren significativament, això no obstant, quatre anys més tard es registraren les xifres més baixes d'aquesta modalitat. Amb el temps, l'any 2018 i sobretot l'any 2022, les xifres van superar el pic de 2012, fent palès que aquestes intervencions tornaven a ser presents. Observant el gràfic circular podem veure com els participants d'aquesta secció han estat majoritàriament homes amb un percentatge del 84%. Analitzant les dades de les edicions podem constatar com la presència d'homes ha estat predominant, ja que aquests han estat els únics representants dels anys 2010, 2018 i 2022.

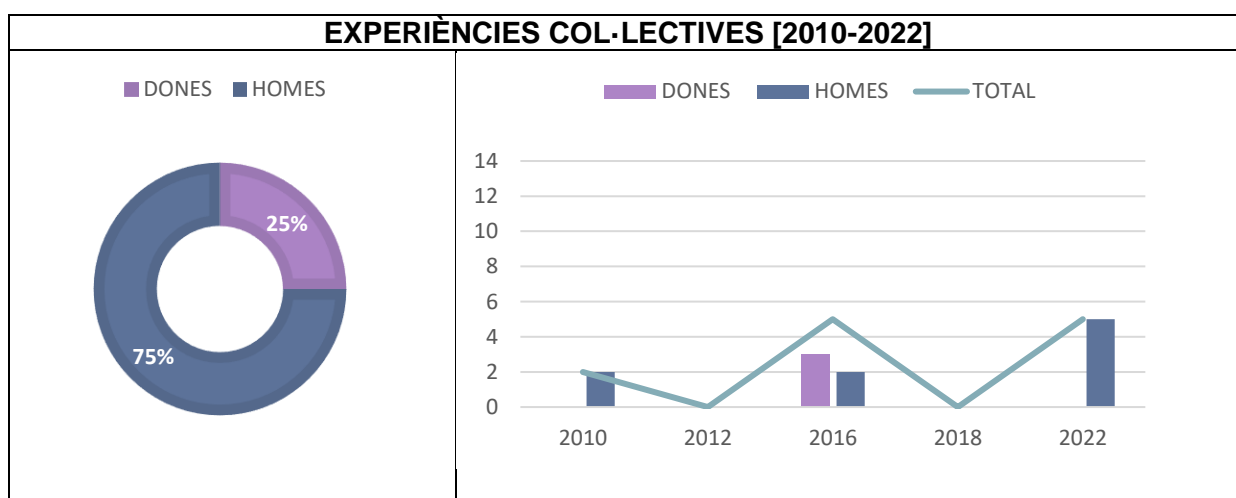

Figura 88. Gràfic percentual del total d'experiències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les experiències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

A diferència de les experiències individuals, la col·lectivitat presenta unes xifres molt més reduïdes. Aquesta modalitat només ha estat present en les edicions de 2010, 2016 i 2022. En un primer moment aquestes xifres eren molt reduïdes, però darrerament, amb la celebració de l'última jornada les xifres es van mantenir. Observant el gràfic circular podem constatar com aquesta secció està representada per homes amb un percentatge de 75% i el 25% respectivament. Les xifres presenten una diferència elevada i marquen aquesta superioritat d'homes enfront de les dones. Analitzant les dades de les edicions podem constatar com el 2010 només hi hagué homes. Contràriament, el 2016 les xifres es capgiraren i les dones superaren en nombre als homes. Finalment, la darrera edició, també presenta una representació únicament masculina.

Seminari d'Arxius i Esport: Ponències

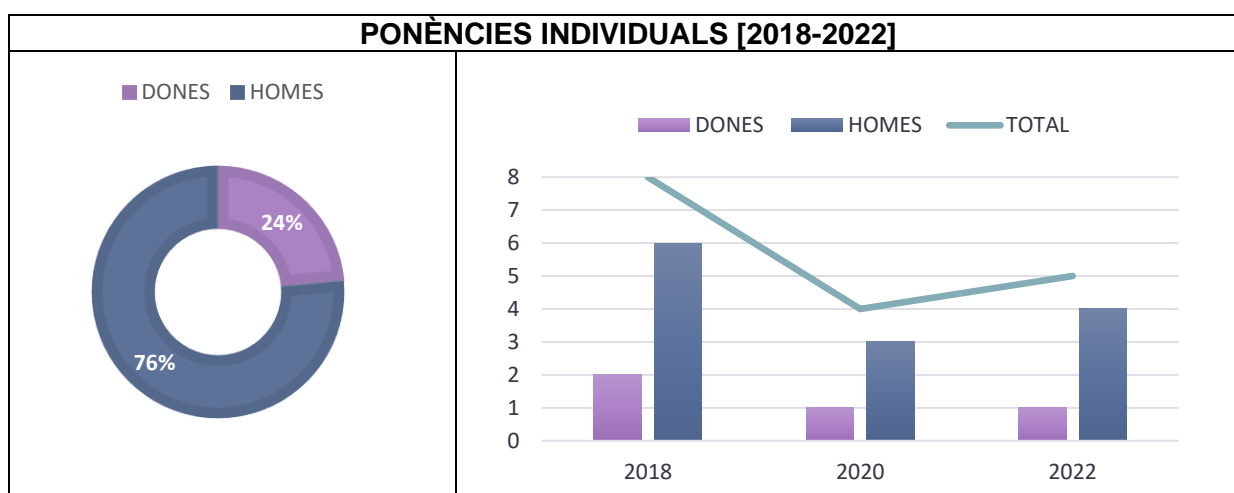

Figura 89. Gràfic percentual del total de ponències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències individuals són la intervenció amb més presència en aquest seminari. Si bé el nombre de ponències ha anat fluctuant i s'ha vist lleugerament reduït, el fet és que aquestes són predominants en les trobades. Observant el gràfic circular trobem com els percentatges entre homes i dones presenta un gran desequilibri amb els percentatges del 76% i el 24% respectivament. Analitzant amb més detall el transcurs de les edicions podem trobar la justificació d'aquestes xifres i és que el nombre de dones ponents ha estat sempre molt reduït.

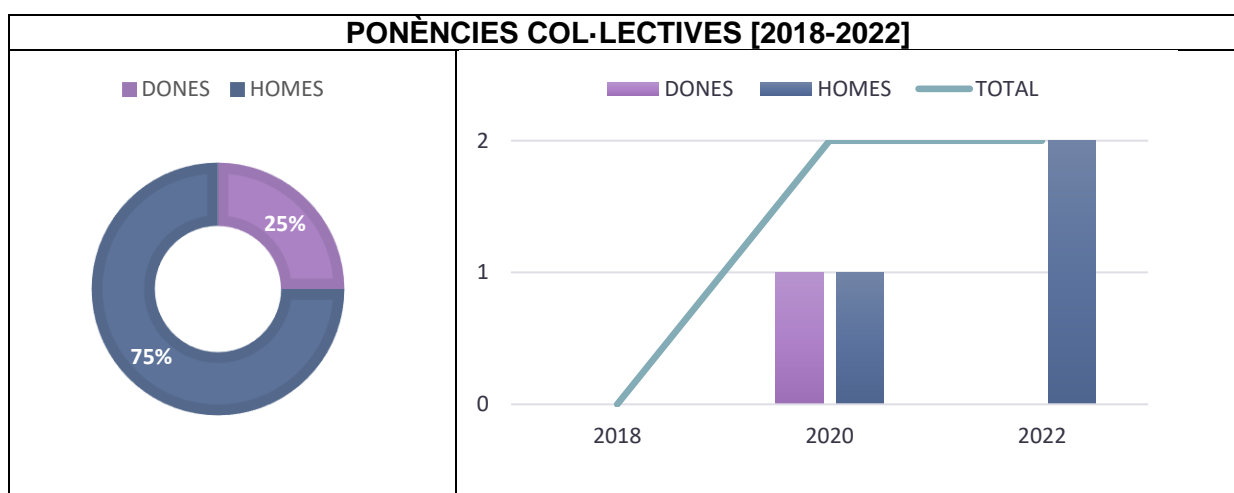

Figura 90. Gràfic percentual del total de ponències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les ponències col·lectives no s'inicien fins a l'edició del 2020. Aquestes intervencions –que representen una part minoritària de les ponències– han mantingut el nombre d'intervencions i nombre de participants en les darreres edicions. Amb tot, aquestes han estat clarament

encapçalades per homes –amb un 75%–, sent la darrera edició el màxim exponent d'aquest fet.

Jornades de Museu, Gestió Documental i Arxiu: Ponències

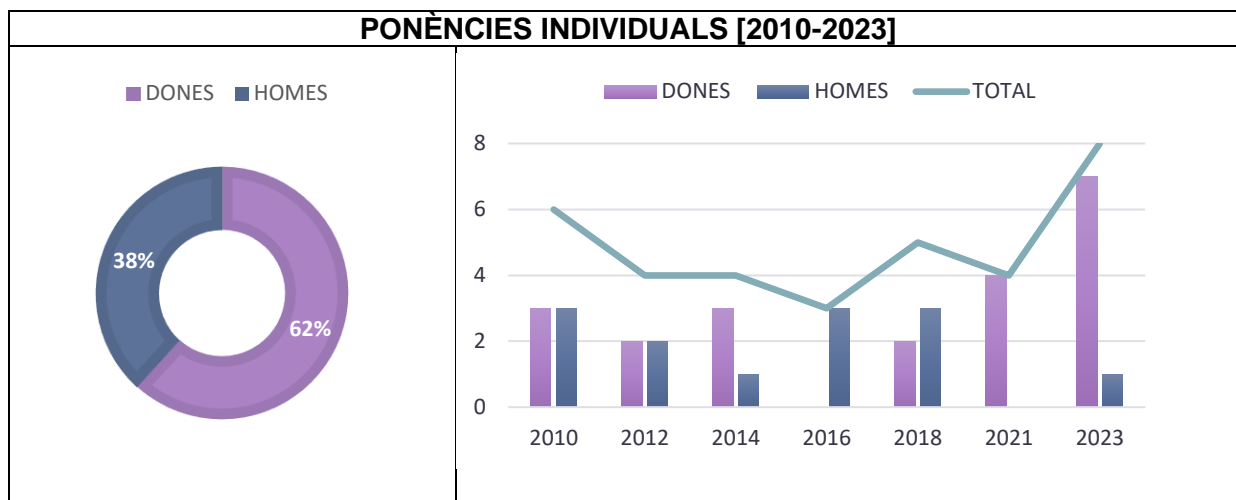

Figura 91. Gràfic percentual del total de ponències individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Analitzant la secció de ponències individuals, podem observar com aquestes s'han mantingut relativament estables en el temps. Això no obstant, la darrera edició presenta un augment de participació en aquesta modalitat. En percentatges globals veiem com les dones representen el 62% de les ponències individuals, mentre que els homes compten amb un 38%. Aquestes dades són excepcionals, ja que fins al moment la individualitat estava encapçalada per homes. Analitzant l'evolució de les edicions, constatem com les xifres de cada jornada tenen una representació equilibrada d'ambdós sexes amb l'exempció de les dues darreres edicions on s'analitza una predominància de dones.

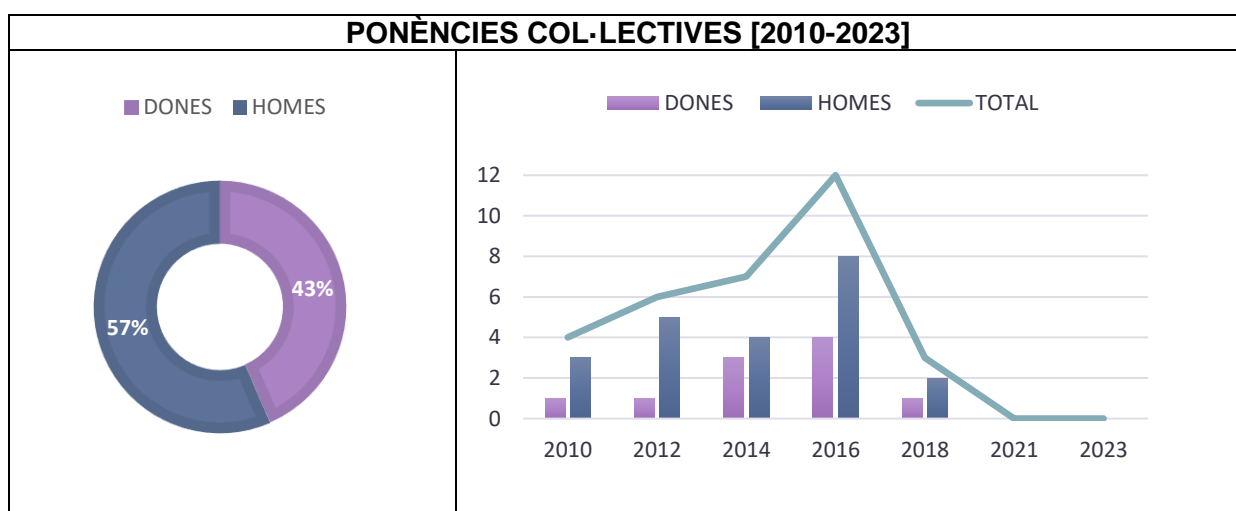

Figura 92. Gràfic percentual del total de ponències col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les ponències col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

L'àmbit de les ponències col·lectives contrasta amb les xifres de les ponències individuals. Aquesta secció, normalment força més equilibrada entre sexes, trobem un predomini dels homes. Una dada que contrasta és que mentre les ponències individuals han augmentat en les darreres edicions, les col·lectives han desaparegut. Analitzant les xifres per anys, podem observar com edició rere edició, els homes amb comptat amb més presència en la col·lectivitat.

Lligall: Autories

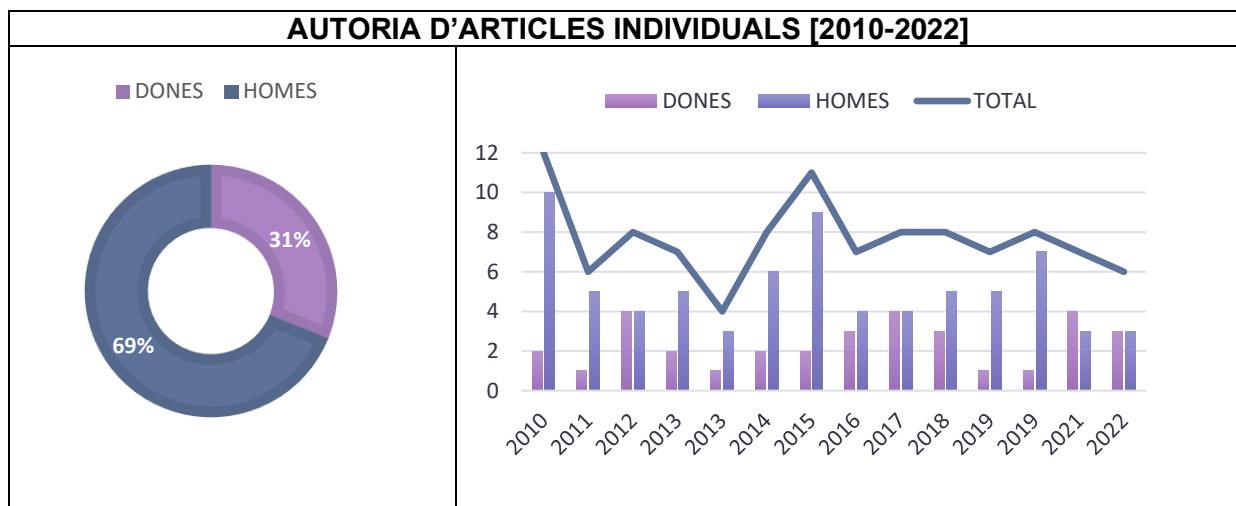

Figura 93. Gràfic percentual del total d'autories individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les autories individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

El nombre d'autores d'articles individuals és reduït en comparació amb el nombre d'autors. Si bé és cert que el nombre d'articles individuals ha anat fluctuant, en observar els anys amb més publicacions podem constatar com l'augment d'articles individuals no comporta un augment del nombre d'autores. Ans al contrari, els anys 2010 i 2015 – anys amb més publicacions- la infrarepresentació de dones és encara més notable. Tanmateix, és interessant mencionar que en els darrers dos anys les xifres entre autors i autores han estat equilibrades. Amb tot, el percentatge de gràfic circular evidencia la persistència de la desigualtat i la manca de representació femenina en la producció científica.

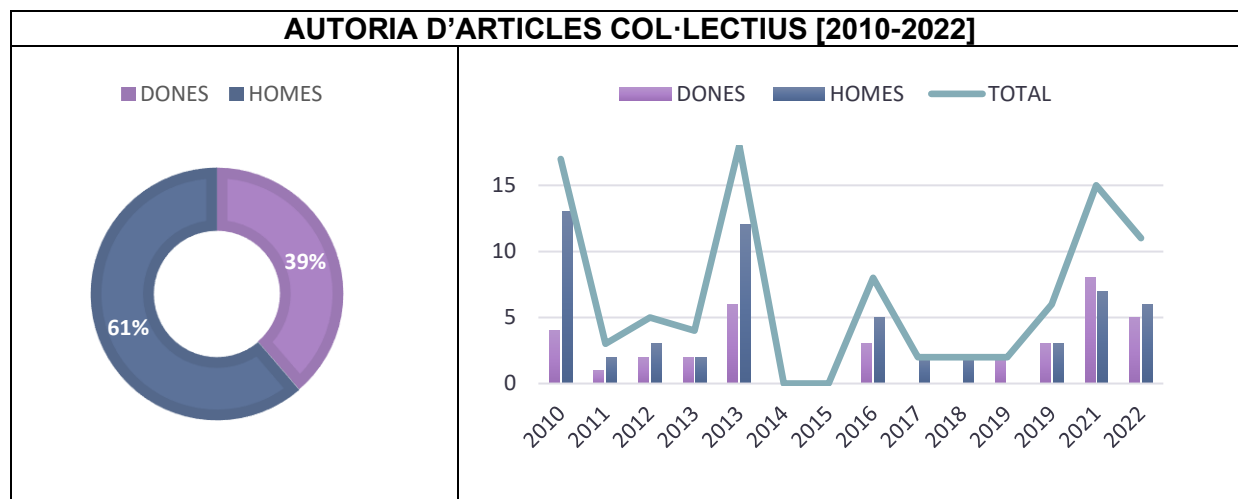

Figura 94. Gràfic percentual del total d'autories col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les autories col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Les xifres presenten un desequilibri entre autores i autors. Les participacions col·lectives han estat una tipologia de participació amb una presència molt discontinua. En els anys 2010, 2013 i 2021, el nombre de participants en articles col·lectius fou molt elevat, amb tot, aquests augments no varen comportar unes xifres de participació similar. De fet, és en els anys on les participacions col·lectives són reduïdes quan les xifres entre autores i autors mostren més paritat exceptuant els anys 2017, 2018 i 2019, on les participacions tot i ser reduïdes només foren dutes a termes per part d'un sexe.

La DaDa: Autories

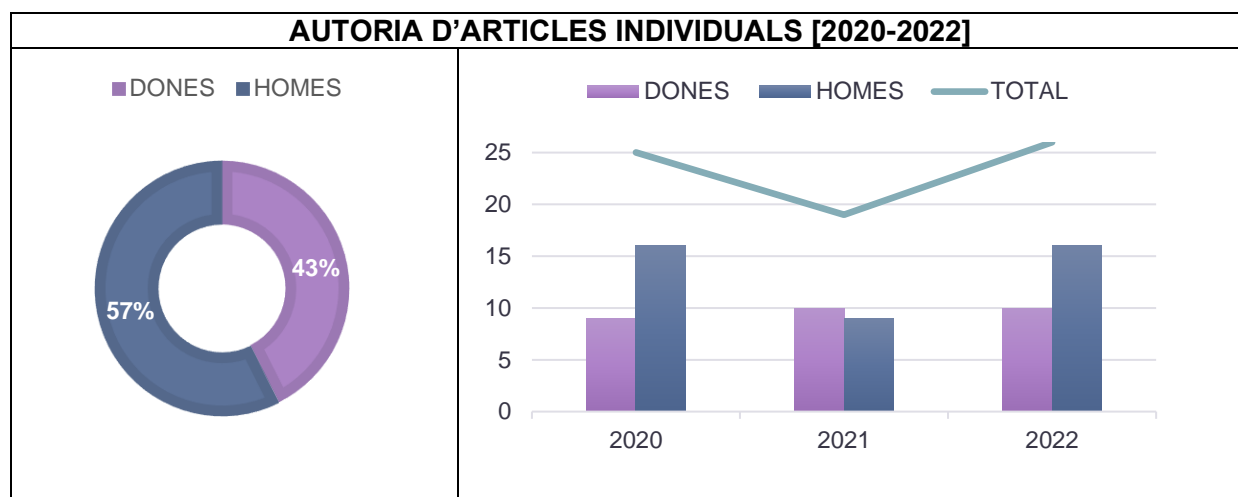

Figura 95. Gràfic percentual del total d'autories individuals per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les autories individuals distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

El nombre de publicacions individuals ha mantingut unes xifres equilibrades, tot i que l'any 2021 hi hagué una lleugera disminució, el nombre d'articles sempre s'ha mantingut per sobre de la vintena. És interessant mencionar com l'any en què les publicacions minven, el nombre d'autores creix. Analitzant els percentatges generals constatem com els articles

individuals han estat realitzats majoritàriament per homes les diferències entre autors i autores no és molt elevat, però es fa palesa en observar l'evolució anual de les publicacions.

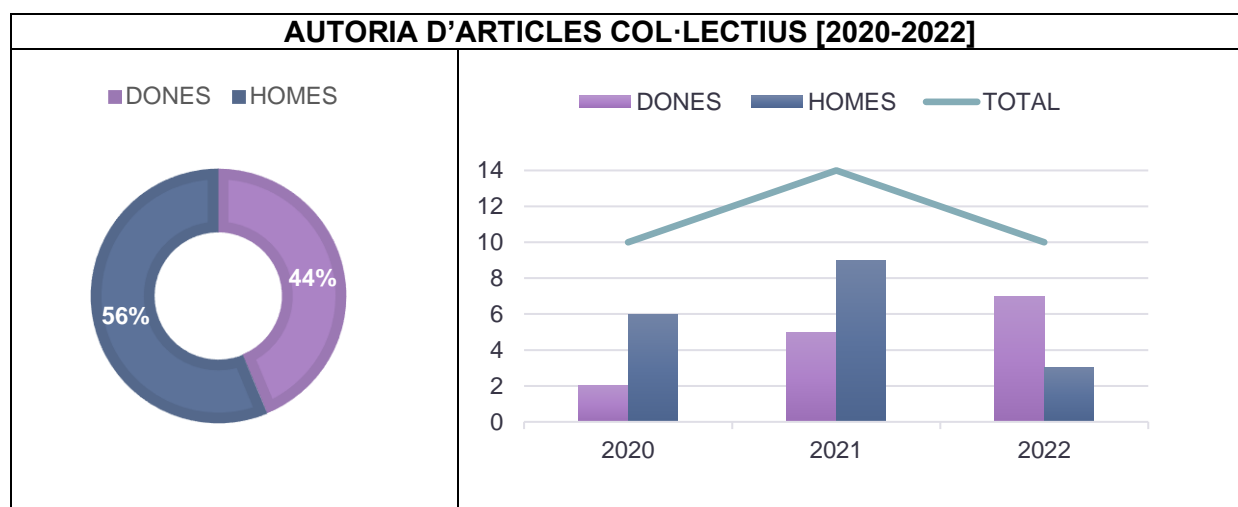

Figura 96. Gràfic percentual del total d'autories col·lectives per sexe i gràfic de barres de l'evolució de les autories col·lectives distribuïdes per sexe. (Font: Elaboració pròpia)

Si en les autories individuals constàvem una xifra favorable als autors, en l'àmbit dels articles col·lectius aquesta tendència es manté gairebé amb el mateix percentatge. Observant el gràfic circular podem observar com els homes representen el 56% de les autories, mentre que les dones arriben al 44%. La raó d'aquest desequilibri prové dels reculls publicats els anys 2020 i 2021 on els percentatges d'autores se situa en el 25% i el 35,71% respectivament, unes xifres molt reduïdes. En aquest cas, en l'any 2022 la situació es revertí i per primera vegada es presenta un nombre superior d'autores amb un percentatge del 70%.

